

S A I T H

Rhis! 1786 Morys

BREGETHAU,

S E F.

- I. Yngbylch y P E C H O D Anfaddeuol yn erbyn yr Y S P R Y D G L A N: Neu'r, Pechod i Farwolaeth.
- II. Dylediwydd ac Ymarferiad y Sainet: yn Ddwy Rann, sef, Annogaeth i Weddio a Hyfforddiad pa fodd i hynny.
- III. Yr Amser Cymmeradwy a Dydd yr Jechyd-wriaeth.
- IV. Diwedd Amsera Dechreuad Tragywyddoldeb.
- V. Ymroad *Josua* i wafanaethu'r Arglwydd.
- VI. Y Ffordd i'r Nef wedi ei hamlygu.
- VII. Cyflwr Dyn yn y Byd a ddaw; Neu, Dracthawd yngbylch yr Adgyfodiad:

O Walth **ROBERT RUSSEL.**

O Wardhurst yn SUSSEX.

A Gennadhawyd ac a Entrwyd yn ol y Drein Gyfreithlon.

Wedi ei Gyfieithu i'r Gymraeg.

Gan **GWILIM** ab. **JERWERTH**,
allan o'r unfed Argraphiad a deugain yn y Saesneg.

Argraphwyd yn y Mwythig Gan Thomas Dwy Ben

ap 2011 - 11/11/11

44.

4. 2.

158.

R
Y R
au
ddymun
ylch y F
nid all
ef yn f
draethu
bychan,
lonrwyd
boddwr
wir de
yckydig
etto ar
galonna
bwy yn
Drugan
bwnne
raeth p
ef ei w

Y

Rhagymadrodd at y Darllenydd.

Y Rheswm pa ham y Cyboeddwyd y Traeth-
awd canlynol, ydyw o berwydd i rai Pobl
ddymuned arnaf roddi iddynt fodlonrwydd, yngh-
ylch y Pechod yn erbyn yr Yspryd Glan: Ond
nid allwn ni roddi cyflawn Ddarluniad o honaw
ef yn fyrr; gan bynny ef a ddaeth i'm meddwl
draethu yn ei gylch yn ekeleath mewn Llyfr
bychan, ym mha un y gallant gael cyflawn Fod-
lonrwydd am dano. A hyn a wneuthum nid
oddiwrth opinïonau rhai eraill, ond oddiwrth
wir ac I scrifenedig Air D. U. W., nid oes ond
ychydig ac a ddichon bechu y Pechod hwn, ac
etto ar rai gweithiau y mae ef yn Lledratta i
galonau y rhai a'i gwnele ef, y pryd na b'ont
hwy yn ei ddirnad ef. Ond yr Arglwydd o'i
Drugaredd a'n cadwô ni oll, rhag y Pechod
hwnnw, ac hesyd rhag Teyrnasiad a Llywod-
raeth pob rhyw bechod arall; yr hyn ar iddo
ef ei wneuthur yw Gweddî,

Eich Ewyllysiwr-dâ.

R. RUSSEL.

T A F L E N

*o'r amryw Destynau at ba rai y traethir yn
y Llyfr hwn.*

Y *Mae Pechod i Farwolaeth, i Joan. 5. rhan
o'r adnod 16.*

Gweddiweb yn ddibaid, i Thes. 5: 17.

*---Wele yn awr yr amser cymmeradwy: Wele yn
awr Ddydd yr Iechydwrïaeth, 2 Cor. 6. rhan
o'r adnod 2.*

*A'r Angel, yr hwn a welais i yn sefyll ar y môr, ac
ar y tir, a gododd ei law i'r nef: ac a dyngodd
i'r hwn sydd yn byw yn oes oesoedd, &c. na byddai
Amser mwyach. Dad. 10. ad 5 a rhan o adnod
y 6.*

*Ond myfi, mi a'm Tylwyth, a wasanaethwn yr Ar-
glwydd. Jos. 24. rhan o adnod y 15.*

*Athro da, pa beth da a wndf, fel y caffwyf fywyd
tragywyddawl? Matth. 19. 16.*

*Na ryseddwch am hyn: canys yma'r awr yn dyfod
yn yr hon y caiff pawb a'r fydd yn y beiddau glywed
ei leferydd ef, a hwy a ddeuant allan, y rhai a
wnaethbont dda, i adgyfodiad bywyd; on a'r rhai a
wnaethbont ddarwg i adgyfodiad Barn, Joan. 5.
28. 29.*

Am

Am y PECHOD Anfaddeuol

Yn erbyn yr

YSPRYD GLAN

NEU'r

Pechod i FARWOLAETH.

Joan. 5 rhan o adnod 16. Y mae Pechod i Farwolaeth.

Y Pechod hwn pa un mae Sts. *Joan* yn ei alw yma, *Y Pechod i farwolaeth*, ydyw y pechod anfaddeuol yn erbyn yr Yspryd Glan, yr hwn y mae ein Jachawdwr bendigedig yn mynegi am dano; yn *Matth. 12 : 32.* Mai pwy bynnag a'i gwneio nad oes maddeuant iddo, nac yn y byd hwn, nac yn y byd a ddaw. Canys, *Pob pechod a chabredd a faddeuir i ddynion, ond cabredd yn erbyn yr Yspryd Glan, ni faddeuir i ddynion.* A phwy bynnag a ddywedo air yn erbyn *Mab y dyn, fe a faddeuir iddo; ond pwy bynnag a ddywedo yn erbyn yr Yspryd Glan ni's maddeuir iddo, nac yn y byd hwn, nac yn y byd a ddaw.* Y pechod hwn yn erbyn yr Yspryd Glan yw'r pechod hwnnw yr hwn y mae St. *Joan* yn ei alw yn y lle yma, *Y pechod i farwolaeth*. Nid am fod y pechod hwnnw yn unig yn haeddu marwolaeth, canys felly y mae pob pechod yn haeddu marwolaeth, yn gyfartal amferol a thrag-
A 3 ywyddol

ywddol, canys cyflog pechod, hynny yw pob pechod, yw marwolaeth. *Rbus. 6. 23.* Ond y pechod hwn vn erbyn yr Ysryd glân, a elwir, *y Pechod i farwolaeth* o herwydd ei fod yn rhwymio dyn i fynu i farwolaeth dragywyddol hyd na b' o dim possiblwydd o'i ddychweliad yn ol. Yn awr y mae rhai, a'r aânt ym mlaen o un gradd o bechod i un arall, y maent yn chwanegu at, ac yn trymhau eu pechodau fwyfwy, hyd nes y delont o'r diwedd i'r fath galedrwydd calon, fel na rufaint wneuthur y pechod hwnnw am yr hwn nid oes dim maddeuant.

Nid oes un gwir Ddyn hynny yw a'r nad yw ond Dyn yn unig er y cwmp, a'r a ddichon fyw yn ddibechod, canys y mae pawb yn bechaduriad; ond etto y mae Graddau o bechod: y mae rhai pechodau yn ei natur eu hunain yn fychain, ac eraill pa rai ydynt yn fwy diffawr ac echryllon. Y mae llawer o bechodau pa rai a ydynt yn fawrion, etto yn faddauol, ac yn pechod fydd yn anfaddauol; a phwy bynnag a becho'r pechod hwnnw ni's maddeuir iddo, ond rhaid iddo ef byth oddef pwys a chospedigaeth ei bechod hwnnw a'i holl bechodau eraill. Y mae y fath bechod ac y mae St. *Jean* yn Son am dano yma yn fy nhestyn, hynny yw *pechod i farwolaeth*. Ac yn awr yr wyf yn dyfod at esponiad y gair, o ba le y codaf y pwngc hwn o athrawiaeth.

A thr. *I Mai ym mhlith pechodau eraill, a wnelir gan ddynol ryw swympedig y mae yn unig un pechod, yr hwn fydd, yn bechod i farwolaeth; a phwy bynnag a wnelo bwnnw ni's maddeuir iddo, nac yn y byd bwn nac yn y byd a ddaw.*

Yn awr i fyned ymlaen ym mhellach ar y testyn hwn, mi a osodaf yn agored o'ch blaen chwi.

Yn Gyntaf, pa beth yw y Pechod i farwolaeth.

Yn
odau
ont,
Yn
yr hw
Yn
chod
Yn
y dig
My
chod
i chw
i mi
ddang
pecho
arnha
I.
nid y
mha
pecho
II.
ydyw
yr Y
euro
mae
ynt,
ynt
mae
gynh
byn,
y m
Ysry
pech
llaw
tyny
Sanc
droc

Yn Ail. Y gellir cael maddeuant am bob pechodau eraill, er mo'r ddirfawr ac eebryllon y byddont.

Yn Drydydd. Mai'r pechod hwn yn unig yw yr hwn na's maddduir byth.

Yn Bedwerydd. Y rheswm pa ham y mae'r pechod hwn yn unig yn anfaddeuol. Ac yna,

Yn Ddiweddaf. Myfi a derfynaf y cwbl ac ychydig ei iau o gymhwysiad.

Myfi a ddechreuaf yn gyntaf a darluniad y pechod anfaddeuol hwn; lle yr ymegniaf ar roddi i chwi y darluniad egluraf o honaw ac y fydd bosfiol i mi ei roddi; ac yn gwneuthur hynny, myfi. i. A ddangosaf i chwi yn negcaol pa beth nid yw'r pechod hwn. a Myfi a ddangosaf i chwi yn gadarnhaol pa beth ydyw.

I. Myfi a ddangosaf i chwi yn negcaol, pa beth nid ydyw'r pechod hwn i farwolaeth; neu ym mha radd y gall dyn bechu, ac etto heb bechu'r pechod anfaddeuol yn erbyn yr Yspryd Glan;

II. Nid pob diffoddiad o gynhyrifiadau'r yspryd, ydyw'r pechod yma: y mae'n wir, pan fyddo yr Yspryd glan yn dyfod a llais gwaftadol, ac yn euro wrth deirysau pechaduriaid am dderbyniad, y mae ef yn dyfod yn fynych ac yn ymegnio a hwynt, ac yn danghel yn deilys ac yn attolygu arnynt ymadel a'u pechodau a dychwelyd; etto y maent hwy yn distodd ac yn gwrthsefyll ei holl gynhyrifiadau, ac yn caledu eu calonau yn ei erbyn, ac nid ufuddhaant i'w nefol alwad ef; yn awr y mae'r cyfryw yn pechu yn athrist yn erbyn yr Yspryd glan: ond etto nid hwn yn unig yw'r pechod anfaddeuol yn erbyn yr Yspryd glan, canys llawer rhai a wrthsefiant yn hir o amser, ac yn fynych a ddiffoddasant ac a dristhaasant yr Yspryd Sanctaidd, etto o'r diwedd ef a weithiwyd arnynt i droedigaeth wirioneddol.

2. Ef a ddichon dyn wneuthur llawer o bechodau echryslon a dolêfus, ac etto na b'o yn euog o'r pechod anfaddauol yn erbyn yr Yspryd glân. Ef a all dyn fod yn ddelw addolwr, yn butteiniwr, yn odinebwr yn llofrudd, a gwnentbur dewiniaeth, a phechu a llaw uchel iawn; nage, efe a all fyw mewn pob math o aflendid a serthedd, ac etto na bo tan euogrwydd y pechod yn erbyn yr Yspryd glân. Fel hyn yr ym yn darllen, yn 2 *Chron.* 33. ddarfod i *Manasseh* bechu a llaw uchel iawn, yr oeddief yn ddelw-addolwr, ac a arferodd frud, a hudolaeth, a chyfareddion, ac a sawrhaodd fwynyddion, a dewiniaid, ac a wnaeth lawer o ddrwg yngolwg yr Arglwydd, iw ddigio ef. A *Mair Magdalen* o'r hon yr aethai saith gythraul allan, *Luc.* 8. 24 ac etto ef a faddeuwyd i bob un o'r ddau.

3. Ef a ddichon dyn bechu yn rhyfygus yn erbyn goleuni a gwybodaeth mawr, ac etto heb bechu'r pechod i farwolaeth: Canys *Pedr* pan y gwadodd ef Grifft, ef a'i gwnaeth yn erbyn gwybodaeth mawr o Grifft: efe a wyddai mai Crist oedd ei Arglwydd a'i Jachawdwr, yr oedd ef yn un o ddiscybillion anwyl Crist, ac er hynny i gyd pa mo'r gryfed y gwadodd ef Grifft, a hynny trwy lw; ac etto er hynny i gyd ef a edrychodd Crist arno ef a golwg o drugaredd, ac efe a edifarhaodd, a maddeuwyd iddo.

4. Nid pob rhyw bechod maleisus ydyw'r pechod anfaddauol yn erbyn yr Yspryd glân, canys y mae yn ddiammau fod gan *St. Paul* falais mawr yn ei galon, pan yr aeth ef mo'r ffronwylt i erlid eglwys Dduw, ac etto efe a ddychwelyd ac a ddaeth i fod yn bregethwr Efengyl Crist yr hon gynt a erlidiasai ef.

5. Ac yn diweddaf, Nid parhau yn anghrediniol, neu'n

neu'n
anfadd
o'r m
hwnn
Matt
euir i
glân.
iau ei
o hon
a wne
oddier
nid yv
neu a
hyd y
chwi
edifei
marw
bynna
euir i
Yn a
oddier
hwn
erbyn
ei far
o filo
weh
ac er
yn er
Fel
pa bet
un o'r
yw'r p
II.
yn ga
pecho
mac'r

neu'n anedifeiriol hyd y diwedd, ydyw'r pechod
anfadddeuol yn erbyn yr Yspryd glân, er bod rhai
o'r meddwl hwnnw, o herwydd bod y pechod
hwnnw yn anfadddeuol a dywedyd o Grist ei hun,
*Matth. 12. 31. Mai pob pechod o chabledd a fadd-
euir i ddyinion, oddieithr cabledd yn erbyn yr Yspryd
glân.* Ond y mae yn rhaid i chwi gymeryd geir-
iau ein Jacobwddwr yn yr iawn ystyr a'r meddwl
o honynt; yr hyn yw, fod pob pechod a chabledd
a wnelo dyn o fewn ystod ei fywyd yn fadddeuol;
oddieithr y pechod yn erbyn yr Yspryd glân; canys
nid yw'r pechod o anedifeirwch hyd y diwedd,
neu anghrediniaeth hyd y diwedd, wedi ei gyflawni
hyd yr unig funudyn o farwolaeth dyn; ac yno
chwi a wyddoch bawb o honoch, nad oes dim
edifeirwch, ac yn ganlynol dim maddeuant ar ôl
marwolaeth, canys y mae Crist yn dywedyd, *Pwy
hynnag a becho yn erbyn yr Yspryd glân; ni's madd-
euir idda, nac yn y byd hwn, nac yn y byd a ddaw.*
Yn awr pa ham y dywedai Crist, *yn y byd hwn,*
oddieithr bod amser i roddi maddeuant yn y byd
hwn? ond et a ddichon dyn bechu'r pechod yn
erbyn yr Yspryd glân, lawer o flynyddoedd cyn
ei farwolaeth. Ac heb law hynny, y mae llawer
o filoedd y rhai a ydynt yn meirw mewn anedifeir-
wch ac anghrediniaeth, ac addemnir o'r achos,
ac etto na's darfu iddynt erioed bechu'r pechod
yn erbyn yr yspryd glân.

Fel hyn myfi a ddangosais i chwi yn negaol,
pa beth nid yw'r pechod anfadddeuol hwn, nid yr
un o'r pechodau y soniais amdanynt yn neilltuol
yw'r pechod hwnnw.

II. Yr wyf yn dyfod yn awr i ddangosi chwi
yn gadarnhaol, neu'n bendant, pa beth ydyw'r
pechod hwn i farwolaeth, ac ym mha beth y
mae'r pechod anfadddeuol yn erbyn yr Yspryd
glân

glan yn sefyll. 'Nawr y mae llawer o opiniwnau yn eigrlech ef yn y byd; yn unig mi a ymagniaf, trwy gymmorth Duw: i'ch tywyschwi i gael golwg eglur arno ef yn y goleuni o honaw, trwy oleuni yr Ysrythyr sanctaidd.

'Nawr, yn y lle cyntaf, rhaid i chwi wybod, fod dau fath o bobl y rhai nad allant bechu'r pechod anfaddeuol hwn.

1. Ni's gall y gwir fyddloniaid mo'r pechu y pechod hwn, o herwydd y mae yn bechod yn erbyn goleuni a gwybodaeth mawr. Gwir yw, y bydd i'r rhan fwyaf o'r byd fod yn golledig; etto ym mhlith y rhan fwyaf nid oes ond ychydig o honynt a o ddichon bechu'r pechod anfaddeuol yn erbyn yr Ysryd glân.

Y mae rhai a chanddynt oleuni a gras hefyd, ni's gadewir i'r rhai hyn wneuthur y pechod anfaddeuol. Drachefn, y mae rhai nad oes ganddynt na goleuni na grâs, ac ni's geill y rhai hynny wneuthur y pechod anfaddeuol yn erbyn yr Ysryd glân. 'Nawr y mae yn rhaid bod dau beth i wneuthur i fynu y Pechod anfaddeuol hwn; sef, goleuni yn y pen a malais yn y galon; ac heb y ddau beth hyn, ni's gellir gwneuthur y Pechod yn erbyn yr Ysryd Glân: canys nid yn unig pechu yn erbyn goleuni a gwybodaeth mawr, ydyw'r Pechod hwnnw; nac chwaith nid pechu yn anwybodus heb falais, a ydyw'r Pechod hwnnw; ond y mae'n rhaid i'r ddau uno ynghyd i wneuthur i fynu y Pechod anfaddeuol hwn. Nyni a welwn hyn yn eglur, wrth esampl St. *Pedr* a St. *Paul*; *Pedr* efe a wadodd Grist ac a dyngodd andon hefyd, a hynny yn echryslon yn erbyn goleuni a gwybodaeth; canys efe a adwaeni Grist mae efe a ydoedd unig anedig fab Duw, ac a adwaenai Dduw ynddo ef; yr ydoedd ef yn un o

ddiscyblion

ddiscyblion Crist ac yn un o'i ddiscyblion anwyf
 ef belyd, yr ydoedd gwedi ei ddyfscu gan Crist,
 ac yr oedd ganddo ef wybodaeth brofiadol o'i gar-
 iadau i radferthwch ef, ac eito yn annuwiol efe
 a'igwadodd ef, trwy lw. Yn awr pe buasai *Pedr*
 yn gwneuthur hyn o ran malais a' chenfigen, yno
 efe a wnaethai y *Pechod i farwolaeth* am ba un
 nid oes maddeuant. Ond nid oedd *Pedr* yn dwyn
 dim malais yn ei galon trwy yr holl amser yma
 ie hyd yn oed yr amser hwnnw pan yr oedd ef
 yn gwadu Crist, fel y gellwch weled, yn *Matth.*
 26. 34. 35. pan y dywedodd Crist wrtho ef, cyn
 canu o'r ceiliog, y'm gwedi deirgwaith : *efe a ois-*
bodd, pe gorsyddai i mi farw gyd a thi, ni'th wadaf
 ddim; ac yno yn ei wadu ef trwy anghyfneth a
 gwendid y cnawd, pan vstyriodd pa beth a wnae-
 thai: efe a aeth allan ac a wylodd yn chwercw-dost,
ad 75. A *Paul* yr ydoedd ef yn dwyn malais a
 drwg-ewyllys mawr yn erbyn ffyrdd a phobl Dduw,
 fel y gellwch weled, yn *Act* 9. 1. A *Paul* etto
 yn ehwythu bygythiau a chelanedd yn erbyn dis-
 cyblion yr Arglwydd, a aeth at yr arch offeiriad, ac
 a ddeisyfodd ganddo lythyrau i *Damascus*, at y
 Synagogau, fel o's cai ef neb o'r ffordd hon, na
 gwyr na gwragedd, y gallai ef eu dwyn hwy yn
 rhwym i *Jerusalem*. Nawr yr oedd ymma lid a
 malais mawr yn *Saul*, yn erbyn ffyrdd a phobl
 Dduw: ond ac efe yn ei wneuthur yn anwybodus
 efe o'r diwedd a glywodd lais, yn dywedyd, *Saul*—
Saul pa ham yr wyt yn fy erlid i? ac efe yn
 gweled goleuni o'r nef, ac yn clywed mai yr *Jesu*
 yr ydoedd yn ei erlid, efe a ddwys bigwyd yn ei
 galon: a chan gwynu ac a braw arno efe a ddyw-
 edodd, Arglwydd, beth a fynnu di i mi ei wneu-
 thur? Yn awr oddiwrth y ddau leoedd hyn o'r
 Ysctrythyr, chwi a ellwch weled yn eglur ddarfed i

Pedr

Pedr bechu yn erbyn goleuni mawr, a *Paul* o ran malais mawr etto ni Pechod yr un o honynt hwy mo'r pechod yn erbyn yn Ysryd glan. Ond pa bryd bynnag y cyfarfyddo goleunia malais yn yr un dyn, yno yr ydys yn gwneuthur y Pechod yn erbyn yn Ysryd glan.

Nawr fel y mae pob rhyw Bechodau eraill, felly y mae'r Pechod hwn yn erbyn yr Ysryd Glan.

r. Mewn meddwl; hynny yw; pan fyddo dyn annuwiol yn erbyn ei oleuni a'i wybodaeth eglur, yn ymddwyn meddwl neu amcan maleiddrwg tu ac at erlid Eifengyl Crist, neu Saincrist Crist, i rwyfiro gwaith yr Ysryd glan ynddynt hwy.

Y pechod hwn, fel y gellir meddwl, ydoedd Pechod yr Angylion colledig, o herwydd pa achos hwy a farnwyd i golledigaeth heb ddim gobaith o faddeuant. Nawr y mae rhai yn dadlu, a ydoedd Pechod yr Angelion yn Bechod yn y meddwl yn unig; ond yr wyf yn dywedyd ei fod ef yn ôl pob tebygoliaeth; canys gan fod yr Angylion yn unig yn ysrydion heb gyrph, ac felly heb allu arfer tafodau corphorel, nid allai fod yn wneuthuredig mewn gair, nac nid allai chwaith fod yn wneuthuredig mewn gweithred, oblegid hwy a fwrwyd allan o'r Nef cyn y gallont ei ddwyn i ymarferiad; gan hynny rhaid ydyw mai Pechod y meddwl ydoedd.

Nawr y Pechod a ydoedd hyn, gan fod eu trigfa yn y nefoedd uchaf, a than Dduw ei hunan. Yr oedd ganddynt oleuni a gwybodaeth tra mawr a rhagorol, yr oedd ganddynt fwy o wybodaeth nac a berchenogwyd gan yr holl Ddynion yn y Byd, ac yr oeddynt yn ddedwyddol uwchlaw pob rhyw Greaduriaid eraill; ond a hwy heb fod yn fodlon i'r cyflwr hwn, hwy a feddylasant ymderchafu yn gyfuwch a Duw ei hunain, gan hynny

fe ddarfu iddynt yn falcufus feddwl ynddynt ei hun-
ain i wneuthur rhyfel yn erbyn mab Duw, a'i fwrw
ef allan o'i orseddfainge; o herwydd pa ham
hwy a wthiwyd yn ddi oed allan o'r Nef, fel na
welent wyneb trugaredd byth mwyach; ac fel
hyn o'r dechreuad hwy a grifrifwyd yn falcufus ac
yn ddialgar fel bwyttfilod rheibus, ac fel llewod
rhuadwy; fel hyn gan fod eu pechod o'r un natur
a'r pechod yn erbyn yr Yspryd Glan hwy a gauwyd
allan o bob gobaith o faddeuant.

Opd nid y pechod anfadduol yn erbyn yr Ys-
pyrd glan a oedd pechod ein rhieni cyntaf ni, fydd
eglur, canys er darfod iddynt bechu yn erbyn gob-
euni mawr, etto hwy a ufuddhasant, ac a gydfyni-
asant ac ewyllys Duw. hyd yn oed yr amser y
daeth y temptiwr attynt, nes o'r diwedd ddarfod
iddo eu hudo a'u gorchfygu hwynt; ond ni chwo-
ympasant yn falcufus, ac felly ni chauwyd mo hon-
ynt allan o bob Possiblwydd o Drugaredd.

2. Fe ddichon dyn wneuthur y pechod hwn
mewn gair hefyd; hynny yw, pan y bo i ddyn
ddywedyd yn gableddus ac yn falcufus yn erbyn
Crist a'i ffyrdd sanctaidd. Hwn a ydoedd pechod
yr Yscrenyddion a'r Phariseaid. Marc. 3. 22.
A'r Yscrenyddion y rhai a ddaethant a ddywedasant;
fod Beelzebub ganddo, ac mai trwy beelzebub y cy-
threuliaid yr oedd ef yn bwrw allan Gethseuthold.
Am hynny y dywed Crist withynt hwy, adnod
28. 29. Yn wir y dywedaf i chi, y maddewir pob
Pechod i seibion dynion, a pha gabledd bynnag a gab-
lant: Eithr yr hwn a gablo yn erbyn yr Yspryd glân,
ni chaiff faddeuant yn dragywydd, ond y mae yn
enog o'i a'n dragywydd.

Yr achos pa ham y gwnaeth ein Hiachawdwr
bendigedig yr ymadrodd hwn, a yspysir yn adnod,
30. am iddynt ddywedyd y mae yspryd aflan ganddo;

yr hyn tydd yn dangos yn eglur ddarfod yr 'Scri-
fenyddion hyn edywedyd cabled yn erbyn yr
Yspryd Glan : yr oedd yr ysgrifennyddion hyn yn
ddyfcedigion mawrion, fel na's gallent lai na gwy-
bod fod Crist yn fab Duw, ac hwy a wyddont ei
fod ef yn bwrw allan gythreuliaid trwy yspryd
Duw, ac etto hwynt hwy, o fan cefnigen i Grist,
yn falsefus ac yn gabledus a ddywedasant, *Ei fod
ef yn bwrw allan gythreuliaid trwy Beelzebub pen-
noeth y cythreuliaid*. Fel hyn y darfu i'r 'Scrifeny-
ddion bechu'r Pechod anfaddauol yn erbyn yr Ysp-
ryd Glan, a hynny mewn gair.

3. Ec ellir gwneuthur y Pechod hwn mewn
gweithred hefyd ; hynny yw, pan syddo dyn un-
waith gwedi ei oleuo yn hollol gwedi dechreu
rhodio yn ffordd buchedd Sanctaidd, a phrofi cy-
furon-yspryd Duw, a rhag archwaethu rhyw faint
o Lawenydd y Nef, ac nid yn unig yn gwn-
euthur proffes o'r Efyngyl, ond ei dysgu i eraill
hefyd ; ac yno ar y diwedd yn llysu y ffyrdd sanct-
aidd hyn, ac o ran cefnigen a drwg ewyllys, y mae
yn llwyr gashau, yn gwrthwynebu, ac yn erlid
daionus ffyrdd Duw, y rhai gynt a broffesodd ac a
ddyfeodd ef ei hunan. Ond i grynhoi'r pwng
yma, y pechod anfaddauol hwn yn erbyn yr Ysp-
ryd glan a ddarlunir yn gyflawn gan yr Apostl at
yr *Hebreaid*, Pen. 10. 26, 27, 29. Canys o's
o'n gwirfodd y pechwn, ar ol derbyn gwybodaeth
y gwirionedd, nid oes aberth dros bechodau wedi
ei adel mwyach, eithr rhyw ddisgwil ofnadwy am
farnedigaeith, ac angerddtan yr hwn a ddisa y gwr-
thwynebwyr. Pa faint mwy colpedigaeth y befnir
haeddu o'r hwn a fathrodd Fab Duw, ac a farnodd
yn allan waed y cyfammod, trwy'r hwn y sanct-
eiddiwyd ef, ac a ddifenwodd Yspryd y gras ? felly
hefyd, yn *Heb.* 6. 4, 5, 6. Canys amhosibl yw

i'r rh
glan
y by
ddu
esho
yn w
M
a af
1.
olaet
wyn
groet
hyn,
felly
rhyw
gad
yng
euol
thwy
Gan
2.
ei wr
awl v
a ddy
Y ma
ryn
farnu
efe he
yw y
iw gy
dde ;
fiedd,
3.
wirion
eu ole
gwybo

I'r rhai a wnaethpwyd yn gyfrannogion o'r Ysryd glân, ac a brofasant ddaionus air Duw, a nerthoedd y byd a ddaw o's syrthiant ymmaith, ymadnewyddu drachefn i edifeirwch; gan eu bod yn ail groethioelio iddynt eu hunain Fab Duw, ac yn ei ofod yn watwor.

Myfi a egluraf y geiriau hyn yn fyrr, ac yno mi a af ym mlaen.

1. Y mae'r Pechod hwn, sef y Pechod-i farwolaeth yn Bechod gwrthwynebol; 'nawr gwrthwynebu peth, ydyw ei wrth ddywedyd, neu ei groesddadlu; pan y dywedo dyn fod peth fel hyn, ac fel hyn, ac yno yn ei wadu, nad ydyw felly pan y dywedo dyn fod yn rhaid gwneuthur rhyw beth, ac yno dywedyd nad rhaid ac na's gad ef wneuthur; y cyfryw wrthwynebiaid sydd yng nghalon yr hwn a wnelo'r pechod anfadduol hwn, ond se ddichon Dyn fod yn ddyn gwrthwynebol, ac etto heb bechu'r Pechod hwn: Gan hynny,

2. Y gwirionedd yw'r hwn sydd raid iddo ef ei wrthwynebu; hynny yw, rhaid iddo ef yn hollawl wrthwynebu ac ymwrthod a Christ yr hwn a ddywedodd, *Myfi yw'r gwirionedd* Joan 14. 6. Y mae ef yn gwrthwynebu ei fygythion, ac ni's mryn ef gredu yn ei addewidion, ac y mae ef yn barnu yn affan waed y cyfammod: na é, y mae efse hysyd yn gwrthwynebu yspird Crist, yr hwn yw yspird y gwirionedd. Felly nad ufuddhao ef i'w gynhyrhiadau, ac na's cymmer ei arwain ganddo; eithr se ddichon dyn wrthwynebu'r gwirionedd, a'i wneuthur yn anwyfod s: Gan hynny.

3. Rhaid i'r hyn y bo yn ei wrthwynebu fod yn wirionedd adnabyddus iddo ef; rhaid ei fod gwedi eu oleuo unwaith: Eithr rhaid i chwi wybod, nad gwybodaeth yn y pen, neu ddyfscidiaeth ddynol ydyw'r

ydyw'r goleuni hwn. Gall dyn wybod llawer am Dduw, ac o'i ewyllys, yn llythvren y gair, ac etto bod yn anabl i wneuthur y pechod anfaddeuol: rhaid ei fod gwedi ei oleuo cyn belled fel y gallo ef weled y drwg sydd mewn pechod, a'r godidowgrwydd sydd yng Ngbriff; rhaid iddo brofi y rhodd nefol, a bod yn gyfranogwr o'r Yspryd glan; a phrofi daionus air Duw, a nerthoedd y byd addaw; ac rhaid iddo ef trwy waed y cyfammod, yr hwn y mae ef yn ei farnu yn arian, fod mewn rhan wedi ei sancteiddio ai lanhau oddiwrth Bechodau lawer; rhaid ei fod ef wedi profi cym-mundeb melus a Duw yn ei air a'i Sacrament; rhaid ei fod wedi cael rhyw brawf o gariad a ffafr Duw, a chysuron ei yspryd, a chael ei adnewyddu a'i nerthu ganddo, a phrofi llawenydd y nef, a chael rhyw ragarchwaethiad o gwynfydedigrwydd y byd a ddaw.

Hwn yw'r goleuni a'r gwybodaeth ac y sydd yn gwneuthur dyn yn abl i bechu'r Pechod anfaddeuol hwnnw: ond etto fe all dyn bechu ac heb bechu yn erbyn ei holl oleuni a'i wybodaeth brofiadol, ac etto ei wneuthur trwy wendid y cpawd, neu trwy rym rhyw Brosedigaeith angerddol, fel y gwnaeth *Pedr* pan y gwadodd ef Grist: Gan hynny.

4. Rhaid iddo wrthwynebu y gwirionedd adnabyddus o'i wirfodd; rhaid iddo iyrthio ym maith o'i wirfodd, ar ôl derbyn gwybodaeth o gwirionedd: pechodau eraill a wneir trwy wneid, ond y mae hwn yn bechod gwirfodd, yr ewyllys ydyw'r prif weithredwr ynddo ef; ac i gyflawni a gwn-eudi i synu y pechod anfaddeuol hwn.

5. Y mae, *Malais* yn y galen, heb ba un ni's gellir gwneuthur y pechod hwn; rhaid ei fod yn wrthwynebiad maleisus o'r gwirionedd adnabyddus iddo;

iddo;
waith,
a'i wne
phrofi
o'r gw
lysu, a
eifus i
câs a d
ail-groe
wor.

Yn a
ef yn dy
liwr; c
adnaby
unir yn
yr hwn
weled d
Sanctei
o'r Ysp
brofodd
Jesu, ac
lawenyd
fodd, yn
maith, y
Gwir yw
ny yn f
maent h
nerth,
mae'r tru
fodd ac
awl fel n
y mae dr
ym mher
f fuaſai t
nac wedi
Sanctiaid

iddo; hynny yw, pan fo dyn wedi ei oleuo un-
waith, a phrofi y rhoed nefol, a daionus air Duw,
a'i wneuthur yn gyfrannogwr o'r Yspryd Glân, a
phrofi rhyw faint o felusdra a rhag-archwaethiad
o'r gwynfyddigrwydd nefol, ac yno yn dyfod i
ysu, a chafhau Sanctaidd ffyrdd Duw, ac yn fal-
eifus i wrthwynebu ac erlid ei Eglwys ef, o ran
câs a drwg ewyllys i ysfryd y gras, ac i farw, gan
ail-groeshoelio Mab Duw, ac yn ei ofod yn wat-
wor.

Yn awr pan elo dyn cyn belled a hyn, y mae
ef yn dyfod, yn y lle diwaethaf i fod yn wrthgi-
liwr; canys fel hyn i wrthwynebu y gwirionedd
adnabyddus o wirfodd ac yn faleifus, bob amser a
unir ynghyd a llwyr a hollawl wrthgiliad: canys
yr hwn sydd wedi ei oleuo yn fawr, fel y bo iddo
weled drwg pechod, a godidowgrwydd Crist a
Sancteiddrwydd, ac a wnaethpwyd yn gyfrannog
o'r Yspryd Glân, o'i rasufau a'i gysuron, ac a
brofodd o gariad ac ewyllys da Duw yng Nghrist
Jesu, ac y sydd ganddo rywrag-archwaethiad o
lawenydd y byd a ddaw; i'r cyfryw ũn o'i wir-
fodd, yn gynfigenus, ac yn faleifus i syrthio ym-
maith, yw syrthio felly fel na chyfodo mwyach.
Gwir yw, y mae Plant Duw yn syrthio, a hyn-
ny yn fynych, ac yn cysodi drachefn: ond y
maent hwy yn syrthio trwy wendid neu anghy-
fnerth, ac nid o wirfodd ac yn faleifus; ond y
mae'r trueiniaid annuwiol hyn yn syrthio o wir-
fodd ac yn faleifus, ac felly yn syrthio yn holl-
awl fel na chyfodent mwyach. Yn erbyn pa rai
y mae drws trugaredd wedi ei gau yn dragywydd:
ym mherthynas i ba rai, y dywed St. Pedr, Gwell
a fuasai iddynt, fod hwy adnabod ffordd cyfiawnder,
nac wedi ei hadnabod, troi oddi wrthy gorchymryn
Sanctaidd, yr hwn o dradaodwyd iddynt. *Eithr aig-*
wyddodd

wyddodd iddynt yn ôl y wir addiared, y ci a gychwedd
lodd at ei chwydiad ei bun ; a'r huch wedi ei golchi
i'w hymbdreiglfa yn y dom, 2 Pedr. 2. 21. 22. Y
mae lle ofnadwy iawn yn yr yscrythur yn erbyn
y fath yma o wrthgilwyr ; hwnnw yw, Heb, 10,
26, &c. Canys o's o'n gwirfodd y pechwn, ar ôl
derbyn gwybodaeth y gwirionedd, nid oes aberth dros
bechodau wedi ei adel mwyach, eithr rhyw adisgwil
ofnadwy am farnedigaeth ac angerdd tân. Fel hyn
y rhoddais i chwi bump o gamrau fel cynifer o
fodrwy mewn cadwyn ; ac y mae'r holl rai hyn
yn myned i gyfrannu y pechod anfaddeuol hwn yn
erbyn yr Ysryd Glan. Y mae ef yn wrthwyn-
ebiad gwirfoddus a maleifus o'r gwirionedd adna-
byddus, wedi ei uno a hollawwl wrthgiliad. Fel
hyn y dangosais yn orau ac y medrais, pa beth
ydyw'r Pechod hwn i farwolaeth. Yn awr i
fyned ymlaen.

Yn Ail. Y peth nefaf i'w ystyried ydyw, fod
pob pechodau neu gabledau eraill er mo'r creh-
yll y bont yn faddeuol ; er maint ac er amled a
fo ein pechodau, i'w bod y trueiniaid mwyaf
pechadurusar a fu fyw erioed, etto y mae gob-
aith o faddeuant ar edifeirwch. *Miannasseh* ydoedd
yr adyn annuwiolaf ac y daffu i ni erioed ddar-
llen am dano, etto efe edifarhaodd a maddeu-
wyd iddo *Mair Magdalen* hefyd a ydoedd y pen-
naf o Bechaduriaid, canys allan o honi y daeth
faith o gythreuliaid ; etto o herwydd iddi garu yn
fawr, maddeuwyd iddi ei haml bechodau. Fe
ddichon dyn fod yn butteiniwr, yn odinebwr, ac
yn twyngyfareddwr, ac yn delio ac ysprydion
drwg, ac etto o'r diwedd fe ddichon edifarhau a
bod yn gadwedig, ac etto myfi a glywais sôn am
rai ac a ydynt mo'r ynfyd a chymeryd y Pechod
o odineb am bechod anfaddeuol, oddi wrth eiriau
Duw

uwei huan
Arf yr Ar
ymweld
rydded a'r
riau y ma
n gadwe
edlaeth :
Duw a y
dynt yn e
ydyw y
nodau ar
odinebwy
g, pa f
dim, ac
edd hwy
nau ei hu
aid, yn
r puiteini
laen hwy
n faddeu
yd glan.
Yn Dri
Ysryd gl
arwolaeth
na's madd
yn y byd
gaethau
rosto, ac
ydyw'r pec
ond meid
Crst yn a
Gwrth.
maddeu y p
Ar. Y
pedweryd
clust-ymw

uw ei hunan yn yr ail ar pedwerydd Gorchymmyni
 Ysryd yr Arglwydd dy Dduw wyf Dduw riddigus
 ymweled ac anwiredd y tadau ar y Plant hyd y
 rydedd a'r bedwaredd genhedlaeth: Oddi wrth ba
 riau y maent yn casglu, nad yw plant ordderch
 n gadwedig hyd y drydedd a'r bedwaredd gen-
 edlaeth: Eithr deongliad tra chyfeiliornus ar air
 Duw a ydyw hwn; canys y rhai hynny ac a
 dynt yn ei gashau ef, ac yn parhau i'w gashau
 i, ydyw y rhai y bydd iddo ef ymweled a'i pe-
 nodau arnynt: Canys fe ddichon putteinwyr a
 ddinebwyr eu hunain editarhau a bod yn gadwe-
 ig, pa faint mwy eu plant y rhai ni wyddant
 dim, ac na's gallant wrth ddim o'u gweithred-
 edd hwy. Canys y mae Crist yn dywedyd a'i
 nau ei hunain wrth yr yscrifenyddion ar phari-
 aid, yn *Matth.* 21. 31. Y bydd i'r publicanod
 i'r puteiniaid fyned i mewn i deyrnas Dduw o'u
 laen hwy, canys nid oes yr un pechod nad yw
 n faddeuol, o ddiethr y pechod yn erbyn yr Ysryd
 glan. Eithr,

Yn Drydydd, Y pechod hwn yn erbyn yr
 Ysryd glan: ydyw'r unig bechod ac y sydd i
 arwolaeth; hynny yw, yn bechod anfaddeuol,
 na's maddeui'r byth nac yn y byd hwn nac
 yn y byd a ddaw: Nid am nad ydyw haedded-
 gaethau Crist yn ddigonol i wneuthur iawn
 i'w rosto, ac i bwrcafu maddeuant iddo, canys nid
 ydyw'r pechod hwn, fel pob rhyw bechodau eraill,
 ond meidrol neu derfynol, lle y haeddedigaethau
 Crist yn anfeidrol.

Gwrth. *Pa beth yw'r achos gan hynny na's gellir
 maddeu y pechod hwn?*

At. Y Mae'r holiad yma yn fy arwain at y
 pedwerydd peth i'w ystyried; o's bydd i chwi ond
 clust-ymwrando a myfi ychydig, myfi a ddywed-

daf i chwi, cyn eglured ac yn orau ac y medrwyf, pa beth a ydyw'r achos.

Y pechod hwn a elwir y pechod yn erbyn yr Yspryd glan, nid am ei fod yn bechod yn erbyn person yr Yspryd glan, canys felly y mae pob pechod yn erbyn ei berson ef; ond eise a elwir y pechod yn erbyn yr Yspryd Glan, am ei fod yn erbyn swydd a gwaith yr Yspryd glan. 'Nawr y mae gan bob un o'r tri pherson ei waith neillduol ei hun: Gwaith y tad ydyw creu; gwaith y mab ydyw gwaredu neu adbrynnu pechaduriaid colledig; a gwaith yr Yspryd glan ydyw eu golueo, eu hargyoeddi, eu Sancteiddio, a'i dychwelyd hwynt. 'Nawr pan y bo dyn yn pechu'r pechod anfaddeuol hwn yn erbyn yr Yspryd glan, y mae ef yn llysu ac yn gwrthwyn ebu yr holl waith hwn o eiddo'r Yspryd. 'Nawr i ddyn a fo gwedi ei oleuo cyn belled trwy yr Yspryd glan, fel y bo iddo wted drwg pechod, a'i gyflwr colledig ei hunan heb Grist, ac nad oes dim llai na haeddedigau Crist a ddichon ei wared ef; ac er hyn i gyd iddo ef o'i wirfodd ac yn faleusius ei wrthwynebu ef, a gwaith yr Yspryd, a gwrthod bod yn rhwymedig iddo am iachawdwriaeth; mawr meddaf, i'r cyfryw un, i gael maddenant, fydd yn beth llwyr ammhossibl.

Gwrth, *Ond pa ham y mae ef yn beth ammhossibl? Nid oes dim yn amhossibl gyd â Duw.*

Att. Nid oes dim yn amhossibl gyd â Duw ar nad ydyw yn cynnwys ynddo wrthwynebiad: Ond y mae bod i Dduw faddeu y pechod a wneid yn erbyn yr Yspryd glan, yn cynnwys ynddo wrthwynebiad, neu groes reswm: Canys pa fodd y dichon iddo ef faddeu i'r hwn a fo yn llwyr ymwrthod a maddeuant? Megis er esampl.

Fe ddichon dyn drwy anwybodaeth wadu Crist, a

Syrthio

yrthio ymmaith yn faleifus oddi wrth broffesiad
 drwyf, gwirionedd i bob math o annuwioledeb, fel y
 arfu i St. Paul, a'r Juddewon y rhai a groeshoe-
 afant Grist : ac etto tra na syrthio yn erbyn gol-
 erbyn uni a gwybodaeth, y mae lle i'r Yspryd glan i
 e pob weithio arno ef, i'w oleuo ef ac i'w argyoeiddi ef
 dwir y'i ynfydrwydd, ac felly gwneuthur ffordd i ddy-
 od yn hweliad. Ond iddyn, pan y bo gwedi ei oleuo
 awr y nwaith trwy yr Ysryd glân, a phresi rhyw
 eilldu aint o gariad ac ewyllys da Duw, a ryw rag-ar-
 aith y rhwaethiad o lawenydd y nef, ac yno o'r diwedd
 duriaid an lwyr wrthwynebu yr eglur waith hwn o eidd-
 u gol- r yfryd, syrthio ymmaith o'i wirfodd ac yn
 chwe- faleifus, ac felly llysu gwaith yr yspryd yn ei ad-
 echu'r newyddu ; och ! Yna y mae'r Ysryd glan wedi
 glan, peidio, nid oes dim ychwanegar aall ef ei weith-
 r holl wedu ynddo, canys y mae'r creadur truenus hwn
 a fo wedi llwyr ymwrthod ac ef, ei waith yn goleuo,
 glan, ei waith yn argyoeiddi, a'i waith yn Sancteiddio,
 coll- eefe a wrthododd Grist a maddeuant, y nef ar
 lai na gwbl. 'Nawr y mae'r truan gresynol hwn wedi
 f; ac myned heibioi bob gobaith o drugaredd, pob gob-
 fus ei aith o faddeuant ; nage, yr ydys yn gwarasun i
 rthod ni weddi dros y cyfryw un ; fel y gellwch weled
 aeth ; yn yr adnod, o ba un y cymerais fy nhestyn. Ond
 uant, fe weddiodd Crist dros y rhai a'i croeshoeliasant ef
 yn faleifus, *Luc. 23. 34.* gan ddywedyd, *O Dda*
 am- maddeu iddynt : canys ni wyddant pa beth y maent yn
 u wneuthur. Och ! ni wyddent pa beth yr oedd-
 Duw ynt yn ei wneuthur, canys pe's gwybuaient, ni
 biad : chroeshoeliasent Arglwydd y gogoniant. *1 Cor. 2.*
 wne- 8. Eithr pe's adnabuaient ac etto a'i croeshoelia-
 ynddo sent ef, ni buasai Crist yn treulio mo'i anadl i
 fodd weddio trostynt ; canys fe fuasai yn gwbl oferedd.
 ym- Canys pan y gwneio dyn y pechod anafedduol
 hwn, nid oes na'r gweddio yn y nef nac ar y ddaiar a
 ift. a
 yrthio

Amy Pechod Anfaddeuol.

all wneuthur dim llefnad iddo ef; canys fel
dywed y testyn, *Y mae pechod i farwolaeth:*

Mi a ddibennaf y cwbl ac ychydig eiriau
Gymbwyfiad: ac mi a fyddaf cyn fyrred ac y bo
possibl i mi rhag i'r traethawd hwn fod yn rhy-
hi i lyfr cyn lleied: Y mae yma,

Yn Gyntaf, Ait o gyflur.

Yn Ail, Gair o gyngor.

Yn Gyntaf, Gair o gyflur. Nid hwyrach wrth
wrando a darllen y traethawd ofnadwy hwn, fo
eich calonnau, chwiyn dechreu dolurio rhag ofn
darfod i chwi bechu'r pechod anfaddeuol hwn.
Ond, yr wyf yn meddwl, ddarfod i mi ddango
i chwi yn eglur ddigon pa beth ydyw; ac y
wyf yn dywedyd i chwi drachefn, nad oes ond
ychydig ac a all ei wneuthur ef; nagê, y mae
miliwnau o rai a arteithir yn uffern, ac etto na'
darfu iddynt erioed bechu'r pechod hwn: Nagê
ymhellach, fe ddichon protestant anwybodus
trwy wendid, ac o ran ofn 'flafaidd, droi yn Bab-
ydd, ac ymwrthod a broffes, ac etto heb bechu'r
pechod anfaddeuol hwn yn erbyn yr Yspryd Glan.
Canys tragwneler y fath beth trwy anwybodaeth
a gwendid, fe allai fod defnydd wedi ei adel i'r
Yspryd Glan i weithio arno ef, trwy ba fodd y
dichon ef droi a bod yn gadwedig. Ystyriwch
hyn hefyd, o's ydych yn ofni ddarfod i chwi ei
wneuthur ac yn dymuno eich bod heb ei wneu-
thur, ped fae ar eich llaw drachefn, yna y mae
bynny yn arwydd siccr eich bod heb ei wneuthur.

Yn Ail, Rhaid i mi ddibennu'r cwbl a gair o
gyngor:

I. Gwiliwch yn ddysal yn erbyn pob pechod:
ond uwchlaw pob peth, cymmerwch ofal enwedi-
gol rhag y Pechodau hynny y rhai sydd yn dy-
fod yn agos at y pechod yn erbyn yr Yspryd
glan;

glan;
unig y
ieithio
erbyn a
a gwyb
uchel:
a ydyw
glan; e
gan hy
rhag id
y Pech
II. I
a thrw
Nghrif
byth w
gwyby
a wne
Pechod
yw'r
Glan;
ddeui'r
ddaw.

Ysty
reddi i

glan; a'r rhai hyn ydynt: rhagrith, cymeryd yn unig y broffes allanol o grefydd. ac felly gwen-
ieithio a gwatwor Duw; pechu yn wirfoddus yn erbyn argyoeddiad cydwybod, ac yn erbyn goleuni a gwybodaeth mawr, pechu yn rhyfygus (a llaw uchel:) Y pechodau hyn, er nad yr un o honynt a ydyw'r pechod digyfrwng yn erbyn yr Ysryd glan, etto hwy a ddeuant yn dra agos atto ef, gan hynny cymmerwch ofal enwedigol rhagddynt, rhag iddynt, mewn amser, eich dwyn i wneuthur y Pechod anfaddeuol hwnnw. Ac,

II. Llafuriwch i fod yn ddiffuant mewn crefydd, a thrwy wir fydd impiwch eich hunain yng Nghrist, canys ni's gall y rhai sydd yng Nghrist, byth wneuthur y Pechod anfaddeuol hwn: Canys gwybyddwch hyn, mai ym mhlith yr holl Bechod a wnelir gan ddynol-ryw cwympedig, y mac un Pechod ac y sydd yn *bechod i farwolaeth*, yr hwn yw'r Pechod anfaddeuol yn erbyn yr Ysryd Glan; yr hwn pwy bynnag a'i gwnelo ni's madddeui'r iddo, nac yn y byd hwn nac yn y byd a ddaw.

Ystyriwch yr hyn a ddywadpwyd, a'r Arglwydd a roddi i chi Ddeall da.

Diwedd y B R E G E T H Gyntaf.

Dyledswydd ac Ymarferiad

Y SAINCT

Neu, Ddifrifol

Wahoddiad at Orfedfainge y Grâs.

Y Rhan Gyntaf:

Theff. 5. 17. *Gweddiwch yn Ddibaid.*

ER gogoniant i Dduw, a lleshad cneidiau, nid oes un testyn mwy anghenrheidiol i mi 'scrifennu yn ei gylch, nac i gyffroi pobl at y ddyledswydd o weddi, yn gystal gyd a'i teuluoedd ac yn y dirgel hefyd. Mi a wn ei bod yn ddyledswydd a esceulufr yn fawr iawn, ac yn wir nid yn unig ym mhlith y bobl halogedig, canys ansynych iawn o'sun amser y gweddiant hwy gyd a eu teulu, gan hynny y mae achos i ofni mai llawer llai y gweddiant hwy yn y dirgel. Ond rhyf i a fu'm ym mlith y rhai y tebygid eu bod o'r fath orau o bobl, y rhai a ydynt yn gyfiawn ac yn uniawn yn eu marchnadoedd, y rhai sydd yn ymhyfrydu, yn gwrando y pregethwyr gorau, ac yn uno a'r cynnulleidfaoedd gorau, ac a ydynt yn dra charadig a hawddgar tu ag at eraill, ac etto y maent yn esceuluso gweddi yn eu teuluoedd. Rhai o honynt mi a wn a ydynt yn arfer gweddi yn eu teuluoedd yn yr hwyr cyn myned i gyfeu. Ond am y rhai hynny ac sydd yn gwneuthur cydwybod o gyflawni y ddyledswydd o weddi yn eu teuluoedd forau a hwyr, y maent cyn an-amled ond ambell

ambell
ansaf
yn y
achos
cany
fod
yn c
aill:
ynof
rellni
eidd-
i ryw
ratta
bied
hon
llawr
a chy
mae
gan
an,
y dia
euthu
wedd
ddiau
i.
yr A
i we
Yno
hwyr
wyt
eu d
faent
medd
ryblu
eu d
yw'r

T ambell un yma a thraw o'honynt i'w cael: Dyma
ansawdd i'w alaethu a'i alaru yn ddirfawr: Nagê
yn yr un ddyledswydd yma y mae gennyf fi
achos cyfiawn i'm barnu fy hunan yn euog;
canys myfi a allaf yscrifennu gyd a chywilydd,
fod y ddyledswydd yma o weddi yn rhy fynych
yn cael ei hesceuluto gennyf fi yn gyftal ac er-
aill: Nagê, hyd y dydd heddyw, yr wyf yn profi
ynof fy hunan y fath wrthwynebrwydd a musg-
rellni at y ddyledswydd. y fath ddirfawch, marw-
eidd-dra, a syrthni ylpyrd; ac ambell waith ei fydd
i ryw chwant, neu ryw wagedd neu gilydd led-
rattai i'm Calon, yr hyn fo'n peri i mi fy nhy-
bied fy hunan yn anghymmwys i'r ddyledswydd
hon o weddi, ac mi o fyddaf weithiau yn cael fy
llawn waith i fyned heibio i'r holl rwystrau hyn,
a chyflawni y ddyledswydd o weddi yn iawn. Y
mae hyn yn chwanegu fy nhesturi tu ag at eraill,
gan edrych eraill yn yr un cyflwr a mi fy hun-
an, Eithr, ystyriwch fy nghyfeillion, mai gwaith
y diabol a ydyw hyn yma, yr hwn sydd yn gwn-
euthur yr hyn a allo naillai i'n cadw ni oddiwrth
weddio, neu yntau i'n haslonyddu ni yn ein gwe-
ddiau. Felly yr oedd hi gyd a phlant Duw, Job.
1. Daeth meibion Duw yno i setyll ger bron
yr Arglwydd, Eithr i ba beth? Yr wyf yn ateb,
i weddio a wneuthur ymbiliau at yr Arglwydd.
Yno fe ddywedir i Satan hefyd ddyfod yn eu plith
hwynt: Eithr i ba beth y daeth ef yno? Yr
wyf yn ateb mai, o's gallai i'w cadw oddi wrth
eu dyledswydd, neu yntau i'w haslonyddu pan
faent ar eu ddyledswydd; trwy eu llenwi hwynt a
meddyliau, naill ai gwibgrwydrus a'r yntau cyth-
ryblus, fel trwy hynny y byddai iddynt golli budd
eu dyledswydd. Ah! gyfeillion, gweddi ffyddlon
yw'r hyn na's gall y diabol ei oddef; canys nid

oes un arf mo'r alluog i dynnu i lawr deyrnas Satan, ac i olod i fynu deyrnas Crist yng nghalonau pechadurfaid, ac a ydyw gweddi.

Y mae'r diafol yn abl bodlon i ni i ddarllen, ar dyfod i'r-Eglwys, a gwrando pregethau, heb fawr gythryblu mo honom, o herwydd y mae ef yn tybied fod yn abl hawdd, iddo ef ein cadw ni rhag cael llês trwy'r gair; ond y mae ef yn llafurio a'i holl egnu, i'n cadw ni oddi wrth weddi a myfyrdod, o herwydd efe a wyr fod y dyledswydd hynny yn gwanhau ei deyrnas ef. Eithr, fy nghyfeillion, na fydded i chwi a minnau ein rhoddi ein hunain i fynu i brofedigaethau Satan, eithr gwrthwynebw'n ef, ac ymegniwn i gymmeryd gafael ar Duw, trwy weddi wressfog y di-ysgog.

Yn ddiammau o's ydoedd annuwioldeb y *Sodomiaid* yn poeni enaid *Lot* gyfiawn, ef a boenid yn llawer mwy ped fai ef yn ein plith ni yn yr oesddirywiol hon, ac yn gweled yr annuwioldeb fydd yn amlhau yn y byd hwn. Pa fodd y mae Duw trwy ryw farnedigaeth neu gilydd yn cuchio arnom o herwydd ein gweithredoedd annuwiol; ac fel y mae diwedd pob peth wedi nesau, ac etto fod gynifer o ddaynion a theuluoedd diweddu yn ein mysg ni; pa gynifer lliaws o bobl a fedrant godi y borau, a myned ynghylch negefeuon y byd hwn, ac yno i'w gwelyau'r nôs, heb byth ofala am weddio yn eu teuluoedd, eithr byw fel ped na fae ganddynt Dduw i ymofyn am dano; fel ped na fae ganodynt gyflwr tragywyddol i barodtoi yn ei erbyn: Fy nghyfeillion, gadewch i mi arnoch i ystyried yr ychydig bethau hyn.

In Gantaf, Ystyriwch fod eich esceulusiad o weddi yn arwydd nad ydych o blant Duw, ond eich bod etto yn eich cyflwr diadgenhedledig ac anychweledig; a gwell a fuasai i chwi fod heb

crioed
crioed

erioed eich geni, na bod i chwi farw yn y fath gyflwr. O ystyriwch fod eich anadl yn llaw Dduw, ac y gall ef ei attal ef pa bryd bynnag y gwelo ef fod yn dda; nid ellwch chwi ficerhau i chwi eich hunan un awr i fyw; ac onid ydyw yn beth peryglus gan hynny i fyw mewn esceulufiad o weddi? O gyfeillion! Pa fodd y meiddiwch chwi fyned allan ar forau heb weddio, rhag i farwolaeth eich cyfarfod cyn yn nôs, a'ch bwrw i uffern; neu, pa fodd y meiddiwch chwi orwedd i lawr yn eich gwelyau'r nôs, cyn eich bod ger bron gorseddfaingc y gras, a gwneuthur eich cwyn yno wrth yr Arglwydd, trwy weddi, am ras, am faddeuant, a thrugaredd, rhag bod i chwi deffro cyn y borau yn fflammau uffern: O ystyriwch ar hyn yma yrwan ac yn y man, ief, pa mo'r dra pheryglus ac ofnadwy a ydyw byw mewn esceulusdra o weddi. Eithr o'oes gennych yspryd gweddi, yr ydych yn eich rhoddi eich hunan i fynu i weddi wresog a di-yfsgog, y mae hyn yn arwydd o'ch ganediggaeth newydd; a pha bryd bynnag y dëlo marwolaeth chwi a fyddwch yn ddiogel, Chwy chwi a wyddoch fod plentyn yn llefain cyn gynted ac y ganer ef; fel y mae'r pechadur cyn gynted ac yr ail enir ef, efe a lefa ar Dduw, megis y dywedpwyd am *Paul* cyn gynted ac yr ail anwyd ef. *Wele y mae yn gweiddio*, Actau. 9. 11. Yspryd mabwysiad ydyw yr hwn sydd yn gwneuthuri ni lefain, *Abba Dâd*.

Yn ail, Ystyriwch y diben pa ham y mae Duw yn gofyn gennym weddio; a bydded i hynny eich annog at y ddyledswydd, nid ydyw Duw yn gofyn i ni weddio fel y derbynio ef oddi wrthym ni. canys y mae ef yn anfeidrol ac yn berffaith happus hebon, a chan hynny yn afraid ieddo wrth ein cyflawniadau: ond gan fod Duw yn cwylly-

gar

gar i roddi i ni y pethau daionus hynny ac yr ym ni yn sefyll mewn eisiau o honynt, ac i gyfrannu i ni o'i ras a'i drugaredd, heb ba un rhaid ini fod yn druenus yn dragywydd; gan hynny y mae yn fhyngu bodd i Dduw, o'i anfeidrrol ddai- oni ofyn gweddi i'n cymhwyso ni i'w drugaredd yr hyn y mae ef yn gwybod fod arnom ni ei ei- fiau. Gan hynny y mae'r Arglwydd yn goroh- ymmyn i ni weddio bob amser, *Luc. 21. 36. Gweddiwch bob amser ar gael eich cyfrif yn deil- wng i ddiange rhag y pethau hyn oll sy ar ddyfod, ac i sefyll ger bron Mâb y dyn. Edrych i Tim. 2. 8. Rhuf. 12. 12. Phil. 4. 6.* Ac yma he- fyd yn y testyn, *Gweddiwch yn ddibaid.*

In Drydydd, Ystyriwch, tra y bo'ch yn ddi- ei- thriad i weddi, eich bod yn gaethweision i'r dia- fol, ac y mae ef yn gwneuthur yr hyn a allo i weithio i fynu eich llwyr ddinystr a'ch destryw. Fe a ddywedir yn yr Ysctrythur, fod y diafol yn llenwi calonnau yr annuwion, i gadw madd- eiant o honynt, a'i fod yn gweithio ym mhiant anufudd-dod. Ac yn ddiammatu y mae'r diafol yn cael llawer iawn o 'Sclyfaeth, canys y mae rhai nad ydynt un amser yn gwilio, nac yn gwe- ddio chwaith yn ei eibyn ef. A'r rhai nad ydynt yn gweddio, a arweinir yn gaethion gan Satan yn ôl ei ewyllys, ac nid ydynt hwy yn edrych nac yn dymuno am gael tori ei faglu ef a bod eu hunain yn ddiangol. Ystyriwch, Gyfeillion, pa mwyaf yr esceulusoch weddi, mai cryfaf gwbl y tyf eich llygredigaethau, ac y bydd i bechod am- lhaeu ynnoch, ac y byddwch yn gymhwysach i lwyr ddinystr a destryw. Ond ar llaw arall pa amlaf y gweddioch, a pha gwresloccaf y gweddi- oeh, y mae pechod a llygredigaeth yn gwanhau ynnoch fwy fwy, ac yr ydych yn gymhwysach i dderbyn

dderbyn gras a thrugaredd; fel y mae yn ddwed-
iad hynod yn ymadroddlon Mr. *Dod*, gweddi a
wnai un adel heibio bechu, neu yntau pechu a
wna i un adel heibio weddio. Oh! gyfeillion,
fel yr ydych byth yn deisyfu eich gwared o gaeth-
iwed Satan, fel yr ydych byth yn deisyfu iechyd-
wriaeth eich eneidiau, fel yr ydych byth yn dei-
syfu cael gras a thrugaredd ar law Dduw, cym-
merwch eich perfwadio i'ch rhoddi eich hunain
yn ddyfal i weddi wreffog. Eithr,

Yn Bedwerydd, Ystyriwch, y rhai fydd yn ddi-
ethriad i weddi, y mae Duw'r nef yn eu herbyn
hwynt: Och mo'r ofnadwy! Pwy a ydynt hwy ac
a allont sefyll o flaen ei lid ef? Pwy a ddichon ei
amddiffyn ei hunan yn erbyn y braich hwnnw ac
y fydd yn hollalluog? Y mae'r mynnnyddoedd yn
crynu, a'r brynniau yn rododi a'r cythreuliaid eu
hunain yn crynu o flaen Duw, yn ddiau y mae'n
beth ofnadwy i ddyn fod y fath Dduw mawr a
gogoneddus yn elyn iaddo: Eithr gelyn ydyw ef
i'r holl rai hynny nad ydynt yn cyfrif ei ffafr a'i
drugaredd ef yn werth gweddio am danynt: Y
rhai hynny nad ydynt yn ymbil a'r Duw hwn i
gymodi, yn awr tra y mae'n cynhyg bod yn
gymmodol a hwynt, y mae yn arwydd nad yd-
ynt yn prifio ei gariad ef, nac yn ofni ei ddigo-
faint; gan hynny ei ddigofaint ef fydd raid iddynt
ei oddef, oddieithr iddynt ei ddyfal geisio ef.

Yn Bummed, Ystyriwch, y rhai hynny ac a yd-
ynt yn ddiethriad i weddi, ac na's llefant ar
Dduw, yn awr yn nydd eu hymweliad, tra y mae
maddeuant a thrugaredd i'w gael, rhaid iddynt ddis-
gwyl cael eu nacau pan y cymhellir hwynt i le-
fain, pan y b'ont wedi eu gorchguddio a thrueni
ac adialodd. O darlennwch a chrynwch wrth yr
ymadrodd, yn *Diar.* 1, 26, 27, 28. *Minnou be-*

gar i roddi i ni y pethau daionus hynny ac yr
y'm ni yn sefyll mewn eisiau o honynt, ac i gy-
frannu i ni o'i ras a'i drugaredd, heb ba un rhaid
ini fod yn druenus yn dragywydd; gan hynny y
mae yn thyngu bodd i Dduw, o'i anfeidrol ddai-
oni ofyn gweddi i'n cymhwyslo ni i'w drugaredd
yr hyn y mae ef yn gwybod fod arnom ni ei ei-
fiau. Gan hynny y mae'r Arglwydd yn goreh-
ymmyn i ni weddio bob amser, *Luc. 21. 36.*
*Gweddiwch bob amser ar gael eich cyfrif yn deil-
wng i ddiango rhag y pethau hyn oll sy ar ddysod,*
ac i sefyll ger bron Mâb y dyn. Edrych i *Tim.*
2. 8. *Rhuf. 12. 12.* *Phil. 4. 6.* Ac yma he-
fyd yn y testyn, *Gweddiwch yn ddibaid.*

*In Drydydd, Ystyriwch, tra y bo'ch yn ddi-
thriad i weddi, eich bod yn gaethweision i'r dia-
fol, ac y mae ef yn gwneuthur yr hyn a allo i
weithio i synu eich llwyr ddinystr a'ch destryw.*
*Fe a ddywedir yn yr Yscrethur, fod y diafol yn
llenwi calomau yr annuwiolion, i gadw madd-
ciant o honynt, a'i fod yn gweithio ym mhiant
anufudd-dod.* Ac yn ddiannau y mae'r diafol
yn cael llawer iawn o 'Sclysaeth, canys y mae
rhai nad ydynt un amser yn gwilio, nac yn gwe-
ddio chwaith yn ei eibyn ef. A'r rhai nad ydynt
yn gweddio, a arweinir yn gaethion gan Satan yn
ôl ei ewyllys, ac nid ydynt hwy yn edrych nac
yn dymuno am gael tori ei faglu ef a bod eu
hunain yn ddiangol. Ystyriwch, Gysfeillion, pa
mwyaf yr esceulusoch weddi, mai cryfaf gwbl y
tyf eich llygredigaethau, ac y bydd i bechod am-
lhaun ynnoch, ac y byddwch yn gymhwysach i
llwyr ddinystr a destryw. Ond ar llaw arall pa
amlaf y gweddiwch, a pha gwresloccaf y gweddi-
wch, y mae pechod a llygredigaeth yn gwanhau
ynnoch fwy fwy, ac yr ydych yn gymhwysach i
adderbyn

dderbyn gras a thrugaredd; fel y mae yn ddwed-
iad hynod yn ymadroddlon Mr. *Dod*, gweddi a
wna i un adel heibio bechu, neu yntau pechu a
wna i un adel heibio weddio. Oh! gyfeillion,
fel yr ydych byth yn deisyfu eich gwared o gaeth-
iwed Satan, fel yr ydych byth yn deisyfu iechyd-
wriaeth eich eneidiau, fel yr ydych byth yn dei-
syfu cael gras a thrugaredd ar law Dduw, cym-
merwch eich perswadio i'ch rhoddi eich hunain
yn ddyfal i weddi wreffog. Eithr,

Yn Bedwerydd, Ystyriwch, y rhai sydd yn ddi-
ethriaid i weddi, y mae Duw'r nef yn eu herbyn
hwynt: Och mo'r ofnadwy! Pwy a ydynt hwy ac
a allont sefyll o flaen ei lld ef? Pwy a ddichon ei
amddiffyn ei hunan yn erbyn y braich hwnnw ac
y sydd yn hollalluog? Y mae'r mynnyddoedd yn
crynu, a'r brynniau yn roddi a'r cythreuliaid eu
hunain yn crynu o flaen Duw, yn ddiau y mae'n
beth ofnadwy i ddyn fod y fath Dduw mawr a
gogoneddus yn elyn iedd: Eithr gelyn ydyw, ef
i'r holl rai hynny nad ydynt yn cyfrif ei ffafr a'i
drugaredd ef yn werth gweddio am danynt: Y
rhaf hynny nad ydynt yn ymbil a'r Duw hwn i
gymodi, yn awr tra y mae'n cynhyg bod yn
gymmodol a hwynt, y mae yn arwydd nad yd-
ynt yn prifio ei gariad ef, nac yn ofni ei ddigof-
faint; gan hynny ei ddigofaint ef sydd raid iddynt
ei oddef, oddieithr iddynt ei ddyfal geisio ef.

Yn Bummed, Ystyriwch, y rhai hynny ac a yd-
ynt yn ddiethriaid i weddi, ac na's llefant ar
Dduw, yn awr yn nydd eu hymwelliad, tra y mae
maddeuant a thrugaredd i'w gael, rhaid iddynt ddif-
gwyl cael eu nacau pan y cymbhellir hwynt i le-
fain, pan y b'ont wedi eu gorchguddio a thrueni
ac adialodd. O darlennwch a chrynwch wrth yr
ymadrodd, yn *Diar.* 1, 26, 27, 28. *Minnow be-*
fyd

fyd a chwârddaf yn eich dialedd chwi, mi a wawdïaf pan Syrthio arnoch yr hyn yr ydych yn ei ofne, pan ddêl arnoch yr hyn yr ydych yn ei ofni megis distryw, ac y dâl eich dialedd arnoch megis corwynn; a dysod arnoch wasgfa a chaledi: yna y galwani arnaf ond ni wrandawaf; yn forau i'm ceisiant ond ni'm cânt, Fy nghyfeillion oni bydd i chwi geisio yr Arglwydd yn awr, tra y gellir ei gael ac oni bydd i chwi alw arno ef yn awr, tra y mae yn agos Jer. 11. 11. Fe allai y cymbellir chwi o'r diwedd i lefain arno ef yn eich caledi, y pryd na's gwrandawo ef chwi,

Yn Chwethed. Ystyriwch, chwydychwi y rhai a ydych yn byw mewn eiceulufiad o weddi, mai ar fyrr y bydd i'r amser cymmeradwy, yr hwn yr ydych yr awron yn ei gam-ddefnyddio, fod wedi darfod a myned ymmaith; yna chwi a ersyniwech iê ac a ersyniwech yn daer, ond yn ddiammau chwi a nacceuir. Yr ydym yn darllen yn yr yscrythyr am rai yn Galw heb neb yn ei hystyried; y morwŷnion angall a ddaethant wedi cau'r drws, ac a lefasant Arglwydd, Arghwydd, agor i ni; eithr oeh! hwy a lefasant pan yr ydoedd yn rhy-hwyr, gan hynny yr ateb oedd, Yn wir maddaf i chwi, nid adwaen chwi, Matth. 23. 10, 11, 12. Pan yr ersyniodd y gwr goludog yn uffern am gael defnyn o ddwsr i oeri ei datod, ni chaniadhawyd hynny, Luc, 16. I arwyddoceau na wîw disgwil y drugaredd leiaf yn uffern, ac na's gwiw edrych am yr esmwythad o boenau ac arteithiau yno: y pryd hynny fe fydd pawb yn barod i weddio, Arglwydd, agor y drws ac fydd yn gollwng i mewn i'th deyrnas di a'th ogoniant: Arglwydd caniadha ychydig o feibiant, ychydig esmwythdra i ni yng-hanol ein poenedigaethau hyn. Ond oh! y pryd hynny fe fydd Clust Duw wedi ei chau, porth y

Nef

Nef w
garedd
hynny
amser
gras e

Yn
byw r
garedd
flawn
2. A
of eich
yn fe
ofodw
gwedd
troi
ersyni
a'i g
y rhai
mae c
rhai j
lle na
troi y
ier y
a'u m
yn fel
mewn
ddyf
a dda
becho
eiddia
a thu
ddaw
yn ei
hyn
ceisio
arwy

Nes wedi ei wneud i fynu yn eu herbyn, a thrugaredd wedi myned ymmaith tros byth. O gan hynny pa ynfydrwydd ydyw i-ni wastraffu ein holl amser gwerthfawr, ac nid dyfod at orseddialngc y gras cyn dyfod dydd gras i ben.

Yn Jeithfed, ac yn *Deiweddaf*, O's ydych yn byw mewn esceulusiad o weddi, y mae eich trugareddau cyffredinol, erniwaid i chwi, canys cyflawnwyd y bygythiad hwnnw arnynt. *Mal. 2. 2. Mi a anfonaf felldith arnoch chwi, ac a felldig- of eich bendithion chwi.* Gweddi a dry felldithion yn fendithion; cystuddiau ydynt ran o'r felldith a ofodwyd arnom o herwydd peched: ond y mae gweddi yn cysnewid eu haniau hwynt, ac yn ei troi i fod yn drugareddau a bendithion; canys pan erfynier trwy weddi am ei Sancteiddiad hwynt, a'i ganiadhau, y maentyn cyd-weithio er daioni y rhai a gystuddir: *Canys (medd yr Apostol) y mae cerydd yn rhei heddychol ffrwyth cyfiawnder i'r rhai sy wedi eu cynnwfino ac ef.* Ar y llaw arall, lle nad yw gweddi, y mae bendithion yn cael eu troi yn felldithion, a phethau da y rhai o dderbyni- ier yn cyd-weithio er cywilydd a dinystr i'r rhai a'u mwynhaont. Trugareddau cyffredinol a wneir yn felldith i ddynion di-weddi; felly o's parhant mewn esceulusiad o weddi, yn ddiau rhaid iddynt ddyfod yn fyrr o'r enwedigol drugareddau iachusol a ddadcuddir yn yr Ewngyl: Megis maddduant am bechod, cyfiawnhad trwy Grifft, mabwysiad, Sancteiddiad trwy'r yspryd, gwaredigaeth rhag uffern, a thrag'wyddol wynfydedigrwydd yn y byd a ddaw, ac y mae Duw gwedi arfaethu ac yspysu yn ei air, fod yn rhaid i'r rhai a fynnant y pethau hyn eu ceisio hwynt: eithr oni bydd iddynt eu ceisio hwy trwy daer weddi wresfog, y mae yn arwydd nad ydynt hwy yn deall eu gwerth hwynt.

a chan hynny rhaid lldynt yn siccr ac yn gyfiawn fod hebddynt. Nid ydyw Duw mo'r afradlon o'i drugareddau o'i rãdferthwch, a bod iddo eu taslu hwynt ar y cyfryw rai na thybiont y talant weddio am danynt. Mi a roddais yr ystyriaethau hyn o'ch blaen chwi megis rliag, lwybr i'r traethawd canlynol, fel y boch' wedi eich cyffroi yn fwy i ddal sulw ar hyn fy gennyf i'w 'Scrifennu: ac o's darfu i chwi esceuluso gweddi hyd hyn; y bo i chwi yn awr ymosod yn ei chylch yn ddisrifol. O chwydchwi y rhai ydych yn dieithriaid i weddi ystyriwch eich bod yr holl amser hwn yn y cyflwr mwyaf truenus a gresynol; canys yr ydych yn eich pechodau, yn gaethweision i'r diabol, yn llwys ddieithriaid i Dduw, a than ei ddigofaint a'i felldith ef; ac o's chwi a fyddwchfeirw yn y cyflwr hwn, chwi a amdwyir yn dragywydd. Ac oni bydd i chwi geisio yr Arglwydd trwy daer weddi, fal i'ch gwareden o'r cyflwr echryllon hwn?

Y mae arnoch eisiau maddeuant, y mae arnoch eisiau Crist a grãs, chwi a amdwyir oni bydd i chwi gael y bendithion hyn i'ch encidiau, ac oni bydd i chwi ymostwng o flaen gorfeddfainge y grãs i'w ceisio a'i cyrhãeddyd hwynt: gyfeillion pe baech chwi ond ystyried y ddisrifol eich cyflwr a'ch distygion, chwi a'i gwelech yn beth angenrheidiol iawn i ufuddhau gorchymmyn yr Apostol yma yn y testyn *gweddiwch yn ddibaid*. 'Nawr y pwngc o athrawiaeth a godaf oddi wrth y geiriau yma ydyw hyn: Mai dyledfwydd yn gyftal a gorchwyl pob gwir Grifion, yw *gweddio yn ddibaid*. 'Nawr yn fy ngwahh yn tũn y pwngc yma ym mhellach ym mherthynas i weddi, mi a geisias, *Yn Gyntaf*, ddangos pa beth yw gweddi. *Yn Ail*, pa beth ydyw gweddio yn wastad, *Yn*

Drydydd

Drydydd
haem we
hwyfiad.

In C
yw tae
au at D
cyfryw
llye D
mae'n r
thur i fy
a gwre
y grasu
Dduw y
ant yn
mant fi
o ciniat
barod i
hunain
ymadro
y grasu
ddio am
rhedeg
cybydd
debygi
pechod
hwy y
ac am
rydol,
fiu.
ddyd.
naill ai
hannu
eu bod
lonyde
felly y
wafan

Drydydd, ddangos rhai rhwymau pa ham y dy-
haem weddio yn ddibaid. *Yn olaf*, gwneuthur cym-
hwysiad.

Yn Gyntaf, Pa beth yw gweddî; yn fyrr gweddî
yw taer a gwrefog offrymiau i fynu o'n deifyfiao
au at Dduw trwy ffydd, yn enw Jesu Grist, am y
cyttyw bethau daionus ac y fydd gyttundol ac ewy-
llys Dduw a'n hanghenrheidiau ein hunain: 'Nawr y
mae'n rhaid bod cydgoratad y ddau beth hyn i wneu-
thur i fynu y ddyledswydd o weddî, *Itaf*, Taer
a gwrefog ddymuniad, ddymuniad himathus ar ôl
y grasufau a'r bendithion y b'om yn dyfod at
Dduw yn eu cylch, canys y mae rhai ac a ddeu-
ant yn fynych at orseddfainge y grâs, ac a offrym-
mant hurf o ciriatu mewn ffordd o weddî: Hurf
o ciriatu meddaf, naill ai wedi eu cyfansoddi yn
barod i'w ddyllaw, neu yntau o'u cyfansoddiad eu
hunain: ac felly hwy a ddeuant at Dduw gyd ag
ymadroddiad geiriau heb ddymuniad calonnog ar ôl
y grasufau a'r tugaredd y tebygid eu bod yn gwe-
ddio am danynt; ond y mae eu hewyllyfiau yn
rhedeg ar ôl pethau arall, ar ôl eu chwantau, eu
cybydd-dod, a phethau'r byd hwn, ac etto se
tebygid eu bod yn gweddîo yn egniol yn erbyn
pechod, a chwantau enawdol, pa fai nad yntau
hwy yn chwenychu bod yn rhydd oddi withynt,
ac am gael derbyn y grasufau ar tugareddau eip-
rydol, y rhai nad yntau hwy yn deimladwy o'u hei-
fiu, ac nad ydynt yn chwenychu eu cyrha-
ddydd. Ond etto hwy a fynych arferant weddî,
naill ai megis gorchudd i guddio ac i adingelu eu
hannuwioldeb, ac i'w dangos eu hunain i'r byd
eu bod yn grefyddol, neu yntau megis dyfais i
lonyddu eu cydwybodau yn ffordd pechod: ac
felly y maent yn gwneuthur i eddehad o bechod
wafanzethu, yn lle ymadawiad oddi with bechod, a
gweddîo

gweddio yn lle edifarhau. 'Nawr y mae'r cyfryw
weddi yn fhaidd ger bron yn Arglwydd; ié, yn
wir, nid gweddio, ydyw'r fath hyn o weddio,
ond yn unig dadwrdd, gwenieithio, a gwatwor
Duw, ié. dywedyd celwydd wrth Dduw ydyw
hyn, *Ephraim*. (medd Duw) *a'm hamgylchynodd a
chsiwydd*, Hof. 11. 12. Nid gweddio y mae rhag-
rithwyr, ond yn lle gweddio hwy a ddywedant
gelwydd wrth Dduw, hwy a gymerant arnynt
fod ganddynt dymuniad i adnabod Duw, i garu
ac i ufuddhau Duw. i fod yn sanctaidd ac yn
nefol pan yn wir nad yw eu calon, na'u dymu-
niad am ddim o'r fath beth. Dyma'r cydgord-
iad cyntaf ac y fydd yn myned i wneuthur i fynu
y ddyledswydd o weddi, sef gwressfog a chalonnog
ddymuniad ar ôl y pethau daionus y b'om yn
cymeryd arnom weddio am danynt, heb yr hyn
nid yw ein gwaith yn gweddio ddim yn weddio,
ond yn hytrach dadwrdd a gwatwor Duw. 2. Y
cydgordiad arall ac y fy'n myned i wneuthur i
fynu y ddyledswydd o weddi. ydyw hwn: sef
offrynniad i fynu o'n dymuniadau, naill ai ar
meddwl neu yntau a'r llais, canys er maint a fo
ein dymuniadau ar ôl gras a thrugaredd, etto oni
bydd i ni offrynnu i fynu y dymuniadau hyn a'r
meddwl ac a'r llais. ni bydd bod gennym y dym-
uniadau hyn ddim yn weddio, ond lle y mae
gwressfog a chalonnog dymuniadau ar ôl gras a
thrugaredd, ar dymuniadau hynny yn cael eu
hoffrynnu, naill ai trwy uchencldio, trwy rudd-
fanu, trwy fislal, trwy lesaru, neu ryw lodd arall
a'r llais; hyn yw gweddio yn wir. A hyn yma
a gair wafanathu i ddangos pa beth yw gweddi.
Ac.

Yn Ail, Y peth nefaf yr addewais ei ddangos i
chwl yw, pa beth yw gweddio yn ddibaid. 'Nawr

wrth

wrth we
ni wneu
liodd r
nag ydy
rhay m
lai gwe
i'w bwr
gyfiredi
ocau c
pob od
a'n har
weddio
fwy nei
daocau

In
thuedd
Duw y
weddi ei
a chw
dyfod a
der, ac
dynrhy
bypnag
yn wal
tymhe

In
ocau
fywyd
canys
ddiedig
weddi
ac a
ffroiff
anaog
ac heb
o's fy

wrth weddio yn ddibaid, nid ydys yn meddwl i ni wneuthur iei y Sect honno, yr hon a feddyliodd mae gweddi a ddylae fod ei holl orchwyl; nag ydys, nag ydys, y mae dyledswyddau eraill y rhai y mae Duw yn ei gofyn gennym, ac ni's dylai gweddi ddysod yn ffordd dyledswydd eraill, i'w bwrw i anhrefn a chymysgodd. Ond yn gyffredinol y mae gweddio'n ddibaid, yn arwyddocau cymmeryd gafael ar, ac iawn-ddedfeyddio pob o'd a chyscudra, ym mha rai y bo Duw, a'n hanghenrheidiau ein hunain yn ein galw i weddio; hyn ydyw gweddio'n ddibaid. Ond yn fwy neilltuo'ly mae gweddio'n ddibaid yn arwyddocau.

Yn gyntaf. Bod bob amser mewn tymher a thueddgarwch i weddio, pa bryd bynnag y bo Duw yn galw arno i hynny. Rhaid i'r galon fod wedi ei dwyn i gymmodi a'r ddyledswydd o weddi a chwympo i'w charu ac ymbysfydu ynddi a dysod a orseddfaingc, y graa gya a phieser a hoffder, ac hesyd bod yn gwaftadol wrth'acbu'r cynydrhwys a'r annueddgarwch i weddio, pa bryd bynnag y bo amser gweddi yn dyncu, a gwiled yn waftadol ar ein calonnau i'w cadw hwynt mewn tymher i weddio.

Yn ail. Y mae gweddio'n ddibaid, yn arwyddocau, gweddio ym mhob arfawdd a chyflwr o fywyd ac y rhengo bodd i Dduw ein galw iddo; canys heb weddi, y mae afiechyd yn ddi sancteidiedig, ac iechyd a fydd yn farnedigatha; heb weddi, se fydd iechyd a llwyddiant yn fag i ni, ac a fydd achos i ni i nghosio Duw, ac a'n cyffroifi ni i wrthryfela yn ei erbyn ef, ac a fydd anaogaeth i ni i seculus o'r enaid, a'r byd a ddaw; ac heb weddi se fydd adfyd yn annoddefadwy, ac o's fy mudir ef hynny a fydd mewn digofaint

Fel hyn niddylae cyflwr yn y byd fod yn achos i ni i esculafu gweddi.

In Drydydd, Y mae gweddio'n ddibaid, yn arwyddocau parhâd mewn gweddi, ac na bo i ni un amser roddi i synu, cyn caniadhau i ni ein dymuniadau. Y mae'n rhyngu bodd i Dauw yn ei ddoethineb beri i ni aros yn hwy weithiau am ryw drugaredd cyn y derbyniom hi, yn gystal i wneuthur y drugaredd yn felusach pan y delo, ac hefyd er profiad o amynedd ei bobl, pa un a wnant ai parhau ac aros i ddifgwyl wrth orfedd-fainge y grâs, a'r rhai sy wir fyddloniaid a fyddant bodlon i ddifgwyl, ac i ddifgwyl, yn ffordd Duw, hyd nes y caniadhaer iddynt eu gweddiau: felly y gwnaeth y wraig o *Canaan*, pan y daeth hi at Grist am drugaredd, hi a ddifgwiliodd; er na's gwnaeth Crist iddi ateb yn y byd, ar ei herfyniad cyntaf, etto y hi, er hynny i gyd, a barhâodd i erfyn a hynny gyd a mwy o daerni, gan lefain ar ei ol ef. Ond Crist y pryd hynny, er iddo lefaru, etto efe a'i hattebodd hi mewn ffordd o naccâd; ac a ddywedodd wrthi na's danfonafid ef ond at ddefaid colledig ty *Israel*: ac etto ni's rhoddai hi i synn effyn arno ef, eithr hi a lefodd drachefn am gymmorth: ond yn lle ei chynnorthwyo hi, efe a'igalwodd hi yn gi, ac a ddywedodd wrthi, nid da cymmeryd bara'r plant, a'i twrw i'r cwn. Ac yno wedi hynny yn lle gadel heibio erfyn arno ef, hi a ddaeth at Grist gyd a gostyngaidrwydd mawr; gan ei chydabod ei hunan i fod yn gi. Hi a gydnabyddodd ei han-eilyngded ei hunan o drugaredd; ond etto nid anobeithiodd hi, eithr trwy fydd hi a wnaeth ei chwyn am drugaredd a haelioni Crist; gan ddywedyd wrtho ef, *Er fy mod yn gi, ac nod dyf deilwng i fod yn gyfrannog o fara'r plant, etto fe vill y cwn*

fwyta

*fwyta o
barglwy
olchgar
lleiaf o
ddioed
ped fuaf
beri iddi
hi ei ei
hunan,
yw dy ff
hyn mi
a pha b*

*In L
rhesymu
ith pob*

*In G
ol, o l
bob am
dyfgyio
bynnag
yn eu d
trwy w
ny ac sy
yn cyni
wresog
garedd
dani;
edd iac
mwys
ychydig
ond ych
Gan hy
bil ac
rhoddo
maddeu
mae ef*

*fwyta o'r brywsion si'n syrthio oddi ar fwrdd eu
barglwyddi. Y mae hyn yn dangos pa mo'r dal-
olchgar a rhwymedig a ffyddai hi am y brywsion
lleiaf a drugaredd: Ar ba achos y mae'r Jesu yn
ddioed yn canmol maintioli ei ffydd hi; ac fel
ped fuasai, a roddodd iddi agoriad ei dryffor, gan
heri iddi gymmeryd pa beth bynnag yr oedd arni
hi ei eisiau, pa un bynnag ai trugaredd iddi ei
hunan, ai trugaredd i'w merch. *Ha wraig, mawr-
yw dy ffydd: bydded i ti fel yr wyt yn ewyllsio.* Fel
hyn mae ddangosais i chwi pa beth yw gweddi,
a pha beth yw gweddiog'n ddibaid.*

*Yn Drydydd, Y peth nesaaf ydyw rhoddi rhai
rhesymau pa ham y mae, mai dyledswydd a gwa-
ith pob gwir Cristion yw gweldio'n ddibaid.*

*Yn Gyntaf, Nyni a ddyl'lem weddio yn wastad-
ol, o herwydd y mae Duw yn barod i wrando
bob amser; ac et bob Duw yr hwn a'wyr ein
dyffygion yn barod bob amser i roddi i ni pa bethau
bynnag y fydd arnom eu heisiau, etto yr Arglwydd
yn eu ddoethineb a fynnai i ni ddisgwil wrtho ef
trwy weddi wresog am y bendithion ysprydol hyn-
ny ac sy arnom ni eu heisiau; nid am fod gweddi
yn cynnhyrfu Duw, ond am fod gwaistadol weddi
wresog yn ein cymmhwyso ni i dderbyn y dru-
garedd yr hon yr ydym yn dysod at Dduw am
dani; pe bai Dduw yn rhoi ei enwedigol drugar-
edd iachusol i bechadur cyn ei fod ef yn gym-
mwys i'w deryn, ni byddai y drugaredd ond o
ychydig werth yn ei olwg ef, ac ni theld i Dduw
ond ychydig iawl a diolchgarwch oddi wrtho ef.
Gan hynny, o'rachos yma, se fydd Duw yn ym-
bil ac et am ei enwedigol drugareddau cyn y
rhoddo ef hwynt i ni. Gwedi i Dduw addaw
maddeu, adnewyddu, a gwrando Israel, etto y
mae ef yn ordeinio gweddi, megis moddion i
ddwyn*

adwyn i lawr y trugareddau hyn cyn y bo iddo eu rhoddi hwynt. *Ezek. 36. 37.* Er hyn i gyd, *Ymosynnir â myfi etto gan dy Israel i wneuthur hyn iddynt.* Ystyriwch, gyfeillion, y mae maddeuant, yn barod, y mae grâs yn barod, ac y mae trugaredd yn barod i'ch cofleidio chwi bechaduriaid.

Yn Ail. Rhaid i ni weddio yn wastadol, o herwydd y mae Crist yn gweddio yn wastadol trosom ni; se weddiodd Crist trosom ni yn wastadol pan yr ydoedd ar y dddear ie, hyd onid oedd ef mewn ing, ac yr awron ac ef yn y nef y mae ef yn byw bob amser i eiriol trosom ni, *Heb. 7. 25.* Y mae Crist yn y nesoedd bob amser yn cyflwyno ei ddioddefaint o flaen ei dad a thrwy ei ddioddefiadau ef â thywalltiau ei waed, y pwrcafwyd yr holl bethau ac yr ydym ni yn gweddio am danynt; y mae gwaed Jesu Crist yn llefain yng nghlust Duw ym mhlaidd y rhai ac a ydynt yn gweddio, fel y bo i'r fellidh yr hon a adygodd Crist arno ei hun gael ei symnudd oddi wrthynt hwy, fel y bo i'r pechod am ba un yr archollwyd Crist gael ei faddeu iddynt; ac ar iddynt o'i gyflawnder ef dderbyn grâs am ras; ac ar iddynt er ei fwyn ef gael eu gwaredu oddi wrth y llied a fydd. Yn awr, gyfeillion, o's gweddiodd Crist trosom ni cyhyd, ac mo'r wrefog, hyd onid oedd mewn ing, ac o's ydyw yn gweddio trosom ni yn wastadol yn y nef; a fydd i ni etto golli y budd ar liehad o'r cwbl yn unig eisiau ni weddio trosom ein hunain? O rhag tywilydd! A oyni yn gwelod fod Crist yn gwneuthur ei rann ef, bydded i ninnau wneuthur ein rann ein hunain.

Yn Drydydd. Rhaid i ni weddio bob amser, o herwydd y mae'r yspryd bob amser yn barod i gynorthwyo ein gwendid ni, *Rhus. 8. 26.* Y mae'r yspryd yn barod i'n addysgu ni beth a wedd-

iom,

iom, m
y llwyth
i fywhau
belaethu
ni i ymd

Yn B.
am fod S
y mae a
gan gelfi
yw Sata
ni bob
ein byw
i ni wed
chiadau
herbyn
yr Apol
urdodau
lloedd.
ddio yn
hwy yn

Yn L.
yn ddib
ni yn y
weddi.
ac ym
aeth a
cybyd
o's dar
ag at
tas, e
ar ein
y by
grafod
Dduv
yr ho
anghe

nom, megis y dylem; sef i symmud ymmaith y llwyth o annhueddgarwch at y ddyledswydd hon, i fywhau ein marweidd-dra yn y ddyledswydd i helaethu ein dymuniadau ar ôl grâs; ac i'n nerthu ni i ymdrechu am fendith.

Yn Bedwerydd, Rhaid i ni weddio yn ddibaid am fod Satan bob amser yn barod i olod arnom; y mae of fel llaw rhuadwy, yn rhodio oddi amgylch gan geisio y neb o allo ei lyngu, i Pedr. 5. 8. Nid yw Satan byth yn segur, y mae ef yn ein difyn, ni bob amser a maglau o brofedigaethau, y mae ein bywyd yn llawn o brofedigaethau. ac oni bydd i ni weddio yn ddibaid yn erbyn Satan a'i ymgrychiadau? y mae ysprydion drwg yn ymdrechu i'n herbyn yn wastadol: *Y mae ein hymdrech ni*, medd yr Apostol, *Yn erbyn tywysogaethau, yn erbyn awdurdodau, ac yn erbyn drygau ysprydol yn y nefolion loedd.* Eph. 6. 12. Wrth raid ini gan hynny weddio yn ddibaid, a ni yn gweled fod eu hymdrech hwy yn ddibaid i'n dwyn ni i bechod a diaistr.

Yn Bummed ac yn olaf, nyni a ddylem weddio yn ddibaid, o herwydd y mae ein llygredigaethau ni yn ymgryfhau yn iuan ar yr esceulustad lleiaf o weddi. O's darfu i ni trwy willo, trwy weddio, ac ymdrechu a Duw, gael nerth a goruwchafiaeth ar ein pechodau, megis digofaint, balchder, cybydd-dod, chwantau onawdol, ac anianoldeb, ac o's darfu cyhyrfu, ac ennynu ein serchiadau, to ag at Dduw a phethau nefol, a'n dwyn i gyflwr o tas, etto o's bydd i ni unwaith ollwng ein gafael ar ein gwiliadwriaeth, ac esceulustio gweddi, buan y bydd i'n llygredigaethau ni ymgryfhau, ac i'n grasofau wanhychu, ac y palla ein cariad ni at Dduw, a phethau daionus: Yn awr pan ystyriom yr holl bethau hyn, nyni a allwn weled fod yn anghentheidol i ni edrych na bo ni yn ddiolal, yn

yfcafn ac yn afceulus yn ein cyflawniad o'r ddy-
ledfwydd hon o weddi, eithr yn ein hannog ein
hunain yng nghyflawniad y ddyledfwydd hon ac
weddio yn ddibaid.

Fel hyn yr aethym trwy y than athrawiaethol;
Ond dyn yrelwyf ym mhellach, mi a attebas un
gwrthddadl yr hwn yfcaffydd fydd yn gorwedd yn
ffordd rhai.

Ungwrthddadl yr hwn o wna rhai yw hwn, pa
tith ai a ddylaent hwy weddio a ffurf? Y mae rhai
am ffurf o weddi, a rhai yn erbyn ffurf.

Yn ateb y gwrthddadl hwn, mi a wnaff y ngor-
au i gymmodi'r ddwy blaid: Rhaid i chwi ddal
fulw, fod dwy fath ar weddi ar a orch'mynir gan
Dduw: *Yn Gyntaf*, gweddi gyhoeddus neu deulu-
aidd, *yn ail*, gweddi ddirgel.

Am y gyntaf o'r rhai hyn, o's ydych ynghylch
gweddi gyhoeddus neu deuluaidd, ac yno i gyflaw-
ni llellefarwr, y mae yn fwy gweddus i chwi we-
ddio mewn ffurf ofodedig o eiriau, wedi eu cym-
hwylo at angheniheidiau cyffredinol y rhai a fo yn
uno gyd â chwi, ac y mae angheniheidiau dynol
ryw yn gyffredinol trwy'r holl fydd. Y mae'r cy-
fryw ffurfiau o'r rhai hynny wedi eu cyfansoddi
enloer gan amryw ddifinyddion enwog. Yr wyf
yn dywedyd, mewn gweddi gyhoeddus neu deulu-
aidd y mae'r fath gyfansoddedig ffurf ofodedig o
eiriau yn fwy gweddus a chymmwys, fel y gallo
y rhai fydd yn uno â chwi, trwy eu bod yn gyd-
nabyddus a'r hyn y bo'ch ynghylch ei lesaru, gyd
a mwy o barodrwydd gyd fyned gyd â chwi yn eich
ymadroddion. Ac am gyfreithlondeb y cyfryw
ffurfiau, ystyriwch, ddarfod i Crist draddodi i ni
ffurf ofodedig o weddi, yr hon yw *Gweddi'r Argl-
wydd*. Nawr y ffurf hon a draddododd Crist i ni
yng ystaf i fod yn rheol ac yn baturwm i ni i we-

ddio

ddio
ddiau
9. yn
ny fy
rhode
ond l
wedd
11. 2
hyn,
mae l
i'w h
elw
gyho
i d
nodi,
ein J
uno g
na's d
hynny
Gan l
ynas i
gobeit
Yn
l wed
ny yn
weddi
hyn fe
aigwn
magla
bawb,
thur d
faglau
faglau
hyn yn
y rhai
gwedd
10. 11

ddio wrthi, ac hefyd i'w harferyd yn ein gwedd-
ddiau, y mae gorchymmyd Crist ym *Matth. 6.*
9. yn y geiriau hyn, *Gweddioch chwi fel hyn*, hyn-
ny sydd i'n dysgu, fod *gweddi'r Arglwydd*, wedi ei
rhoddi i ni nid yn unig i'w harferyd, megis ffurf,
ond hefyd megis rheol i'n cyfarwyddo pa fodd i
weddio, yn ôl y gynddelw honno. Eithr yn *Luc.*
11. 2. Y mae gorchymmyd Crist yn y geiriau
hyn, *pan weddiach, dywedwch, Ein Tâd, &c.* Y
mae hyn hefyd yn dysgu i ni gweddi'r Arglwydd
i'w harferyd nid yn unig megis rheol neu gynddel-
w, ond hefyd i'w harferyd ar ddiwedd pob gweddi
gyhoeddus neu deuluaid.

I ddibennu hyn yma, y mae 'Scrifenyddion yn
nodi, fod ffurfiau yn cael eu harferyd pan oedd
ein Jachawdwr Crist ar y ddaear, a bod Crist yn
uno gyd â hwynt yn y ffurfiau hynny: Ac etto
na's darfu i Crist na dywedyd yn erbyn y ffurfiau
hynny, na beio arnynt hwythau am eu harferyd.
Gan hynny o's yw eich gwrtheddadl mewn perth-
ynas i weddi gyhoeddus neu deuluaid, yr wyf yn
gobeithio i mi ateb hwnnw yn ddigonol. Ond,

Yn Ail, o's yw eich gwrtheddadl mewn perthynas
i weddi ddirgel, myn a'ch bodlonaf chwi yn hyn-
ny yn fuan: o's gofynwch pa un ni deylech chwi
weddio yn y ddirgel wrth ffurf ai heb ddi? Y mae
hyn fel ped faech yn gofyn pa un a ddylae dyn
aigwneuthur defnydd o'i gofau, a'i yntau arferyd
maglau i'w rodio wrthynt? Canys chwi a wyddoch
bawb, o's bydd dyn yn glöff, ac heb allu gwneu-
thur defnydd o'i gofau, mai rhaid iddo rodio wrth
faglau hyd ond allo arferyd ei gofau a thafu ei
faglau heibio: Felly hefyd y rhai a tuant hyd yn
hyn yn ddiieithriad i weddi, ac iddynt eu hunain,
y rhai a ydynt yn weiniaid, ac heb gyrraoda dawn
gweddi a chan hynny na's gwyddant pa fodd i weddio

y rhai hyn a ddylent arfer ffurf weddi, ac arferyd y cyfryw ffurfiau, ac a'u tywyllo hwy i wybodaeth o'u pechodau neilltuol eu hunain, a'u hanghenrheidiau eu hunain; ac yna, cyn gynted ac y delont i'w hadnabod eu hunain, eu diffygion a'u pechodau neillduol eu hunain, felly fel y gallont eu cyffesu; eu llygredigaethau a'u tueddiadau, fel y medront alaru drokrynt, eu profedigaethau, fel y medront weddio yn eu herbyn, ac hefyd eu diffygiadau, eu hunain, fel y gallont erfyn ar Dduw am eu cyflawni hwynt; yna ni's dylent arferyd ffurf mwyach, ond ei doddi heibio megis peth afraid, o herwydd y maent yn abl i adrodd eu diffygiadau neillduol hebddi. Ac heblaw hynny, nid oes dim ffurfiau 'Scriffenedig o weddi, ac a'af gyd weddu a chyflwr ac achos pob Cristion yn neilltuol; canys y mae un Cristion tan un amgylchiad, a'r llall tan amgylchiad arall, gan hynny fe ddylai pob un fyfyrto ar ei bechodau, ei brofedigaethau, a'i ediffygiadau ei hunan; ac yno cwympo i weddio, yn ôl fel y bo fo yn cael fod ei gyflwr ai achos yn gosyn. Ond, bydded i ddyn fod tan yr amgylchiad a fynno, y mae ei waith ef yn arferyd ffurf yn arwydd ei fod ef yn gweddio na's gwyr ef am ba beth. I roddi i chwi esampl neu ddwy: Bwriwch eich bod yn ddrwg-weithredwr, a than iarn marwolaeth, a'ch bod yn myned at y brenhin i ddeisyf maddeuant, ni byddai raid i chwi wrth ffurf yscrifenedig o eiriau i'w charrio gyd â chwi; canys fe fyddai i'ch cyflwr eich hunain ddysgu i chwi pa beth i'w ddywedyd.

Neu, bwriwch pe deuai gardottyn at eich drws mewn cyflwr truenus, yn barod i farw gan newyn, chwi a gaech glywed yn fuan faly crelai arnoch, a pha achwynion a wnai ef, a pha resymmeu a arferai i gynnhyrfu eich testuri tuag ato ef, heb fod ganddo un ffurf yscrifenedig o eiriau: Felly yn

union,

union,
lad o'ch
fryw a
raid i ch
pa beth
at orfede

Fel h
bodloni
hwn, p
edig, a
rhan at
yr wyt
desnydd
gweddio
rheidio
ni ei fe
amser,
aith?
au'r by
ynant b
i'r rhai
alar, a

In
bydded

In C
ddyledf
yn ddio
cymme
Duw cy
o's gofy
y ddyle
o's myn
yn gyn
ganlyn

1. C
ddiaeth

union, pe byddai gennych ond gwir olwg a theimlad o'ch pechod a'ch trueni, ac o'ch eisiau o'r cyfryw a'r cyfryw drugareddau i'ch enaid, ni byddai raid i chwi wrth un ffurf 'Scrifennedig' i'ch dyfod pa beth i'w ddywedyd wrth Dduw: pan adeuo'ch at orfeddtaingc y gras.

Fel hyn yr wyf yn gobeithio ddarfod i mi eich bodloni chwi yn ddigonol yn atebiaid yngwrthddadi hwn, pa un a ddylaech weddio wrth ffurf ofonedig, ai peidio? Fel hyn, gwedi i mi ddarfod a'r rhan athrawiaethol, ac ateb y gwrthddadi hwn, yr wyf yn dyfod yn awr at y cymmhwysiad. Y defnydd cyntaf yw defnydd o alar, O's ydyw gweddio yn ddibaid yn ddyledswydd mo'r anghenrheldiol ar bob gwir Gristion, yna pa beth a allwn, ni ei feddwl am y rhai nad ydynt yn gweddio un amser, nac yn eu teuluedd nac yn y dingel chwath? Nid ydynt yn meddwl am ddim ond pethau'r byd hwn, a chwant y cnawd, ond nid ymofynant byth ar ôl Duw. Yn ddiau y mae'n rhaid i'r rhai hyn fod mewn cyflwr truenus iawn, Dymma alar, a galar y rhaid iddo fod.

In Ail, Y defnydd nesaf sydd o ymogeliad; bydded i ni ymogelyd rhag y ddau beth hyn:

In Gyntaf, Gymmerwn ofal rhag cyflawni'r ddyledswydd hon o weddi yn ffurfiol, yn fwrth, yn ddlofal ac yn ddigalon. Ac i ochelyd hynny, cymmerwch ofal rhag ymwithio i bresennoldeb Duw cyn eich bod wedi eich paratoi i hynny. Ond o's gofynwch, pa fodd yr ymbarotoaf yn iawn at y ddyledswydd hon o weddi? Yr wyf yn ateb, o's mynnwch weddio felly fel y bo eich gweddiau yn gymmeradwy ac yn dderoyniol, rhaid i chwi ganlyn y cyfarwyddiadau hyn.

1. Cyn yreloch i weddi llafuriwch am adnabyddiaeth o honoch eich hunain. Holwch eich hunain

ain pa fodd y mae'r matter yn sefyll rhwng Duw a'ch eneidiau, a pha ffordd y mae eich dymuniadau yn tueddu; ac o's ych yn cael eu bod hwy yn rhedeg tua'r nesocdd, yna ymosynwch pa beth ydyw sylwedd eich dymuniadau, beth a fydd eich chwi i Dduw ei wneuthur eroch: myfyriwch ar eich pechodau a'ch diffygion, pa lygredigaeth y mynnech gael eich rhyddhau oddiwrtho, a pha rasfaul y mynnech i Dduw ei caniatu i chwi. Oni bydd i chwi eich gwneuthur eich hunain yn gyd-nabyddus a'ch gofal ym mlaen llaw nid ellwch chwi ddisgwyl ei adnabod et yn iawn yn ddisym-mawth; ac felyr eloch i weddio, oni bydd i chwi edrych yn adyfal i'ch calonnau a'ch bucheddau cyn yr eloch i weddio, fe fydd eich eneidiau heb eudaroftwng, ac mewn diffyg o'r teimlad bywiol hwnnw o'ch anghenrheidiau, yr hwn sy raid i chwi wrtho i roi bywyd yn eich gweddiar. Cyn y gweddi, ystyriwch pa beth yw pechod, pa beth ydyw uffern a digofaint Duw, a phe chwantaau a llygredigaethau fydd ynnoch eichw etto, a pha ras a thrugaredd yr ych yn sefyll mewn diffyg o honnynt. A hyn a wna i chwi weddio, a gweddio yn iawn a'ch holl galon.

2. Fel yr eloch i weddio, cymmerwch ofal rhag meddyliau ofer a phechadurus, fel na's deuant i mewn a diswyno'r dyledswydd. I'r diben hwn, gwiliwch ar eich calonnau, eich meddyliau, a'ch ferchiadau, yn dra gofalus, fel na bo eich calon wedi ei rhwydo ac atiangerwch, a phleierau, neu unrhyw chwantaau cnawdol; canys y mae yn naturiol i'r meddyliau ganlyn y ferchiadau.

3. Pan y deuech at Dduw trwy weddio, deuwbh gyd ar cyfryw oftyngeiddrwydd ac a weddei i bechadu'r danfarn colledigaeth, ac etto yn y ffydd a'r bylder ac a weddei i fab ac acled o Jelu Crist;

na

na dd
hoch
medd
wch
ar a e
lawd
Ffydd
yw by
byddu
fawr
Crist
ddu fo
gwedd
golwg
wed y
Ym
fodd
yr un
awn y
som d
amser
gwbl i
gan ei
Je y
Joan
entw i

4.
amser
tymho
wch i
mae g
fioldet
y llais
yn tha
i fynu

na ddychymygwch feddwl fod dim teilyngdod yna
hoch eich hunain, etto cymmerwch ofal rhag dim
meddyliau anobeithiol mewn gweddi: eithr bydd-
wch mo'r ddiycog ym mhob deifyfiad cyfreithlon
ar a erfynioch, fel ped faech yn gwelod eich pryn-
lawdwr gogoneddus yn eiriol ar ei dad trofoc'h chiwi.
Ffydd a gobaith vdyw bywyd gweddi, a Christ yd-
yw bywyd gobaith. O's gweddiwch, a thybied na
byddwch ddim gwell er gweddio, yna ni's gall fod
fawr fywyd yn eich gweddi, gan hynny bydded
Crist wedi ei groeshoelio ac hefyd wedi ei ogone-
ddu fod bob amser o flaen eich llygaid chiwi mewn
gweddi, nid mewn llun neu ddelw, eithr mewn
golwg meddwl crediniol. Gwelwch beth a ddy-
wed yr Apostol at yr *Hibread* Heb. 4. 14, 15, 16.
*Y mae i ni ar choffeiriod mawr, yr bwn a asth i'r ne-
fodd Jesu Mâb Duw, wedi ei demtio ym mhob peth
yr un ffurud a ninnau, etto heb bethod. Am hynny,
awn yn hyderus at orfoddfainge y grâs, fel y derbyn-
iom drugared, ac y caffom Rôd yn gymmorth Cys-
amferol.* Hefyd Heb. 7. 25: *Efe a ddichon yn
gwbliaethau y rhai trwyddo et sy'n dyfod at Dduw,
gan ei fod ef yn byw bob amser i eiriol drostynt hwy
iê. y mae gennym addewid Crist er annogaeth i fi
Joan. 14. 13. A pha beth bynnag a ofynnwch yn fy
enw i; hynny a wnae.*

4. Llafuriwch yn ddyfal a'ch calonnan yr holl
amser y b'och yn gwedaio, i'w cadw hwynt mewn
tymher barchedig, ddifrifol, a gwresog; na oddef-
wch iddynt droi i fod yn adiosal ac yn oerllyd, y
mae gweddi a droeri wesus wafanaeth, neu i ffur-
noldeb di fywyd, yn ddf eimlad er y tebygid fod
yllais yn daer ac yn ddifrifol, gan hynny y mae
yn rhaid gwiliad yn ofalus ar y galon, a'i chysffwr-
i fynu yn ddyfal.

5. Yn ddiweddar, yr ymoghiaid arall a ofodaf fi
o'ch

n'ch blaen chwi yw hyn: Gwedi darfod i chwi weddio, cymmerwch ofal rhag ymfodloni o honnoch ar y noeth-gyflawniad o'r ddyledswydd honnog gan dybied ddarfod eich gwaith pan ddarfu eich gweddi, eithr ymholwch yn ofalus pa fodd y bu eich meddyliau, ym maha dymmer y bu eich calonau tra yr oeddech yn gweddio, ac yno disgwiliwch am ateb eich gweddi. Na feddylwch eich bod chwi wedi gwneuthur digon, pan y gorphannoch weddio eithr disgwiliwch am ateb i'ch gweddi, yr oedd *Dafydd* gwedi iddo fod yn gweddio yn ymroi i wrando beth a ddywedai'r Arglwydd wrtho ef, *Psalms*. 85. 8. Felly y mae'r eglwys gan gredu y gwrendy yr Arglwydd yn ymroi i ddifgwyl wrtho ef, *Mic.* 7. 7. *Am hynny mi a edrychaf ar yr Arglwydd, disgwiliaf wrth Dduw fy jechyduriaeth: fy Nuw a'm gwrendy.* Gyfeillion, oddieithr eich bod yn difgwyl am ateb i'ch gweddiau, nid ydych yn ystyried pa beth yr ydych yn ei wneuthur; nag a phwy yr ydych yn delio mewn gweddi. Pan fyddoch yn gweddio, yr ydych yn ymdech yn un o ordinhadau Duw, a o fydd i chwi wneuthur hynny yn ofer; chwi a ddylech gan hynny, sefyll ar eich disgwilia, ac ymsefydlu ar y twr, a gwiliad gyd a'r prophwyd, i edrych beth a ddywed yr Arglwydd wrthy, *Hab.* 12. 1. *Dymma yr ail ddefnydd.*

In Drydydd, y trydydd ddefnydd sydd ddefnydd o gyngor, i'ch cystroi chwi bob rhai o honoch, at weddi deuluaidd a dirgel hysyd. Ac am weddi deuluaidd: O er mwyn yr Arglwydd cymmerwch eich perfwadio i wneuthur cydwybod o weddio yn eich teuluoedd, nid yn unig yn yr hwyr, eithr bob borau a hwy. Dyledswydd yw hon ac yr ydys yn ei hesceuluso yn ddirtawr yn yr oes hon. *Oh!* er mwyn eich eneidiau anfarwol, na
adewch

adewch
rwch
a dini
wydd
mery
fyddo
wedw
for i
zhuoi
teulu
maith
ynag
5. Y
wch
addoli
yn we
yw i
wceul
rhyw
y breg
edyd
Ga
chwi
fod ho
yn ein
ynuni
ion,
cael ei
wyr, a
stadol
fydd a
forau
statello
gel
hynny
yn iaw

adewch i negeseu ai achosion cymdeithas, a difyr-
rwech y byd a'r enwad; eich yspeilio o gariad Duw,
a dipistrio eich corph a'ch enaid yn uffern yn dragy-
wydd. Gadewch i mi eich perswadio chwi i gym-
meryd y cyngon hwn, fel, pa gwmpeni bynnag a
fyddo yn eich ry chwi, at brydiar anafserol, dy-
wedwch wrthynt fel hyn: *Mae hi yn eidd yn am-
ser i chwi i fod gyd â'ch Duw; y mae hi yn bryd i
chwi i fod gariad, yn darllain ac yn gweddio yn eich
teuluodd.* Eithr onid ellwch chwi yfsewyd ym-
maith eich cwmpeini a'ch gorchwylion mewn pryd,
yna gwnewch fel y gwnaeth *Abraham, Gen. 22.*
5. Yr hwn a ddywedodd wrth y llangeiau *arhos-
wch chwi ymma, tra yr elwys fi a'r hyd acw ac
addoli.* Ystyriwch gyfeillion, y mae eich eneidiau
yn werthfawroedach na deng mil o fydoedd, a gwell
yw i chwi heseuluso pob peth yn y byd hwn, nac
heseuluso eich eneidiau. Ond, gan i mi ddywedyd
rhyw faint i berswadio rhai at weddi teuluaidd yn
y bregeth ar ymroad *Yeshua*, nid rhaid i mi ddyw-
edyd dim yn ychwaneg yn y lle hwn.

Gan hynny, *In ail,* Gadewch i mi eich annog
chwi at weddi ddirgel; canys y mae lle i ofni,
fod hon hefyd yn cael ei heseuluso yn ddirfawr
yn ein plith ni; nagé, nid ydys yn ei heseuluso
yn unig ym mhilith Peohaduriad halogedig a rhydd-
ion, ond hefyd, y mae achos i ofni, ei bod yn
cael ei heseuluso yn ddirfawr ym mhilith proffes-
wyr, a'r rhai hynny ac a ydynt yn gyflawnwyr gwa-
ffadol o ddyledswyddau teuluaidd. Llauer rhai
fydd a wnant gydwybod o weddio yn eu teuluodd
forau a hwyi hefyd, etto canlyntwch hwynt i'w
stafelloedd, ac ni welir ddim oddiwrth weddi ddir-
gel. Gyfeillion mi a allaf ddywedyd, i chwi, a
hynny trwy brofiad blaethus hefyd, mai gweddio
yn iawn yw'r gwaith caletaf mewn atesydd, a
hynny

hynny o achos yr amryw wrthaebiadau, y cyndym
thwydd, a'r rhwystrau sy ynnem, yn erbyn y
ddyledswydd hon; gweddi ddirgel yw'r gelyn pen-
naf ar a feda y cythraul: nid all ef aros fod pobl
yn myned i weddio'n ddirgel, canys nid oes un
ddyledswydd mo'r alluog i dynnu i lawr deyrnas
Satan yn yrenaid, ac i ofod i fyau deyrnas Crist,
ac a ydyw gweddi ddirgel.

Ystyriwch, mai ymdrechriad yn erbyn pechod a
llygredigaeth, yw gweddi ddirgel, o's bydd yn wrer-
fog, canys pan weddiom yr ym yn ymdrechus yn
erbyn pechod, herwydd y mae dyledswydd a phe-
chod yn ymdrecham yr oruchafiaeth; pan fo dy-
ledswydd yn ein cynhal ni i fynnu, y mae pechod
yn Syrthio, ac yn gwanhycho, ond pan y lleleas
dyledswydd, y mae Pechod yn codi i fynnu. Gwe-
ddi ddirgel, o's bydd o'r galen a wna i ni, fflino ar,
neu yntau Pechod a wna i ni fflino ar y cefnryw
fath ar weddio. Ac o's daw gweddi ddirgel un-
waith i fod yn falch i ni, y mae hynny yn arwydd,
drwg fod pechod yn cael y llaw drechaf: ni's gall
fod un ffordd mwy effeithiol i bechadur ladd ei
bechod, na thrwy weddi ddirgel, nid yw Pechadur
byth yn ymladd yn erbyn pechod, gyd a mwy fel
a mwy o lwyddiant na phan y bo ar ei liniau: Pan
unwaith y delo pechadur i fyned ar ei liniau yn
ddifrifol o flaen Duw, yna rhaid fydd i'r chwant
benlino yn tuan ger ei tron ef. Eingwaith yn cy-
faddf ein Pechod, ac yn ei ofod ar leger bron yr
Arglwydd, eingwaith yn achwyn wrth yr Argl-
wydd rhagddo, ac yn llefain ar yr Arglwydd yn ei
erbyn ef; yn pleidio ar ei Dduw ein cymmorth ni
yn ôl ei addewid, a'i gyfammod a ni yng Nghrist,
dymma'r curfaoedd cryla: ar a allwn ni ei gwneuthur
tuag at salurio i lawr gadarn amddiffynfa Pechod. O
cymmawelweich periwadion, fod yn ddianwadad yn
dylal

dyfal ba
chwi an
eich am
hunain i
ym mhe
ystyriwch

Yn cyn
o weddio
fydd hyn
purdeb
a Duw
bod oddi
gwir Gri
anol, eit
tufewna
o Dduw
byw me
ei fyned
yw ef a
Duw.

Yn Ail
rhyfeddo
thogitua
fydd i'n
i Dduw
O faint
with hy
Duw i'w
edyd gyd
fawr dra

Yn Dd
fodd i'ch
ddus: y
'stafello
yn eu gr
fio Duw

dyfal barhau mewn gweddi ddirgel, gosodwch i chwi amserau, i weddio yn ddirgel a chedwch eich amserau. a gwnewch ymroad cryfynnoch eich hunain i wneuthur hynny. 'Nawr i'ch cyffroi chwi ym mhellach at y ddyledswydd o weddio ddirgel, ystyriwch y pedwar peth hyn.

Yn cyntaf, Ystyriwch o'sa gwnewch Gydwybod o weddio'n ddirgel yn feunyddiol ac yn aml, se fydd hyn yn arwydd o glur o'ch diragrithrwydd a'ch purdeb ; y mae yn arwydd eich bod yn ceisio Duw, a Duw yn unig, pan na bo neb ond Duw yn gwybod oddi wrth eich gwaith yn ei geisio ef. Nid gwir Gristion ydyw yr hwn fydd yn unig yn allanol, eithr gwir Gristion yw yr hwn fydd yn un tusefnal yr hwn y mae ei glôd nid o'daynien, ond o Dduw *Rbus*. 2. 28, 29. Ond yr hwn fydd yn byw mewn esculufiad o ddyledswyddau dirgel, er ei foned ef drwy'r byd am Gristion da, etto nid yw ef adim gwell na Rhagrithiwr yng nghyfrif Duw.

Yn ail, Ystyriwch fod gweddi ddirgel yn fodd rhyfeddol i gynnyddu mewn grâs, ac i ymgysfethogi tuac at Dduw. Trwy'r moddion hyn, se fydd i'n ffydd gynnyddu yn dra rhagorol, i'n cariad i Dduw ymbeiaethu, a'n heneidiau a lwyddant. O faint o fudd a lleshad y mae ef yn ei dderbyn wrth hyn ! Mo'r ddaionus y mae ef yn cael fod Duw i'w enaid ! fel y gallo ef tiwy brofiad ddyw edyd gyd i'r Pŷlmydd, *Psal.* 86.. 5. *Ei fol ef o sawr drugaredd i'r ehai oll a alwant arno ef.*

Yn Drydydd, Ystyriwch, fod gweddi ddirgel yn fodd i'ch cymhwyso chwi at ordinhadau cyhoeddus : yrhai a ydynt fwyaf at eu gloriau yn eu 'stafelloedd, a uderbyniant fwyaf budd a lleshad yn eu gwafanaeth cyhoeddus. Rhaid yw i ni geisio Duw yn y dirgel i'n cymhwyso ni at addoliad

D

cyhoeddus ;

tyhoeddus; y rhai hynny ac a ydynt cyn dyfod wrando, yn gweddio 'n daer yn y dirgel, ar fod i'r Efengyl ddyfod attynt hwy nid mewn ymadrodd yn unig, eithr mewn gallu hefyd, i dynnu lawr gadarn amddiffynfa pechod, ac i'w hadeiladu hwy i fynu mewn grŷs a Sancteiddrwydd; y mae y rhai hynny mewn ffordd debygol o gael profi'r Efengyl yngweithio yn effeithiol ar ei heneidiau, a'i bod yn allu Duw er eu hiechydwrriaeth hwynt, *Rhuf. i. 16.* Canys nid oes arnaf gywilydd o Efengyl Crist: oblegid gallu Duw yw hi er jechydwrriaeth, i bob un a'r fydd yn credu; i'r Juddew yn gyntaf, a hefyd i'r Groegwr. Canys ynddi hi y ddcuddir cyfiawnder Duw, o ffydd i ffydd, megis y mae'n 'Scrifennedig, Y cyfiawn a fydd byw i'w ffydd.

Y rhai hynny ac a ydynt cyn dyfod i Swpper yf Arglwydd, yn eu holi eu hunain o'r neilltu, gan ddeisyf ar Dduw i gyfarfod a hwy, ac a ydynt yn daer wrth Dduw am nerth yn erbyn pob llygredigaeth, megis balchder, cybydd-dod, cynfigen; digofaint, malais ac hefyd yn erbyn taledrwydd calon, difrawch, a syrthni yspryd, chwantau afreolus, hunan-gariad, anianoldeb, a'r cyfryw; y rhai o ydynt hefyd yn ersyn am holl firwythau dioddefaint Crist, ac am holl ralusom ei yspryd ef, nid yw y cyfryw a'r rhai hyn yn debyg o gael eu danfon ymnaith yn wâg law.

Yn Bedwerydd, Y ffyrwch fod gweddi ddirgel yn fodd i gadw dylediwyddau cyhoeddus ar eich calonau, wedi gorphen y gwasanaeth cyhoeddus. Nid yw eich gwaith chwi gwedi ei orphen pan orphenner y gwasanaeth cyhoeddus, eithr chwi a ddylaech yn ebrwydd, cyn gynted ac y deloch adref, fyned o'r neilltu, ac yno yn y dirgel weddio trosodd y gair yr hwn a glywsloch: fel ffyn yn

gyntaf

gyntaf,
o'r hwn
addefw
iwch am
ef, ac y
amfer i
at un rh
swydd h
ar iddo
y ddyled

Yn B
yw'r ff
Duw, r
dieith-d
iad a da
Saint y
O pa y
diau yn
ddyledf
heddw
yn eu
ddylae
chwi i
onid yw

Y ff
bydd i
yn y d
eich hu
yn y d
yn yr
yn gwn
weddio
dôs i'rb
dy Dâ
hwn a
Megis y

Gyntaf, a osodwyd o'ch blaen chwiun rhyw bechod o'r hwn y gwyddoch eich bod yn euog? Yna addefwch ef, a galarwch o'i blegid ef: ac erfyni-
iwech am faddeuant am dano, a nerth yn ei erbyn ef, ac ymrowch i ymosod yn ei erbyn ef am yr amser i ddyfod. *Yn ail*, a ddarfu eich annog chwi at un rhyw ddyledswydd? Yna cofiwch y ddyledswydd hon wrth Dduw yn y dirgel, ac erfynniwch ar iddo ef ogwyddo eich calonnau chwi ei gyflawni y deyledswydd honno.

Yn Bumth, Ystyriwch, mai gweddi ddirgel yw'r ffordd i gael arwyddion enwedigol o gariad Duw, a'r llawenydd hwnnw yr hwn nad yw'r dieith-ddyn yn meddleo ac ef, O mo'r felus yw toddiad a dadmeriad y galon am bechod, pa un y mae'r Sainct yn cyfarfod ac ef mewn gweddi ddirgel! O pa ymweliadau y mae phŷsygwr mawr yr eneidiau yn eu gwneuthur i bechaduriaid truain yn y ddyledswydd hon! A'r llawenydd tufennol, yr heddwch a'r cyflur, y mae'r Sainct yn eu cyfarfod yn eu cyfeiriad at Dduw trwy weddiau! Ac oni ddylae hyn gyfeillion, fod yn annogaeth sawr i chwi i fod yn synych mewn gweddi ddirgel; ac onid yw hyn yn ddigon o annogaeth i chwi.

Ystyriwch yn y *Chwethed* lle a'r *diwaethaf*, o's bydd i chwi weddio yn feunyddiol ac yn wrefog yn y dirgel myfyrio ar eich cyflyrau, a'ch holi eich hunain, a chymmeryd poen efo eich calonnau yn y dirgel, se fydd i Dduw eich gwobrwyo chwi yn yr amlwg. Dymma y rheitwm y mae Crist yn gwneuthur desnydd o honaw i'n cymmhell ni i weddio yn ddirgel, *Matth. 6. 6.* *Pan weddiach, ddi i'rb flafell, at weddicau dy adrw, gweddio ar dy Dâd yr bwn sydd yn y dirgel, a'rb Dâd, yr hon a wel yn y dirgel a adl i ti yn yr amlwg.* Megis y cospir dirgel bechodau yn yr amlwg, felly

y gwobrwyir dyledswyddau dirgel yn yr amwg o
haen dynion ac angelion a'r y dydd diweddaſ.

'Nawryn y Lle nefaf, mi a geisaf roddi i chwi
rai cyfarwyddiadau pa fodd i gyrhaeddyd y dawn o
weddeio, ac hefyd eich cymhwyso chwi a desnydd
gweddi y rhai a ydych yn wâg ac mewn diffyg
o'r isth beth; a hynny yn gyfal er cymmorth i'r
rhai fydd weiniaid mewn dealltwriaeth, ac hefyd
o ran nad ewyllysiwn i mi eisculuso dim ar a all
fod er llefhâd encidiau, ac yn flodd a modd i'w
cymmorth hwy yn eutaith tu a'r nef: fe ddarfu
i mi yn awr, trwy gymmorth Duw 'Scrifennu
un traethawd yn ychwaneg ar y testyn hwn, i'ch
cyfarwyddo chwiſ pa fodd i gyrhaeddyd dawn
gweddi, ac i'ch cyflawni chwi a desnydd gweddi,
ynghyd a rhai hyfforddiadau ynghylch gweddiau
byrrion ucheneidiawl, a'r Arglwydd a roddo i chwi
ddeall da,

Diwedd y RHANN GYNTAF.

Dyledswydd

YN
ad
1taf.
2. Be
3ydd.
Icm wed
4ydd a
gymhwy
1. Mi
2. De
3. De
O her
fath bwy
yn dango
adgenhed
ol ogonia
fwydd fa
a fynnon
yn eu cy
felly yn y
mi a geifi
wneuthu
rhan gyn
a gyngor

Dyledswydd ac Ymarferiad

13

Y SAINT,

Neu, 'Ddifrifol

Wahoddiad at orfeddfainge y G R A S.

Yr Ail R H A N N.

1 Thess. 5. 17: *Gweddïwch yn ddibaid.*

YN fy nthaethawd cyntaf (ar y testyn hwn) mi a ddangosais i chwi,

1^{af}. Beth yw Gweddi.

2. Beth yw gweddio yn ddibaid.

3^{ydd}. Mi a roddais rai rhesymau pa ham y dylem weddio yn ddibaid.

4^{ydd} ac yn olaf, Mi a wnacthym ryw faint o gymbwyfiad: Lle.

1. Mi a roddais i ohwi Ddefnydd o Alar.

2. Defnydd o Ocheliad.

3. Defnydd o Gyngor. Ond,

O herwydd bod y ddyledswydd hon o weddi o'r fath bwys, fel y mae yr iawn gyflawniad o honi yn dangos fod rhai mewn cyflwr dychweledig ac adgenhedledig, ac yn ei ffordd i'r nef a thragwyddol ogoniant, ond y mae eu heffeulustra o'r ddyledswydd fawr hon, yn dangos yn eglur tybiant hwy a fynnon't o honi ynt eu hunain, eu bod nhwy etto yn eu cyflwr anychweledig a diadgenhedledig, ac felly yn y ffordd lydan i uffern a damnedigaeth; mi a geisias gan hynny (trwy gymmorth Duw) wneuthur fy ngorau i gyflawni fy addewid yn y rhan gyntaf; hynny yw, i ymhelaethu ar y defnydd o gyngor.

1. Trwy ddangos i chwi pa fodd y mae i chwi gyrrhaeddyd at ddawn gweddi, a thrwy ba foddion y mae i chwi eich cymhwyso eich hunain a defnydd gweddi, yrhai a ydych mewn ddfygo ddefnydd.

2. Mi a roddaf i chwi rai hyfforddiadau mewn perthynas i weddi ferr ocheneidiau.

3. O's ydych yn farwaid ac yn syrthlyd, myfi yn y lle diwaethaf a roddaf i chwi rai hyfforddiadau, pa fodd y mae i chwi fywau a deffroi eich galonnau a pha fodd y mae i chwi ddyfod i fod yn wrefog ac yn galonnog yn eich gweddian, ac felly mi a gloaf i synu y traethawd hwn.

'Nawr yn y lle cyntaf, gwnewch fel y gwnaeth un o ddiscyblion Crist *Luc. 11. 1.* yr hwn a addaeth at Crist, ac a ddeisyfodd arno ef eu dyscu hwy i weddio, megis ag y dyscafai *Joan* i'w ddiscyblion; felly ewch chwithau at Dduw yn Enw Crist, gan ddymuned arno ef eich dyscu chwi i weddio: Dywedwch, *Arglwydd dysci mi weddio* Ersyniwech ar sanctaidd yspryd Duw, ar fod iddo ef eich cymmorth chwi i weddio, a'ch cynnorthwyo chwi yn eich gweddian, a rhoddi geiriau yn eich geneuau; canys yr yspryd yw'r hwn fyraid iddo gynnorthwyo eich gwendidau chwi, medd yr Apostol, *Rhuf. 8. 26.* Canys ni wyddom ni beth a weddiom, megis y dylem: eithr y mae'r yspryd ei hun yn ersyn trofom ni, og ocheneidiau anrhaithadwy. Ac o's deuwch chwi gyd a dymuniad difrifol am gynnorthwy'r yspryd, fe fydd iddo eich nerthu a'ch cynnorthwyo chwi. Ond nid hyn yw'r cwbl; y mae moddion eraill pa rai fydd raid i chwi eu harfer, o's mynnwch chwi gyrrhaeddyd at Ddoniau gweddi.

Yn gyntaf, rhaid i chwi lafario i fod yn gydnabyddus iawn a chwi eich hunain; myfyrio yn

ddyfal

ddyfal
bunched
yllys D
ymmy
morth.
arall ag
yriwch
chwi a
dyfod
oi cwy
oddi wr
yn cael
yn llyw

Yn A

Yn y
Hafuriw
oliaetha
Hafuriw
chwi;
a chyfia
stf, eich
ddarpar
yn ddyf
chwi a
ddirmyg
ystyraf
odau gy
fe'ch g
ersyn m
ddaioni
amrywi
ithiodd
Megis
haliwyd
wrth b
a'r fath

ddysfal i geisio adnabyddiaeth o'ch calonau a'ch
buccheddau; a myfyrio yn wirioneddol ar air ac ew-
yllys Duw, ynghyd a holl ganghennau y deg goroh-
ymmyn, yr hyn a ellwch ei wneuthur trwy gym-
morth. *Catechism y Gymansfa*, neu un rhyw lyfr
arall ag y fy'n agoryd y deg gorchymmyn. Myf-
yriwch hefyd ar ystyr *Gweddî'r Arglwydd*, ac vno
chwi a ellwch weled pa mor fyrrd yr 'ych yn
dysfod o Sancteiddio oen Duw, ac o wneuthur
ei ewyllys ef; a pha cyn belled yw teyrna grâs
oddi wrth ddysfod i'ch eneidiau chwi, pan y bo'ch
yn cael trwy brofiad fod teyrnas pechod a Satan
yn llywodraethu yn gymmaint yn eich eneidiau:

Yn Ail, i'ch cyflawni chwi a defnydd gweddi.
Yn y lle nefat, myfyriwch ar Dduw a Christ, a
hafuriwch i'w adnabod ef yn ei natur, yn ei briod-
oliaethau, ac yn ei weithredoedd; ac yn enwedig
hafuriwch i'w adnabod ef yn ei waith yn dëlio a
chwi; ac yno chwi a welwch pa ddeddf Sanctaidd
a chyfiawn a dorrasoch, a pha Dduw a ddigiasoch,
istf, eich! wneuthurwr, eich cynhaliwr a'ch hael
ddarparwr. Unwaith yn ychwaneg, myfyriwch
yn deytalar wionedd a ffyddlondeb Duw, ac yno
chwi a ellwch weled pa addewidion gwerthfawr a
ddirmygasoch, a pha tygythion ofnadwy a ddi-
ystyrasoch, a hyn a wna i chwi gyladdef eich pech-
odau gyd â mwy o dristwch; ac heb law hyany,
fe'ch gwna chwi yn daerach, yn eich gwaith yn
ersyn maddeuant am danynt, ac i fyfyrio ar sawl
ddaioni Duw tu ag atoch, ac i feddwl am yr
amrywiol fath o drugareddau, a pha rai i'ch bend-
ithiodd ef chwi yn eich eneidiau, a'ch tyrph hefyd.
Megin er esampl, a pha ryfeddol drugaredd y cyn-
haliwyd eich bywyd chwi ac i'ch gwareddwyd oddi
wrth bob peryglon, pan y mae cynifer o glefydon,
a'r fath liaws o dramgwyddiadau a pheryglon yn

eich amgylchynu chwi yn oestadol. Ac i'r diben hwn y mae ef yn adnewyddu ei Drugareddi chwi bob borau a phob hwyr, iê a phob awr : y mae ef hefyd trwy ei law ddaionus o ragluniaeth, yn eich porthi chwi a ffrwythau'r ddaiaf, ac yn rhoddi rhinwedd ynddynt i'ch maethu chwi, ac yn rhoddi chwant ynnoch chwithau i'w treulio hwynt, hefyd y mae ef yn parhau i roi einwythdra i chwi, tra y mae eraill mewn poen a blinder : hefyd y mae ef yn parhau i roi i chwi olwg eich llygaid, a mwyniant eich holl synhwyrâu a'ch aelodau, ac yn rhoddi i chwi orphwysra melus a chonfforddus, a thrigfannau cyffurus ; ac heblaw hynny y drugaredd bennaf o'r cwbl yw, pan oeddych chwi wedi eich amdwyo ac mewn cyflwr colledig, efe a draddododd ei anwyl gariadus fab yn aberth ar y groes, fel trwy ei ddioddefiadau a'i farwolaeth, y gwaredai ef ni oddiwrth uffern a digofaint tragwyddol, ac y pwreasai ef Nef ac jechydwrïaeth i ni ; ac ar yr achos yma, efe, a roddodd i chwi oleuni ei sanctaidd air a'i efengyl ; efe a roddodd i chwi ei Sabbathau a'i weinidogion, ac hefyd ei yspryd Sanctaidd i'ch dysgu ac i'ch hyfforddi chwi yn y ffordd i'r nef a thragywyddol wynfydedigrwydd. Nawr, o's gwnewch chwi ond myfyrio ar yr holl tywiau hyn o drugareddau, pa eyn gymaint o ddefnydd, a ellwch chwi ei gaelu tuag at folians a diolchgarwch ! Myfyriwch hefyd pa brofedigaethau yrydyh yn cyfarfod a hwynt beunydd yn y byd ; parwydau, pa siglau a hudoliaeth, yr ydyh yn synych yn cyfarfod a hwynt, y rhai fydd yn eich annog chwi i fynu at felchder, trythyllwch, anlladrwydd, cybydd-dod, anghymedrolder, malais neu chwant ymddial, a pha mo'r barod ydyh i roi lle i'r profedigaethau hynny ; ac yno chwi a gewch ddigon o ddefnydd ac achos i weddio

weddi
au hyn
hefyd
a'r cy
ac ach
roddi
i Cor
gwyn
igaeth
fuddug
Yn
der C
cyflaw
yng N
edifar
mae
gallu
Griff
gariad
Rhada
wyd
iedig
ynt yn
ao yn
chalor
i'r Td
hefyd
derbyn
gallec
Griff
byth o
eneid
fwyd i
yng N
faich n
cynifer

weddiu am nerth a gallu yn erbyn y profedigaethau hynny, fel na's gorchtyger chwi. Myfyriwch hefyd ar y fuddugoliaeth a gawsoch ar y cyfryw a'r cyfryw chwant, ac yno chwi a gewch defnydd ac achos o foliant a diolchgarwch i Dduw am foddi chwi y fuddugoliaeth yn ol esampyl yr Apostol, 1 Cor. 15. 57. Hefyd chwi a gewch ddefnydd i gwyno ac i alaru o achos pechodau a'r llygredigaeth hynny pa rai yr ydych etto heb gael y fuddugoliaeth arnynt.

Yn Drydydd, Myfyriwch yn ddysfal ar gyflawnder Crist, a'ch tledi eich hunain, a hyn yma a'ch cyflawna chwi a defnydd gweddi. Ystyriwch, fod yng Nghrist gyflawnder o rās, y mae yno allu i edifarhau am bechodau a aethant heibio, yno y mae nerth yn erbyn llygredigaeth, yno y mae gallu i nerthu'r pechadur i gymmeryd gafael ar Grift trwy flydd iachusol: yno y mae'r Gras o gariad duwiol, o ofn Sanctaidd ac ammynedd, o'n Rhadau golodedig yn natur, ond hwy a bwroaswyd oll trwy waed Crist, ac y maent oll yn guddiedig yng Ngrift i'w rhoddi i'r cyfryw rai ac a ydynt yneu taer ddymuno hwynt, ac yn ei ceisio, ac yn llafurio am danynt trwy weddi wresog a chalonnog. Col. 1. 19. *Oblegid rhyngodd bodd i'r Tâd, driga o bob cyflawnder ynddo ef.* Felly hefyd yn Joan. 1. 16. *Ac o'i gyflawnder ef y derbyniasom ni oll a grās am rās.* Gyfeillion po gallech chwi ond unwaith ddysfodi weled cyflawnder Crist, a'ch tledi eich hunain, ni's gorphwysech chwi byth ond llefain arno ef, hyd nes y llenwyd eich eneidiau chwi a'r grafusom iachusol y rhai a bwroaswyd i bechaduriaid colledig, ac a ydynt ynghadw yng Nghrist, Chwi am blentyn, pan y gwelo ef faich marchnatwr yn agored, ac yno yn gweled cynifer o bethau, y llefa ef ar ei dad sy'n hadd, dyro i

mi byn yma neu byn atto: Felly y llefdech chwi-
thau ar Ddau, eich tad nefol, am y cyfryw a'r
cyfryw ras iachusol, ped faech chwi unwaith yn
dysod i gael golwg ar olud Crist, ac ar eich diffy-
gion a'ch anghenrheidiau eich hunain.

Yn Bedwerydd. Deliwch Sulw ym mha gyflwr
y mae'r eglwys a phobl *Ddau*, a pheth yw am-
gylchiadau eich cymydogion a'ch cyfneseifaid, ac
ym mha ansawdd y mae'r teulu ym mha un yr yd-
ych chi yn byw yn gyflwr mewn perthynas i'w
heneidiau a'u cyrph, a hyn yma a'ch cyflawna
chwi a ddesnydd weddi ac eiriolaeth hefyd.

Yn Bummed. Unwch cyn amled ac y galloch
a dynion y rhai a ydynt yn arferol o weddio, ac
oddi wrthynt hwy chwi a ellwch ddyfscu gweddio.

Yn Chweched ac yn *slaf*. Tuag at eich cynner-
thwyo, dysfdech rai ffurfiau o weddian ar eich
rafod leferydd (allan o lyfr) ac arferwch hwynt,
hyd nes y deloch trwyddynt hwy i adnabod eich
pechodau eich hunain a'ch diffygion, ac felly y
galloch weddio yn well hebddynt hwy. Eithr
afraid yw i mi eich anfon chwi at lyfr-gweddian
i ddyfscu gweddio; o's bydd i chwi ond iawn ystyr-
ied yr hyn a 'serifennais yn y traethawd bychan
yma, a dilyn y rheol hon; sef, iawn ystyried eich
pechodau, eich llygredigaethau, a'ch profedigaeth-
au, eich diffygion, a'ch trugareddau beunyddiol,
ac yno chwi a gyflawnir a digonedd o ddesnydd
gweddi.

Fel hyn y darfu i mi a'r peth cyntaf a adde-
wais, hynny yw, dangos i chwi pa fodd y mae i
chwi gyrrhaeddyd at ddawn gweddi; a pha fodd y
mae i chwi eich cyflawni eich hunain o ddesnydd
gweddi, y rhai y ydych yn weiniaid ac yn wag o
ddesnydd.

Mi a fyddaf yn fyrr yn y ddau beth eraill:

Yn
wyddi
diol;

at Dd

ei wne

peini a

pan fy

at hyd

calon

na bo

och vn

damw

y daw

annog

fyr yn

dylew

au fel

Yn

rhyw w

y bydd

fo, yn

O dr

bodol D

dirgel y

rau, ac

lwg i t

bob am

fiad o fl

ddiwif

temtir y

Yn on

neu ch

plediw

O H

Ddau

wys yn

Yn Ail. Mi a addewais roddi i chwi rai cyfarwyddiadau mewn perthynas i weddi ferr ocheneidiol; a hynny yw derchafiad ebrwydd o'r galon at Dduw mewn byrr ymmadrodd, yr hyn a ellir ei wneuthur pan y cyffwrddir, neu yn y lle a'r cwmpeini a fyddir, neu ar wedi pan fyddoch o'r neilltu, pan fyddoch yn eich gwaith, neu ar eich taith at hyd y ffordd, yna chwi a ellwch dderchafu eich calon at Dduw mewn rhyw weddi ferr ac etto na bo yn ddim rhwystr i chwi yn yr hyn y byddoch yn ei gylch: ac heblaw hynny, chwi a rhai damweiniau, neu ryw brofedigaethau, neu se allai y daw rhyw Gynhyrifiadau, i'ch meddyliau i'ch annog chwi anadlu o'ch enaid at Dduw trwy ryw fyr ymadrodd: Ac fel y bo achos yn gotyn, dylewch bledio a Duw, a phledio ei briodolaethau fel hyn:

Yn Gyntaf. pan ddigwyddo i chwi gyfarfod a rhyw wrthydd profedigaethus neu hudolaidd, fel y byddoch yn ofni cael eich dal ym mach y diafol, yna plediwch holl wybodaeth Duw fel hyn:

O dra doeth. Hollalluog, holl bresennol a holl wybodol Dduw, addiwrth yr hwn ni's diebon fod dim dirgel yn guddiedig, yr hwn a adwaenost fy holl gamrau, ac oddyelli fy meddwl o beil, yr wyf yn attolwg i ti roddi i mi räs fel y bo i mi dy weled di bob amser ger fy mhron gan gofio am fy ymddangosiad o flaen brawdle dy Gyfiawnder di, fel na's meiddiwyf anturio ar y pechod hwnnw i ba un i'm temtir yr awr hon.

Yn ail. O's ych yn cael fod un rhyw beched neu chwant yn debyg i'ch gorddiwea chwi, yna plediwch allua *Holl adigonoldeb* Duw fel hyn.

O Hollalluog, Tra mawr a gogoneddus Arghoydd Dduw nerth yr hwn a berffeithir mewn gwendid yr wyf yn attolwg i ti yn ôl dy bhallalluog allu, nerth a fi a'th

*p'th ras, fel y galkwyf, trwy dy gymmorth di, gael
fy nghysnerthu i orchfygu y pechod hwn, y chwant
hwn yn gwagedd hwn.*

*Yn Drydydd, O's o diffyg cymmeryd gotal, y
digwydd i gael eich gorddiwes a bod i chwi syr-
thio i un rhyw bechod, yna plediwch drugaredd a
daioni Duw, a haeddidigaethau Crist, am faddeu-
ant i chwi fel hyn:*

*O drugaroccaf, grasusaf a charediccaf ddd, yng
Nghrist yr wyf fi yn oftyngedig yn erfyn arnat ti, er
mwyn ei chwerw angau ef a'i ddioadefaint waedlyd,
faddeu o honot i mi am y pechod hwn a rhoddi i mi
râs i gysodi drachefn trwy wîr edifeirwch, ac i
fed yn fwy gwilladwrus at fy nghalon a'm buthedd
am yr amser fydd i ddsod.*

*Pa bryd bynnag y meddylloch am eich haloged-
igaethau a'ch llygredigaethau anianol, yna pledi-
wch Sancteiddrwydd Duw fel hyn:*

*Sanct, Sanct, Sanct, Arglwydd Dduw y Sab-
bath, yr hwn o wyl yn lanach dy olygen nac y gellir
edrych ar anwired; yr wyf yn attolwg i ti olechi
ymmaith fy mbechodau yng ngwaed Jesu Grist; a
Sancteiddio fy anian. a pburo fy nghydwylbod eiddi
wrth weichredoedd meirwon.*

*Onid i fod yn fyrr, o's byddwch dan un rhyw
amheuaon neu ofnau, neu dan un rhyw fath o
gystydd, yna plediwch ddoethineb Duw, ar fod
iddo eiddwyn pob peth o amgylch er eich daioni
chwi.*

*Hefyd, pan fyddoch yn myned i dgarllain, neu
i wrando gair Duw, yna plediwch wirionedd a
ffyddlondeb Duw, fel, er mwyn ei wirionedd, y bo
iddo roddi i chwi râs i glust ymwrando a'i gyng-
horion ef, i ufuddhau i'w orch'mynion, i gofleidio
ei addewidion, ac i ofni ei fgythion.*

*Yn diweddaf, Unwaith etto, pan fyddoch yn
myned*

*myned
ddio, e
yn ang
diwch
fel hyn*

*O an
yr hwn
yn rhoi
ryw da
adgyfod
attolwg
i ti fyw
yn faru
wyd: n
bywiol
weidd-
y fydd
wyf i
ygui ti
ydd; y
ysprydol
Jesu G*

*Fel l
geiriau
weddio
befyd t
cwbl y
weddio
disrifol
arall:
hwynt
led Du
nes ac
lon, i e
yn eiric*

myned ynghylch y ddyledswydd ofodedig o we-
daio, ac yn eich teimlo eich hunain yn swith, ac
yn anghymmawys i'r ddyledswydd honno, yna ple-
diwch am fywiol yspryd Duw, i ro'i calon ynnoch,
fel hyn :

O anfeidrôl, byth fywiol a thrag'wyddol Dduw,
yr hwn a wyf yn fywyd ynnor dy hunan, ac 'o wyt
yn rhoddi bywyd i bob creaduriaid : yr hwn hefyd
ryw ddiwrnod trwy rinwedd adgyfodiad Crist, o
adgyfodi y meirwon allan o'u boddau : yr wyf yn
attolwg i ti hefyd, trwy'r unrhyw rinwedd, ar fod
i ti fywiocau fy yspryd i yr hwn fydd yn swith ac
yn farwaid : na ad i mi ddwyn ynnof yspryd dify-
wyd : na ad i mi ddwyn aberth farwaid o flaen
bywiol Dduw, eithr cymmer oddi wrthyf bob mar-
weidd-ara, Syrthni, o musgreilni neu pa beth bynnag
y fydd fel hyn yn fy rhwystre neu yn fy anghymb-
wys o i ddyledswydd. *Bywbo fi,* yr wyf yn attol-
ygu i ti i ddyledswydd, o bywbo fi yn y ddyledsw-
ydd ; ysprydoliaethau fi, yr wyf yn attolwg i ti, ac
ysprydol fywyd newydd ; o hyn a orlyniat er mwyn
Jesu Crist.

Fel hyn y ceiffais cyn eglured ac y medrais ro'i
geiriau yn eich gennebau, a'ch dylcu pa fodd i
weddio, yn gyftal trwy ddyledswydd ofodedig, ac
hefyd trwy fyrr eifyniau ocheneidiawl. I gloi'r
cwbl ynghyd, pan fyddoch ynghylch myned i
weddio, llafuriwch i ddefroi eich eneidiau i fywiol a
disrifol grediniaeth o'r pethau anweledig mewn byd
arall : a gweddiwch fel ped fae'ch yn ei gweled
hwynt o flaen eich llygaid, fel ped fae'ch yn gwe-
led Duw yn ei ogoniant, fel ped fae'ch yn gweled
nes ac uffern, y gwynfydedigion a'r damnedig-
lon, iê, felped fae'ch yn gweled Crist yn y 'nef
yn eirioli tros och chwi ; y lath olwg crediniol a
hwn

hwn yma a'ch gwna chwi yn ddirifol, ac a
wna i chwi weddio i ryw bwrpas a'ch holl gal-
onnau. Fel hyn trwy ddiben y rheolau hyn,
chwi a ddeuwch, trwy gymmorth Duw, i gyr-
haeddyd gwresowgrwydd mewn gweddi.

*Yn awr ystyriwch y pethau, hyn, a'r Arglwydd
a roddo i chwi ddiell.*

Diwedd yr ail BREGETH.

Dyd

FE a
wi
ydynt e
enau'r
Mewn
yr Jech
y mae'r
gos pa
dydd yr
ym m
ein derb
yn fan
awr yr
yr jechya
Oddi
farchwy
Mai y
Duw, a
ydwriae
cany y

Amser Cymmeradwy

A

Dydd yr JECHYDWRIAETH.

2 Cor. 6. rhan o adnod yr 2

-----*Wela. yn awr yr Amser Cymmeradwy; Wela yn awr Dydd yr Jechydwrïaeth.*

FEa ellir cymmeryd achos y geiriau hyn oddi wrth y geiriau neslas o flaen y testyn, y rhai ydynt eiriau yr Arglwydd ei hun, a lefarwyd trwy enau'r prophwyd *Esay. 49. 8.* gan ddywedyd, *Mewn amser budlon gar i'w wrandawais, ac yn dydd yr Jechydwriaeth i'w gynnorthwysais*: Ac oddi yma y mae'r Apostol yn cymmeryd achlysur i ddangos pa bryd ydyw'r. Amser cymmeradwy, a dydd yr jechydwriaeth, y sonir am dano ymma, ym mha un y mae Duw yn ei gwranddo ni ac yn ein derbyn; a hynny y mae ef yn ei wneuthur yn fan hon, yng ngeiriau fy nhestyn, *Wela yn awr yr amser cymmeradwy; wela, yn awr dydd yr jechydwriaeth.*

Oddi wrth y geiriau hyn mi a gasglaf y cyfarchwyliad cyffredin hwn.

Mai yn unig amser i wneuthur ein haddwch a Duw, a thrwy hynny i gaffael trugaredd ac jechydwriaeth, yw'r awron, y presennol amser grâs; canys yr amser presennol yw'r unig amser cymmeradwy.

meradwy : canys *Wele yn awr yr amser cymmeradwy* : wele, yn awr ddydd yr jechydwrïaeth,

Y mae'r testyn yn canïadhau i ni'r ddau benn cyffredinol hyn :

In Gyntaf, Y mae ymma ddeublyg-arwydd ystyriaeth : Wele ! Wele !

In Ail, Y mae ymma swmm y defnydd pa peth y fydd ini i'w *Weled* neu i'w *ystyried*, hynny yw, *In awr yw'r amser cymmeradwy* ; ac, *In awr yw dydd yr jechydwrïaeth* :

In Gyntaf, Y mae ymma ddeublyg arwydd ystyriaeth ; Wele ! wele ! Yn awr i weled peth neu i edrych ar beth, yw ei ystyriaid yn ddyfal, a dal fulw arno, a meddwl am dano ; ac cynia allwn fod yn siocr, mai pa bryd bynnag i'n gelwir i weled peth, fod yr hyn i'n gelwir i edrych arno ac i'w ystyriaid yn fatter o bwys mawr iawn : Y mae llawer o bethau na thalant mo'i gweled, a'i hystyriaid ; canys o's deliweh fulw, chwi a ellwch weled yn yrysrythur, pan y sonir am ryw beth ac a fyddo o fwy o bwys na phethau eraill, efo a'r weinir bob amser a'r arwydd ymma, Wele !

Megis yn Galar. 1. 12 *Gwelwch ac edrychwch, o oes y fath ofid o'm gofiad i.* Matter o bwys mawr. *felly yn. Joan. 1. 29. Wele oen Duw, yr hwn fydd yn tynnu ymmaith bechadau'r byd* : yng-hyd ag amryw eraill o'r fath. Yn awr ni's di-chon fod matter o fwy pwys na hwn ymma yn fy nhestyn, sef, mai yn awr yw yr amser cymmeradwy, ac yn awr yw dydd yr jechydwrïaeth. Peth a dyw ac y fydd yn perthyn i'n gwaith yn yn-nill neu'n colli'r nef yn oes oesoedd ; peth ac y fydd yn perthyn i'n heddwch trag'wyddawl, neu ynteu i'n gwae trag'wyddawl, mai yn awr yw yr amser, y gallwn ni gael trugaredd, o's bydd i ni yn awr ei thaer geisio hi ; yn awr yw'r amser o's bydd

bydd i
jechydw
byoir y
weddio
yn anfu
ddu ein
mae hyn
hunain,
fwyaf y
deublyg
wl am d

Ac fel
yr arwy
hwn yw
hwnnw
amser cy
ydwriaet
wy, a
mewn
canys yr
wriaeth,
cymmer
Arglwyd
wir edif
iad, o fa
yn awr y
yr jechydw

Yn fy
ach, mi

Yn Gy
fath amf
wriaeth.

Yn A
cymmerad

Yn D
felly. A

bydd i ni geisio ac erfyn am ras, maddeuant ac jechydwriaeth, meddaf, yn awr yw'r amser i'n derbynir yn gymmeradwy; ond yn ôl hyn ein holl weddio, ein holl lefain, a'n holl ymbillio a fydd yn anfuddiol i ni: Yn awr pa beth fydd yn haeddu ein hyfytiriaeth yn swy na hyn ymma? Y mae hyn yn beth ac y fydd yn perthyn i ni ein hunain, ac hefyd y mae o'r pwys ar berthynas fwyaf yn y byd, a chan hynny, y mae yn gofyn deublog arwydd ystyriaeth, ac i'n cyffroi ni feddwl am dano, fe dywedir, Wele! wele!

Ac felly yr wyf yn myned, *Yn ail*, oddi wrth yr arwydd *wel*, at yr ail pen cyffredinol. Yn hwn yw, Swm y ddefnydd i'w weled; ac y mae hwnnw hefyd yn ddeublyg, Wele, yn awr yn amser cymmeradwy; wele, yn awr ddydd yr jechydwriaeth. 'Nawr, er bod yr amser cymmeradwy, a dydd yr jechydwriaeth yn ddau ail, etto mewn ystyr a meddwl un ac unrhyw ydynt; canys yr amser cymmeradwy yw dydd ein jechydwriaeth, a dydd ein jechydwriaeth yw yr amser cymmeradwy. Ym mha un, o's bydd i ni geisio yr Arglwydd mewn gwirionedd, a throï atto ef trwy wir edifeirwch, ny ni a fyddwn ficer o dderbyniad, o faddeuant, ac o jechydwriaeth: Canys, *Wele*, yn awr yr amser cymmeradwy, *wel*, yn awr ddydd yr jechydwriaeth.

Yn fy ngwaith yn trin y pwngc ymma ymhellach, mi a hysym mlaen yn y modd ymma.

Yn Gyntaf, Mi a ddangosaf, fod gennym ni y fath amser, ac amser cymmeradwy, a dydd jechydwriaeth.

Yn Ail, Mi a ddangosaf, pa amser yw'r amser cymmeradwy hwn, a dydd yr jechydwriaeth.

Yn Drydydd, Y rheswm pa ham y mae'r peth felly. Ac,

In slaf, Y cymmhwylad.

Mi a ddechreuaf ar peth cyntaf, ac a ddangosaf i chiw i fod gyd â ni y fath beth ac amser cymmeradwy a dydd jechydwrïaeth. Ac *In Gyntaf*, ym mberthynas i'r angylion colledig, i ba rai ni chaniadhwyd erioed y fath amser ac odfa: Och! ni phechasant hwy ond un pechod yn erbyn Duw, a hwnnw yn unig mewn meddwl, ac etto am yr un pechod hwnnw hwy a yrrwyd allan o'r nef, ac a gedwir mewn cadwynau trag'wyddol dan dywyllwch, i farn y marw: Gwedi iddynt hwy unwaith gwympo, ni chawsant hwy fyth gynnyg o ddydd jechydwrïaeth, ni chaniadhwyd iddynt hwy un moment o amser fel trwy iawn ddefnyddiad pa un y gallent hwy gael eu cadw i drugaredd. Gan hynny, pa baent hwy yn gweddio ac yn lletain, ac yn ymbil a'r Arglwydd byth mo'r daer, ar fod iddo ef fadden iddynt yr un pechod hwnnw, a'u hadferu hwy unwaith etto i'w ffâf a'i drugaredd, etto ni's gwrandewid mo honynt hwy byth. Ni's dioddefodd Crist drostynt hwy. ac ni's tywallldwyd un defnyn oi waed i olchi ymmaith eu pechodau hiwynt: *Ganys ni chymmerodd efe natwriaeth angylion; eithr bôd Abraham o gymmerodd efe. Heb. 2. 16.*

In ail, Y mae gyd a ni'r fath amser ac amser cymmeradwy, a dydd jechydwrïaeth, yng ngwrthwyneb i gyflyrau yr eneidiau colledig ac fydd yn uffern yn awr. Gwif yw, gwedi i'r cythreuliaid unwaith syrthio, ni chawsant hwy fyth gynnyg o drugaredd, ni chaniadhwyd iddynt hwy gym-maint ac un munud o amser i weithio allan eu hiechydwrïaeth eu hunan; eithr yr encudiau damnedig y rhai fydd yn awr yu uffern a gawsant unwaith gynnyg ar drugaredd iddynt, eithr hwy a'i diystyrfasant ef, yr oedd ganddynt hwy unwaith ddydd jechydwrïaeth

ydwrïaeth
gymmer
oddi wi
gynhyr
y clywfa
lawer S
hwy am
tra yr o
garwch
bechafar
holl am
wy, pe
gwirion
gras we
gwbi ga
maent
llawer g
cythreu
eu dw
fant yn
goddeu
nynt h
a'i gen
edd ef
ei gen
Och!
ystyria
eidiau
In
merad
i'r mo
hyni a
uffern
hwnn
igion
ned y

ydwriaeth, ac amser ym mha un y gallasant fod yn gymmeradwy : Ah ! hwy a gawfant lawer galwad oddi wrth *Dduw*, amser ar ôl amser, llawer dirgel gynhyrhiad oddi wrth ei yspryd ef ; fe fu'r amser pan y clywfant hwy lawer pregeth, ac y mwynhaian lawer Sabbath, *i.e.*, fe ddilgwiliodd *Dduw* wrthynt hwy amser ar ôl amser, a blwyddyn ar ôl blwyddyn, tra yr oeddynt hwy yn parhau yn eu gwrthryfelgarwch yn ei erbyn ef : Eithr, och ! och ! hwy a bechasant ymmaith eu holl odfeydd : Trwy yr holl amser hwn hwy a allasant fod yn gymmeradwy, pe y buasant yn dychwelyd at *Dduw* mewn gwirionedd : Eithr, wele, yn awr y mae eu dydd gras wedi tersynnu, y mae drws gobaith wedi ei gwbi gau yn eu herbyn hwynt yn dragywydd ; y maent hwy yn awr wedi eu gadel mewn cyflwr llawer gwaeth a mwy truenus na'r hwn o eiddo'r cythreuliaid ; canys fe roddwyd odfeydd gras yn eu dwylaw hwynt unwaith, eithr hwy a'i collasant yn wirfoddus, ac a'i difrodasant o'r gwaith goddeu ; hir y bu *Dduw* yn disgwil ac yn galw arnynt hwy o'r naill amser i'r llall, trwy ei yspryd, a'i gennhadon ; eithr hwy a dreuliasant ei amynedd ef, a driethasant ei yspryd ef, a ddiystyrasant ei gennhadon ef, ac a amharchasant ei ddaioni ef : Och ! nid arteithir y cythreuliaid byth a'r fath ystyriaethau a'r rhain pa rai fydd yn poeni yr encidiau damnedig.

In Deydydd : Y mae y ath amser ac amser cymmeradwy ; a dydd jechydwrriaeth, yng ngwrthwyneb i'r modd ac y bydd hi gyd a ni yn ol hyn ; O's nyni a'i gollyngwn ef i golli, yna pan y delom i uffern, nyni a fyddwn yn yr un cyflwr truenus hwnnw, ym mha un y mae encidiau'r damnedigion ynddo yn breiennol, fef y rhai sy wedi myned yno euolcs. Ystyriwch, fod dynion wedi eu

creu mewn cyflwr sanctaidd a chyflawn, a'n bod ni wedi cwympo o'r cyflwr hwnnw, ped fuasai Duw heb gael allan ffordd o waredigaeth, yno nyni a fuafem wedi ein gadel mewn cyflwr true-nus, megis yr oedd yr Angylion colledig. Ond Duw, o'i amhaethol drugaredd, a edrychodd mewn tyner-gariad ar ddynol ryw colledig, fel y rhoddodd ef ei anwyl gariadus fab i ddioddef ac i farw trofom ni; ac er ei twyn ef ese a ganiadhaodd i bob un o honom ddydd gras yr hwn o's bydd i ni ei iawn ddefnyddio gan droi at Dduw, a derbyn ei fab, megis y mae ef yn ei gynnwng i ni, yna nyni a gawn dderbyniad gyda Duw, maddeuant o'n pechodau, ac jechydwriaeth i'n heneidiau; ond o's ofer dreuliwn ni yr amser gwerthfawr hwn, yndilyn ar ôl gwagedd ac ynfydrwydd, gan fodloni ein chwantau, a'n boddhau ein hunain, hyd oni chauer drws trugaredd i'n herbyn, yna fe fydd ein damnedigaeth yn twy o lawer, na phed fuafid erioed heb reddi y fath gyfleustra yn ein dwylaw. Dyna'r peth cyntaf a addewais ei ddangos; sef, bod gyd a ni y fath amser ac *amser cymmeradwy*, a dydd yr jechydwriaeth.

In ail. Yr wyt i ddangos i chwi, pa amser yw'r *amser cymmeradwy*, hwn a dydd yr jechydwriaeth; hynny yw, y mae ef yn awr: Yn awr yw'r *amser cymmeradwy*, ac yn awr yw *Dydd yr jechydwriaeth*. Nid yw yr Apostol yn llefaru ymma mewn dafodedig-amser yr hwn yn suan ar ôl hyn a fydd yn *amser cymmeradwy*: Fel pe dywedasai, er i chwi barhau yn eich pechodau tros ennyd, gan wrthryfela yn erbyn Duw, tristhau ei yspryd, a'i annog ef i ddigofaint. etto o's trowch chwi at Dduw yn ôl hyn, chwi a fyddwch yn gymmeradwy; nage nage, y mae ef yn llefaru mewn cydrychiol amser, *wel yn awr yr amser cymmeradwy*.

Y mae
wrth nat
cynnwng
amser gra
a ddywa
Cytuna
y ffordd
ebwr dy
dy roddi
wir medd
y ffyrlling
wynebwr
Dduw v
Duw, o
gymmo
i'r barn
y swydd
ef tydi a
rhaid i
phoenau
oithaf i
bob tra
a gwna
wyt ar y
ar ffordd
canys y
edd ese
lon y m
5: 18,
ar i ni y
ym ni
ef. On
weledi
hwy,
drws e
thau y

Y mae holl ddynol ryw mewn cyflwr truenus wrth natur; ac yn awr yw'r amser yr ydys yn cynnyg i chwi ammodau trugaredd, ac y rhoddir amser gras yn eich dwylaw chwi: nodwch yr hyn a ddywaid ein hiachawdwr, *Matth 5. 25, 26.* Cyttuna a'th wrthwynebwr ar frys tra fyddoch ar y ffordd gyd ag ef; rhag un amser i'th wrthwynebwr dy roddi di yn llaw'r barnwr, ac i'r barnwr dy roddi at y swyddog. a'th dastu yngherchar: yn wir meddaf i ti, ni adeui di oddi yno hyd oni thalech y ffyrlling eithaf. Yn awr Duw yw eich gwrthwynebwr, canys yr ydym ni oll yn elynion i Dduw wrth natur o herwydd pechod; ond etto Duw, o'i dyner gariad, a roddodd i ni ammodau o gymmod, cyttuna gan hynny ac ef ar frys, cyn i'r barnwr gymneryd gafael arnat, a'th roddi at y swyddog, yr hwn yw'r diafol, ac yn ganddo ef tydi a deilir yngherchar sef i uffern, ac yno y rhaid i ti fod mewn arteithiau anoddefadwy a phoenau anrhaethadwy, hyd oni thalech y ffyrlling eithaf i gyfiawnder Duw, yr hyn ni's gall fod hyd bob tragywyddoldeb. Oh! gan hynny cyttuna, a gwna dy heddwch a Duw ar frys, tra yr ydwytt ar y ffordd gyd ag ef; canys yn awr yr ydych ar ffordd ddeg gyd a Duw gwedi eich cymmodi ac ef, canys y mae ef yn cynnyg i chwi ammodau trugaredd ese a ddangosodd i chwi yn ei air trwy ba foddion y mae i chwi ddyfod i gyttundeb ag ef. 2 *Cor. 5: 18, 19, 20.* Ac o's yw Duw mo'r daer yn deisyf ar i ni ymgyddi ag ef, ym mha ffordd ddeg yr ym ni gan hynny gyd a Duw i gael ein cymmodi ac ef. Ond o's parhewch chwi yn eich cyflwr annycheledig, ac mewn gelyniaeth i Dduw ychydig yn bwy, hyd oni ddarfyddo amser, a bod i Dduw gau drws ei drugaredd yn eich erbyn fe fydd Duw a chwi-thau yn anghymmodol hyd tragywyddoldeb; yna eich

holl Weddiau, eich dagrau, a'ch holl amcanion, a fyddant yn anghymmeradwy hyd bob tragyw- yddoldeb; yna nid oes dim wedi ei adel, namyn y carcher uffernol, i'r hwn y rhaid eich taffu, i aros yno hyd yn oes oesoedd. Gan hyhny, me- gisy dywedodd *Eliphaaz* wrth *Job*; felly y dyw- edaf innau wrthych chwithau, *Job*. 22. 21. Ym- arfer attolwg ac ef yn awn, a bydd, boddychlon; o bryn a daw daioni i ti. Can's wele, yn awr yw'r amser ym mha' un y gelli fod yn gymmeradwy. Ond yn fwy neilltuol, i ddangos i chwi pa bryd y mae'r amser cymmeradwy hwn; a dydd yr jechyd- awriaeth, y mae ef yn awr yn y bywyd hwn; canys nid oes dim o'r fath beth a bod i ni ymhe- ddychu a Duw ar ôl marwolaeth. Am hyhny y dywaid *Salomon*. *Preg.* 9. 10. Beth bynnag a ym- osael dy law ynddo i'w wneuthur, gwna o'th boll agni; canys nid oes na gwaith, na dychymmyg, na gwybodaeth, na deithineb, yn y bedd lle yr wyf i yn myned.

Yn awr, trwy ras Duw, fe ddichon i chwi gael eich troi a'ch dychwelyd; o's 'ych chwi etto yn elynion i Duw, chwi a ellwch ddyfod igym- modi ac ef; o's 'ych chwi etto yn eich pechodau y mae lle i chwi i gael maddeuant; o's ydych, chwi etto mewn cyflwr o golledigaeth, chwi a ellwch gael eich dwyn i gyflwr o jechydwriaeth; ond pan unwaith y cauo marwolaeth eich llygaid, yna y mae eich cyflwr yn anghyfnawidiol, tros dyth: Rhaid i mi weithio gwaeth yr hwn am hons- fonedd, tra ydych hi yn ddydd; y mae'r nêd yn dyfod pan na ddichon neb weithio.

Ond, etto, er mai amser y bywyd hwn ydyw'r amser cymmeradwy, a dydd yr jechydwriaeth; etto fe ddichon fod rhyw amser o fywyd dyn fod yn amser anghymmeradwy gyd ag ef; canys gyd a

rhaf y m
holl tyw
am hy

55. 6.

gelwch

ddyfod,

a'r taer

chwi g

pa rai

hwynt

yr am

ychyd

Yn

merad

joung

Yn

merad

yr hy

yn yf

ym

a dre

yingw

huna

fod

ddis

lonir

Yn

mer

amf

hyn

gwy

ein

ddic

au

Yn

rhai y mae dydd yr jechydwriaeth yn parhau trwy eu holl fywyd, a chyd a rhai nid yw yn parhau cyhyd; am hynny da y gallai'r prophwyd Iesain allan Esay. 55. 6. *Ceistwch yr Arglwydd, tra y gallar ei gael ef; gelwch arno tra fyddo yn agos; canys fe ddichon amser ddyfod, nad allor cael yr Arglwydd, er ei geisio ef gyd a'r taerni mwyaf: Heb. 12. 17.* Mi a ddangosaf i chiwi gan hynny rai amserau neilltuol o fywyd Dyn, pa rai o's bydd gennym ddoethineb i'w hadnabod hwynt, a gras i'w hiawnddefnyddio, a ddichon fod yr amser cymmeradwy gyd a ni: ni wnaif fi ond ychydig gyd a'u henwi hwynt.

Yn Gyntaf. Amser Jeuengetid yw'r Amser Cymmeradwy. *Cofia yn awr dy greawdr yn nyddiau dy jeungetid, medd Solomon Preg- 12. 1.*

Yn ail. Amser jechyd a nerth, yw'r amser cymmeradwy, Dan y ddeddf, chiwi a wyddoch, am yr hyn a offrymimid i synu yn aberth, o's byddai yn yffig, yn ddall neu'n anafus, ei fod yn anghymmeradwy: y mae hyn yn dangos, am y rhai a dreuliont flaen ffrwyth eu dyddiau a'u nerth yngwaith y diafol, ac yno meddwl eu rhoddi eu hunain i synu i Dduw, pa'u ddolo afiechyd, anafod a henaint di-nerth, na ddylai y rheini byth ddisgwil cael eu derbyn yn gymmeradwy, ni foddlonir Duw a gweddillion y diafol.

Yn drydydd. Amser yr ofengyl yw'r amser cymmeradwy. Amserau gweddio, amserau pregethu, amserau Sabbathau, amserau Sacramentau y rhai hyn a ydynt amserau jechydwriaeth, canys ni's gwyddom ni pa cyn gynted y bydd i Dduw symud ein canhwyllbren allan o'i le, a chymmeryd moddion gras oddi wrthym; ac yno fe fydd amserau gras wedi dibennu.

Yn bedwerydd, ac yn olaf. Yr amser tra y mae Ysryd Duw yn gweithio ac yn ymryson yng nghalonau

inghalonnaud ynion annuwioh, yw'r amser cymmeradwy; a'r rhai hynny a ufuddhaen, i alwad yspryd Duw tra y bo yn ymryson a hwynt, a fyddant yn siccr o fod yn gymmeradwy, bydded yr amser a fynno, pa un bynnag ai mewn jeuengſtid, ai yn-tau mewn heraint. Yr ydys yn cyffelybu yspryd Duw i Golommen Noah, yr hon a ddanfonodd Noah Allan o'r Arch, a hi a ddychwelodd atto ef drachefn a thrachefn: Ond pan anfonodd ef hi y drydydd walth, ni's dychwelodd hi atto ef mwyach, Felly y mae gan yspryd Duw ei fynediadau a'i ddyfodiadau, efe a ddaw y naill amser i galon y pechadur, ac a eilw arno ef yn ddirgel, i edifarhau, a dyfod yn greadur newydd; ond ni hwyrach y bydd i'r pechadur, lindagu y cynhyrriad hwn, a diffoddi'r yspryd, a pharhau yn ei yrla o fuchedd bechadurus; yna ni hwyrach, y bydd i'r yspryd ymadel, a dyfod drachefn a thrachefn; ac o'r diwedd, wedi i'r yspryd gael ei wrthwynebu mo'r synych, a'i dristhau, efe a gythruddir i ymadel yn hollawl, ac na's blino ef mo honaw mwyach; ac yno y mae gras wedi ymadel, ac efe a roddir i synu yn ddioed i galon galedwch ac i feddwl angbimmeradwy, yr hwn ni bydd iddo edifarhau byth. A phan ddelo ef unwaith i'r cyflwr hwn yna ni bydd i'r holl bregethau a'r holl weddiau yn y byd wneuthur iddo ef ronyn o lês. Oh! gan hynny cymmerwch ofal rhag diffoddi a thristhau glan yspryd Duw, pan fyddo yn ddirgel ymgynhyrfu ac yn gweithio yn eich calonnau i byddwch yn ofalus i ufuddhau ei gynhyrriadau, ef, rhag i chwi dristhau yr yspryd a bod iddo ef lwyr ymadel a chwi, ac na's dychwelo mwyach ac yno fe fydd eich amser Cymmeradwy, a Dydd eich jechydwrïaeth, wedi dyfod i benn, Yn awr, y mae gyd a ni'r fath beth ac amser cymmeradwy a

Dydd

Dydd

Yn awr

ham y

cymmeradwy

yn unig

Yn gy

gael ach

tros byt

yn golle

ef gynn

amser J

rhoddi i

Yn ai

ioldeb y

nedig yn

hyn o b

fyddai y

gallent

erioed,

amser g

yn fyw,

byddai,

ras, ac

Am hyr

cus: N

goffadw

poenau

gras ac

ynt hv

hynny b

jeuanc

amser c

chydwr

a dydd yr JECHYDWRIAETH.

Dydd Jechydwriaeth.

Yn awr yr wyf i roddi i chwi ddau reswm pam ham y mae Duw yn caniadhau i ni gael *amser cymmeradwy a dydd jechydwriaeth*; ni wnat fi ond yn unig eu henwi hwynt:

Yn gyntaf. Fel trwy hynny y byddai i'r Sainet gael achos i lawrygu a chlodfoni rhad gras Duw tros byth, am na adawodd ef mo honwt i fod yn golledig yn eucyflwr truenus, eithr darfod iddo ef gynnyg iddynt ammodau trugaredd, a rhoddi *amser Jechydwriaeth* yn eu dwylaw hwynt, a rhoddi iddynt Rasiw iawn ddefnyddio ef.

Yn ail, Fel trwy hynny y byddai eich annawioldeb yn ddiescus, canys nid oes un enaid damnedig yn uffern a all wneuthur ei achwyniad yn hyn o beth, na chafodd eferioed ddydd gras. O fe fyddai yn esmwythâd mawr i'w harteithiau pe gallent gwyno felly. Eithr och! ni bu un dyn erioed, er creadigaeth y byd, na's rhoddwyd iddo *amser gras* yn ei law, ni bu un dyn erioed etto yn fyw, bydded ei fywyd, yn fyrr neu yn hir, na byddai iddo cyn ei farwolaeth, gael cynnygiad o ras, ac *amser cymmeradwy* i'w geisio ef ynddo. Am hynny fe a adewir yr annawiolion yn ddiescus: Nage, nid hynny yn unig, ond fe fydd i'r goffadwriaeth o hynny angwanegu llawer at eu poenau hwy, sef fod unwaith wedi rhoddi *amser gras* ac *Jechydwriaeth* yn eu llaw hwynt, ac iddynt hwythau ei golli ef yn wirfoddus. O gan hynny bydded i bod un fychan a mawr, hên, a o ieuangc, weled ac ystyried; *Mai yn awr yr ~~amser~~ cymmeradwy, ac mai yn awr yw dydd yr Jechydwriaeth.*

Y CYMHWYSIAD.

Y Defnydd cyntaf ar a wnaif si oddiwrth yr hyn a ddywedais, a fydd defnydd o ddychryn i'r holl rai hynny ac y tydd yn difrodi ac yn camdreulio yr amser gwerthfawr o ras ac jechydwrtheth. Gyteillion chwi a glywloch, na bydd i yspryd Duw ymryson a dyn bob amser: nid yw Duw yn rhwym i ddigwil holl ddyddiau bywyd dyn. O's bydd i Dduw ddigwil wrthych o'r maill amser i'r llall, ac o Sabbath bwy gilydd, ac o un flwyddyn i flwyddyn arall, ac etto bod i chwi droi'r glust fyddar at ei holl wahoddiadau, a dibrisio ei holl rybuddion, a myned yn eich blaen yn fwriadol ac yn rhyfygus, ystyriwch, y blin Duw o'r diwedd yn aros wrthych, ac y palla ei waith yn digwil; ac yno megis y gwasnaetha- loch chwi Dduw yn nydd eich gras felly yn union y bydd i Dduw eich gwasanaethu chwithau pan ddelo ei ddydd ef o ddigotaint a dialled; O darlennwch hyn, a chrynwch rhag y lle osnadwy hwnnw o'r yscrithyr. *Diar. 1. 22.* hyd y Diwedd; Deliwch sulw pa mo'r garedig y mae Duw yn ymliw a dynion, gan ad; wedyd, *Pa hyd, chwi yn- fydion, y cerwch ynsydrwydd? a chwi watwarir, y bydd boff gennych watwar, ac y casa ffiliad wy- bodaeth?* Ac yno gwelwch ei alwad caredig a'i wahoddiad. *Ad. 23.* *Dychwelwch wrth fy ngher- ydd:* Ac hefyd ei addewid grasol, *Wle mi a dyw- alltas fy yspryd i chwi: fy ngairiau a byspysaf i chwi.* Ono etto er mo'r garedig yr oedd Duw yn ymliw a hwynt, yn galw arnynt, ac yn addaw iddynt nid oedd hyn oll yn gweithio dim arnynt hwy, hwy a fynnynt redeg yn eu ffyrdd pechad- urus er hynny i gyd; Am hynny gwelwch beth

y mae
awr,
hodd.
a neb
gor i,
hefyd
wawdi
ei ofni
ofni m
megis
ledi:
yn for
fu gan
dewisa
lawn y
nydd
drygion
ystyriaf
gortole
yn dyfo
garedd,
thau.

Fel
of yn h
oedd D
ol hynn
edwyd
er idde
17. Y
wiol i d
ei air a
ond yn
wedi te
welyau.

y mae Duw yn ei ddywedyd wrthynt hwy yn awr, *Ad. 24.* Yn gymaint ac i mi eich gwahodd. ac ichwithau wrthod; i mi estyn fy llaw, a neb heb ystyried: ond dystyrasoch fy holl gyn-gor i, ac ni fynnech ddim o'm cerydd: Minnau hefyd a chwarddaf yn eich dialedd chwi; mi a wawdiaf pan Syrthio arnoch yr hyn yr ydych yn ei ofni; Pan ddél arnoch yr hyn yr ydych yn ei ofni megis distryw, ac y dél eich dialedd arnoch megis corwynt; a dyfod arnoch wasgfa a chaledi: yna y galwant arnaf, ond ni wrandawaf; yn forau i'm ceisiant ond ni'm cant. Canys ca fu ganddynt wybodaeth ac ofn yr Arglwydd a dewisafant. Testyn tra ofnadwy ydyw hwn, Os lawm ystyrir ei; Fe alwodd Duw arnynt hwy, yn nydd eu hymweliad, i droi oddiwrth eu ffyrdd drygionus, hwythau a droisiant y glust tyddar, ac nid ystyriasent ef; ond ar ôl hynny, pan oedd dydd eu gortoledd hwy wedi darfod, a dydd eu cysfyngder yn dyfod arnynt, pan alwasant ar Dduw am erugaredd, yna ni wrandawaf ynteu mo honynt hwythau. Dihareb gyffredin yn ein mysg ni yw,

Yr hwn ni's mynno pan y gallo,

Pan y mynno ni edir iddo.

Fel hyn yn gwbl yr oedd cyflwr *Esau*, yr oedd of yn hela, ac yn dilyn ei bleiserau cnawdol, tra yr oedd Daw yn ei alw ef i edifeirwch; ac yno yn ol hynny pan y mynnai ef edifarhau, efe a wrthodwyd; o blegid ni chafodd efe le i edifeirwch, er iddo trwy ddagrau ei thaergeisio hi, *Heb. 12. 17.* Yn awr se all Duw alw ar ddynion annu-wiol i droi fel y gwareder hwynt, yn gyftal trwy ei air a'i yspryd hefyd, ond nid ystyriant hwy; ond yn ol hyn pan fo dydd eu hiechydwrtaeth wedi tersynu, a hwythau yn dyfod i orwedd ar welyau angau, O fel y llefant ar yr Arglwydd y dryn

pryd hynny, Arglwydd, madden i mi / Arglwydd, gwared fi / Trugaredd, Arglwydd i rhyw fefur o drugaredd er mwyn Crist / Ond fe all Duw eu hatteb yn gyfiawn ddigon : Nag oes Bechadur, nag oes dim trugaredd i'w gael. Myfi unwaith a gynnygiais drugaredd iti, ond tydi a'i hamherchais hi, a mi yn gweled na's mynit drugaredd tra yr oeddidi yn eu chynnyg i ti, gan hynny yn awr y mae drws trugaredd wedi ei gau yn dy crbyn di yn dragwydd.

2. Yr ail Ddefnydd fydd ddefnydd o annogaeth i'r sawl sy'n newyllysgari ddyfod i mewn a derbyn ammodau trugaredd, ond etto a ydynt yn fefyll yn ôl o herwydd rhyw amheuan ac ofnau.

O, medd-un, yr wyf yn ofni fod Dydd fy jechydwriaeth wedi darfod eusoës; ac o's felly y mae, yna fy holl ameanion a'm bwriadu a fyddant yn ofer ac yn anfuddiol; ac ni'm derbynnir byth yn gymmeradwy.

Att. Mewn atteb i hyn ymma, mi a roddaf i chwi un nôd, wrth yr hwn y gellwch wybod pa un a wna dydd eich jechydwriaeth ai bod wedi darfod ai nad yw. Chwy chwi a ddywedwch fod eich dydd jechydwriaeth wedi darfod; o's felly y dywedwch, y mae yn arwyddedd nad ydyw wedi passio etto; canys nid yw y rhai y mae eu dydd gras wedi darfod, yn teimlo dim o'r fath beth, Drachefn onid 'ych chwi weithiau yn teimlo ynnoch ryw gynnyrfiadau duwiol yn eich cyffroi trwy'r yspryd? Onid 'ych chwi weithiau yn teimlo ynnoch dristwch am bechod wedi y gwneuler ef, a dymuniad am gael pechod wedi ei ddarostwng a'i farwolaethu ynnoch? Onid yw eich calonau chwi weithiau yn toddi pan fyddoch dan bregethiad y gair? Onid oes ynnoch chwi ryw ddymuniad am gael eich gwneuthur yn greadur newydd?

O's fe
iaeth v
y mae
ddir i
anystw
ddau,
wedi e
yn rhe
deb; a
etto;
modau
iaeth e
Ond
fi yn u
yna fy
Att.
nad yw
hynny,
chwi d
i'r rhai
oedd fo
a'u gw
Duw, r
ond efe
ain, fel
eu colle
un byn
einad 'y
edifarhe
yn gadw
yn golle
nid 'ynt
herwydd
hiechyd
Ond

O's felly y mae, yna nid yw dydd yr jechydwriaeth wedi darfod gvd a chwi etto : can's y rhai y mae eu dydd jechydwriaeth wedi darfod, a roddir i fynu i annheimpladrwydd, i galedwch, an anystwythdra calon, yr hon ni thynir a thrugareddau, ac ni's dychrynir a barnedigaethau; ac felly wedi eu rhoddi i fynu iddynt eu hunain, y maent yn rhedeg yn awyddus i bob math o annuwioldeb; ac, fe debygid, nad dymma dy gyflwr di, etto; Am hynny yn awr, llef, a chyttuna ac ammodau trugaredd, tra y mae dy ddydd o jechydwriaeth etto yn parhau.

Onid oh! medd un arall, yscatfodd, nad wyt fi yn un o etholedigion Duw; ac o's felly y mae, yna fy holl ymegniadau a fyddant yn anfuddiol.

Att. Pa un a wna dyn ai bod yn etholedig ai nad yw, sydd fwy nac a all ef ei wybod a chan hynny, ni's dylai mor ymhel ac ef; ond rhaid i chwi ddeall, fod Duw yn arfaethu yn gymmwys i'r rhai hynny a etholodd ef, efe a lwyr arfaethoedd fod iddynt gael eu cyflawnhau, eu sancteiddio, a'u gwaredu; Ond y rhai hynny ac a wrthododd Duw, ni's darfu iddo ef lwyr a'u gwaethu eu damnio, ond efe a'u gadawodd hwy i'w twristad eu hunain, fel yr oedd *Adda* ac *Efa*, i'w hysbysu hynny y mae eu colledigaeth o'u gwir fodd eu hunain; ond pa un bynnag a wneloch chwi ai bod yn etholedig ei nad 'ych, o's iawn i mi lefaru felly, o's chwi a edifarhewch, ac a ddychwewch chwi a fyddwch yn gadwedig; ac oni's gwnewch chwi a fyddwch yn golledig: A chynifer ac a ant i golledigaeth, nid 'ynt golledig am nad etholwyd hwynt, ond o herwydd nad arferant y moddion mewn trefn i'w hiechydwrriaeth.

Onid oh (chwi a ddywedwch) fe allai na's rhydd Duw

Duw ras i mi i edifarhau, ac heb ras ni's gallaf fi wneuthur dim.

Att. Gwybyddwch, er eich annogaeth, eich bod chwi a phob un arall yn mwynhau dydd o jechyd-wriaeth; ac y mae'r dydd hwn o jechyd-wriaeth yn amser o gymmorth, yn gyfalac yn amser o gymmeradwyaeth. Nodwch addewid Crist, *Mat. 7. 7* *Gofynnwch a rhoddir i chi; ceiswch, a chwi a gewch; curwch ac fe agdrir i chi:* Canys pob un sy'n gofyn sy'n derbyn; a'r neb sy'n ceisio sy'n cael; ac i'r hwn sy'n curo'r agorir.

Nodwch, nad yw Crist yn fan hon yn dywedyd dim mewn perthynas i etholedigaeth; ond pob un, pwy bynnag a fo, ar a ofynno, a geisio, ac a guro am ras, maddeuant, a thrugaredd, a hynny mewn pryd, a fyddant ffeer o gael eu gwrandio a'u derbyn; Ond etto rhaid i chi geisio mewn pryd; canys nid yw ymgais ammhrydlon byth yn ffrwyddu. 'Nawr ped fuasai *E/au* yn taer geisio edifeirwch, pan yr oedd Duw yn ei alw ef i edifarhau yna fe fuâseu Duw yn ei nerthu ef ac yn ei gynnorthawyo, ac yn ei dderbyn ef yn gymmeradwy; ond etto geisiodd edifeirwch pan oedd amser edifeirwch wedi terfynu, a hynny a fu yn ddinystr tragywyddol iddo ef. 'Nawr nodwch hyn ymama, pa beth bynnag yw arfaeth Duw mewn perthynas i chi, etto o's ydych chi yn ewyllysgareu ymadel a'ch pechodau, ac o'ch calonnanu yn deisys cael gras a thrugaredd, ac o's ych trwy weddi ac ymbil yn eu taer geisio hwynt, a hynny yn amser gras, tra yr ydys yn ei gynhyg i chi; yna, er nad ellwch chi ddim o honoch eich hunain, etto chi a gewch nerth a chymmorth addigon; canys Duw a'ch cymmorth chi. Crist a'ch cymmorth chi, a'r Yspryd a'ch cymmorth chi; chi a gewch gymmorth o'r nef; a thrwy fod, chi

chwi a
yspryd
abl i fy
ni bydd
ond ch
Ond et
pryd, y
bydd i
eich ho
chwi.

Yn o
gor.
wriaeth
hori, i
gwerthf
thio all
hwyr.
fod Duw
fechan
raid i, v
etto bod
hwnnw
gyfeillio
eraill yn
gafael y
iaeth cy
wch chi
gelwch
eraill yn
ymdryth
i chi d
ddio, y
eich pec
o's gwn
pan beid

dydd yr JECHYDWRIAETH. 79

Chwi a gewch gymmorth o'r nef; a thrwy fod
yspryd Crist yn eich nerthu, chwi a wneir yn
abl i fyned a'r gwaith mawr hwn i ben; ac yno
ni bydd i chwi yn unig gael eich cynnorthwyo,
ond chwi a gymmeradwyr ac a wobrwyr hefyd:
Ond etto rhaid i chwi fod yn siccr o geisio mewn
pryd, yn eich dydd o jechydwriaeth: canys o's
bydd i chwi geisio yn ammhrydlon, yna ni bydd
eich holl ymgais a'ch ymegnio ond antuddiol i
chwi.

Yn olaf, I gloi'r cwbl a gair neu ddau o gyn-
gor. Megis ac yr ydych yn dymuno jechydw-
riaeth eich encidiau, cymmerwch eich cyng-
hori, i ystyried ac i iawn ddefnyddio yr amser
gwerthfawr hwn o ras ac jechydwriaeth, gan wei-
thio allan eich jechydwriaeth cyn y bo'n rhy-
hwyr. Oh! y mae yn dia ofnadwy i ni feddwl,
fod Duw wedi caniadhau i ni yn unig un rhan
fechan o amser i wneuthur yr hyn oll ac y fy-
raid i wneuthur tu ag at dragwyddoldeb, ac
etto bod i ni afradloni a distodi'r ychydig amser
hwnnw yn dilyn gwagedd ac ynfydrwydd. Ond
gyfeillion, pa beth bynnag y gweloch chwi fod
eraill yn ei wneuthur, bydded i chwi gymmeryd
gafael yn egniol ar hwn eich dydd o jechydw-
riaeth cyn yr elo ac na byddo mwyach. Cefi-
wch chwi yr Arglwydd tra y galler ei gael, a
gelwch arno tra y mae yn agos. A thra y mae
eraill yn gwarrio eu hamser mewn gwledda ac
ymdrythyllu, a dilyn chwantau'r cnawd, bydded
i chwi dreulio eich amser yn ymprydio, yn gwe-
ddio, yn edifarhau, ac yn ersyn maddeuant am
eich pechodau, ac yn ymheddychu a Duw. Ac
o's gwnewch chwi fel hyn, yna o'r diwedd,
pan beidio amser ac na byddo mwy, chwi a gewch
glywed

glywed y cysfarchiad bendigedig hwnnw yn cael
ei draethu wrthyhych o enau Crist. Da, wâs da
a ffyddalon, dâs i mewn i lawenydd dy Arglw-
ydd. Yr hyn Duw o'i anfeidrol drugaredd a'i
caniadau i ni oll. *Amen.*

Diwedd y Drydydd BREGETH.

Diwedd

Dec

Yr Ang
o god
At a dyn
&c.

F Y A
yn
bychan
alus dro
i chwi
y pethau
wch hw
yn gobe
chwi m
ma eich

Yn f
fer cym
mi adel
a phert
thawd
mae yn
fawr yn
i mi yf
merais
amfer
am ba
olod i

Diwedd A MSER.

A

Dechreuad TRAGWY DDOLDEB.

Dad. 10. Ad. 5. rhan o Ad. y 6.

*M'r Angel, yr hwn a welais i ar y môr, ac ar y tir,
a gododd ei law i'r nef.*

*Ac a dyngodd i'r hwn fydd yn byw yn oes oesfedd,
&c. Na byddai amser mwyach.*

FY Anwyl gyfeillion a'm cymydegiion, yr wyf
yn orfyn arnoch chwi gymmeryd y traethawd
bychan hwn i'ch dwylaw, a'i ddarllain ef yn of-
alus drofodd a throfodd draehesn: a phan ddarffo
i chwi wneuthur felly, ystyriwch yn ddilrifol ar
y pethau a gynhwyfir yn y llyfran hwn, a gosod-
wch hwynt yn agos at eich calonau, ac yr wyf
yn gobeithio y bydd iddo fod yn fodd i'ch cyffroi
chwi mewn pryd, i gymmeryd gafael ar hwn ym-
ma eich amser euraidd o rās, cyn y tertyno.

Yn fy nhraethawd diwaethaf, ynghylch yr *Am-
ser cymmeradwy a dydd yr iachydwr* traeth te orfu i
mi adel allan lawer o bethau pa rai ydynt o bwys
a pherthynas mawr, o herwydd na's gallai drae-
thawd cyn lleied mo'u cynnwys hwynt: ac y
mae yn beith tra grefynnol fod y fath bethau pwys-
fawr yn cael eu hesceuluso, a chan hynny gwedi
i mi ystyried ym bellach yn ei cylch, mi a gym-
merais destyn arall, yr hwn fydd ynghylch *diwedd
amser a dechreuad Trag'wyddoldeb*: with draethu
am ba un yr wyf yn addaw trwy gymmorth Duw,
olod i lawr y perthynafau pwysfawr, pa rai a

F

ortu

ada imi eu gadael allan yn fy nhraethawd arall
ar yr amser cymmeradwy, adydd yr jesbydworiaeth.
Ac yr wyf yn gobeithio trwy rai Duw y bydd
iddo fod er ynnill llawer o eneidiau, a'u dwyn hwynt
adref at Dduw, parzia ydynt yn awr yn afrad-
loni ac yn difrodi ymmaith eu hamser mewn gwir
wagedd; a hynny a wnaif oddi wrth y geiriau hyn
o eiddo'r Angel, yr hwn gan dyngu a llef uchel,
e'r hwn sydd yn byw yn oes oesoedd, a ddywedodd
na byddai amser mwyach.

'Nawr oddi wrth y lle hwn o'r Ysctrythyr mi a
allwn otod i lawr y rhannau neilltuol hyn:

I. Descrifiad o'r hwn sydd yn tyngu fel hyn,
Angel cryf a chadarn, ydoedd ef wedi discyn o'r nef,
Ad. 1.

II. Pa beth a oedd ganddo ef yn ei law: Lyst
bychan wedi ei agoryd.

III. Ei ymddygiad: yr ydoedd ef yn sefyll,

IV. Y modd yr oedd ef yn sefyll: yr ydoedd
ac un troed ar y môr, a'r llall ar y tir.

V. Uwchder ei lais ef: yr oedd fel rhuad llew.

VI. Ei ymddygiad yn llefaru, Efe a gododd ei
law i'r Nef.

VII. Efe a lefarodd trwy lw; Efe a dyngodd.

VIII. Yr hwn i ba un y tyngodd, sef, i'r hwn
sydd yn byw yn oes oesoedd.

IX. Ac yn olaf, swm i Lw ef, neu'r geiriau a
lefarodd ef; sef, na byddai amser mwyach.

Qnd myfi a âf heibio iddynt oll, ac a tasaf yn
unig ar yr olaf, sef y geiriau pa rai a lefarodd yr
Angel cryf cadarn hwn, ac a gadarnhaodd ef trwy
lw, gan dyngu nid i neb is-law y Duw mawr a
gogoneddus, i'r hwn sydd yn byw yn oes oesoedd.
Ac a'i lefarodd hwynt a llef uchel rhagorol, e'r gei-
riau ydynt y rhain, na byddai amser mwyach.

Yr athrawiaetha godaf o'r lle ymma, yw hon.

hai ar ddi
vy y farn,
ch.

Oddi yr
warpeth y

1. Pa a

2. Pa b

3. Y rhe

Ac yno

Yn y

amser yw

hur hyn,

yn gorwe

gall hynny

dydd diwa

mwyach

bydd dim

amser gy

peth yn y

yn parhau

gyhyd a

iddo, ac

amser a

hyd; fel

rhaid i ni

yn bod cy

ac a ellir

trwy bob

'Nawr

gel yn

yn medd

fe sydd h

deb, ac

yn beth

gymmer

meddwl

mai ar ddiwedd, y byd, ar ddydd mawr ac olnad-
wy y farn, fe fedd i amser beidio, ac ni bydd mwy-
ch.

Oddi ymma mi a osodaf i lawr y tri neu'r ped-
war peth ystyriol hyn:

1. Pa amser yw'r hwn na bydd mwyach.
 2. Pa bryd y bydd na bo amser mwyach.
 3. Y rheswm pa ham na bydd amser mwyach.
- Ac yno, *yn Olaf*, y cymmhwyfiad.

Yn y lle cyntaf, mi a ddangosaf i chwi pa
amser yw'r hwn na bydd mwyach ac wrth wneu-
thur hyn, mi a atebaf un gwrthddadl ac y fydd
yn gorwedd yn fy ffordd, hynny yw pa fodd y
gall hynny fod; fe all rhai ddywedyd, mai ar y
dydd diweddaf fe fydd i amser, beidio, ac na bydd
mwyach. O herwydd yr ydys yn dywedyd, na
bydd dim y pryd hynny ond amser, ac y bydd i
amser gydlyned a thragwyddoldeb. Pan fo pob
peth yn y byd yn dysod i ben, etto y mae amser
yn parhau o hyd. Y mae Amser yn rhedeg yn o
gyhyd a bywyd Duw; ni bu erioed dechreuad
iddo, ac ni bydd byth ddiweddiad iddo: y mae
amser a thragywyddoldeb wedi eu cadwyno yng-
hyd; fel na's gallom lefaru am y naill, na bo'n
rhaid i ni lefaru am y llall hefyd: yr oedd amser
yn bod cyn bod cynnifer o filiwnau o flynyddoedd
ac a ellir eu hamgyffred, ac fe fydd iddo barhau
trwy bob oesoedd, iê i bob tragywyddoldeb.

'Nawr i ateb hyn ymma: pan y mae'r An-
gel yn tyngu na bydd amser mwyach, nid yw ef
yn meddwl amser fel y mae ynddo ei hunan canys
fe fydd hwnnw yn aros tra parhau tragywyddol-
deb, ac ni bydd byth ddiwedd iddo, ac y mae
yn beth amhosibl bod diwedd i amser. Ond i
gymmeryd y geiriau yn eu hiawn ystyr a'u
meddwl, amser cyfeus ydyw, yr hyn a baid

ac na bydd mwyach ar y dydd ddiweddaſ.

Mi a enwaf roi o'r amseroedd cyfleus hynny, p'rai a ddiweddanſt ar ddiwedd y byd, ac na byddan mwyach.

I. Ni bydd amser natur mwyach; addewid Dduw iddyn ar ôl y ddilaw ydoedd, Gen. 8. 22. *Ni byddai i Bryd hâu, a chynheuaſ, ac oerni, a gwreſ a hâf, a gauſ, a dydd, a nôs, beidio mwy holl ddyddiau'r ddaear.* Ond ar ddiwedd y byd, pan fydd i'r ddaear, a phob peth tymhorol, ymddarfod, a pheidio a bod mwyach, yna yr holl brydiau ar amserau hyn a beidiant ac ni byddant mwyach. *I mae amser, medd Salomon, i bob peth, ac amser i bob amcan dan y nefoedd,* Preg. 3. 1, 2, 3. &c. *Amser i eni, ac amser i farw amser i blannu, ac amser i dynnu'r peth a blannwyd; &c.*

Ond ar diwedd y byd fe ddaw'r holl amserau a'r odseydd hyn i ben, ac ni byddant mwyach; yna ni bydd amser i blannu ac i gasclu mwyach; dim hâu, na medi mwyach; na dim mwy odseydd o brynnu a gwerthu; yr holl odseydd naturiol hyn a beidiant, ac ni byddant mwyach.

II. Ni bydd amser ein trigfa ni ymma ar y ddaear mwyach, a. ddiwedd y byd fe fydd i nef ac uffern gynnwys ynddynt yr holl fyd o feibion a merched, o wyr a gwragedd, yn y nef neu'n uffern y rhaid i ni gymmeryd ein trigfa dragywyddol, canys ymma ni's gallwn ni mor bod mwyach,

Y mae Ddfydd yn gweddio Dduw ar iddo ef *Beidio ag ef, fel y cryshao cyn ei fyned, ac na bydd mwyach,* Pſal. 39. 13. Hynny yw, na bydd mwyach mewn stad farwol yn y byd hwn. Felly yn Job. 7. 9. 10. *Fel y derfydd y cwmml, ac ydymmaith; felly yr bwn fydd yn ddiſcern i'r beidd, ni daaw i fynu mwyach; ni ddychwel mwy i'w dydd a'i le nid edwyn ef mwy.* Hynny yw, ei breswylfa

ny byd hwn, a'i le ymma ar y ddaiar nid edw-
nef mwy. Felly hefyd Job. 14: 14: *O'i bydd
ys marw, a fydd efe byw drachefn?* Hynny yw,
fe a fydd byw drachefn mewn byd arall, naill ai
mewn llawenydd tragywyddol, neu ynteu mewn
boenau tragywyddol, ond ni bydd ef byth byw
mwyach yn y byd hwn:

2. *N* III. Amser gorthrymderau, gofudiau, a chyft-
uddiau plant Duw, a baid ao ni bydd mwyach;
nawr hwy a erlidir gan ddynion annuwiol, yn
nawr hwy a ddibristir, a watworir, a ddirmygir, ac
a pheir amherchir; yn awr y mae ganddynt lawer
profedigaeth i ymdrechgu yn ei herbyn, yn awr y
mae'r cythraul yn eu trallodi hwynt ac amryw
amheuan ac ofnau, na's maddeuir eu pechodau,
ac na bydd Duw byth yn garedig iddynt hwy;
Och! y mae yn gorfod iddynt oddef llawer gwa-
sgfa a chaledi yn gystal yn eu cyrph oddi allan, ac
hefyd yn eu heneidiau oddi mewn. Ond ar ddi-
wedd amser fe fydd diwedd i'r holl gyftuddiau
hwythau hefyd: *Yna fe fydd i Dduw sechu ym-
maith bob deigr oddiwrth ei llygaid hwynt; a mar-
wolaeth ni bydd mwyach, na chrifweib, na llesafn,
na phoen ni bydd mwyach: a blegid y pethau cyntaf
a aeth heibio* Dad. 21. 4. Yna nid erlidir mo
honynt byth mwyach gan ddynion anhewaeth, ni
byddant mwyach yn ddarostyngedig i afiechyd neu
glefydon, neu unrhyw drueni arall; yna ni bydd
iddynt achwyn o herwydd eu trueni oddi allan,
nag chwaith o achos eu blinder oddi mewn, gan
ddywedyd, a ddichon bod y fath beth a maddeu-
ant i'r pechodau hyn; a oes trugaredd i'r fath
un gresynol a myfi a fydd i Dduw byth ddangos
i mi ddim o'i gariad a'i ewyllys da; na bydd,
na bydd dim o'r fath achwynion a'i rhain yn y
nef: canys pan na byddo amser mwyach, yna fe

Iydd i holl ofudiau, blinderau, a chyftuddiau plant Duw beidio, ac ni byddant mwyach.

IV. Amser llwyddiant a difyrwch pechadur yr annuwïolion a baid ac ni bydd mwyach : Yn awr y mae dynion annuwïol yn cael llawer awr lawen y maent yn rhedeg i lawer cylarsod llawen; o fel y medrant hwy chwerrhin a chafu, a gloddest, a chwarau ymmaith eu hamser gwerthfawr; yn awr maent yn gwledda, ac yn yfed, ac yn dilyn chwaryddiaethau, fel ped faent i fyw ymmaith; ond pan ddatso amser ac na byddo mwyach, yna fe ioir aersyn ar eu llawenydd a'u digrifwch hwynt, Edrychwch yn *Dad.* 18. a darllenniwch yr holl bennod, ac yno chwi a gewch weled y farn ofnadwy a draethir yn erbyn y bwrtaïn o *Babilon* : Hi a ragorodd mewn gyfoeth yr oedd wedi ei dilladu a pharphar ac ysgorlad, ac wedi gwybhu ag aur, ac â main gwerthfawr a pherlau, ac yr oedd yn llawn o ffeidda dro ac astendia i phutteindro. Pen. 17. 4. Yr oedd yn byw mewn pob math o blefer, ond y mae ymma wae ofnadwy yn cael ei thraethu yn ei herbyn Pen. 18. 7. Cymmaint ac yr ymgoneddodd hi, ac y bu mewn morthau, y cymmaint arall rhoddwch iddi e ofid a galar oblegid y mae hi yn dywedyd yn ei chalon, Yr wyf yn rifoedd yn Frenhines, a gweddau nid ydwyf, a galar ni's gwelaf deim. Am hynny mewn un dydd y daw ei phlaau hi, sef marwolaeth, a galar, a newyn; a hi a lwyr loicir a than; oblegid cryf yw yr Arglwydd Dduw, yr hwn fydd yn ei bairu hi. Ac wedi hynny, Pen. 18. 21, 22, 23. *At Angel cadarn a gododd faen megis maen mawr, ac a'i bwriedd i'r môr, gan ddywedyd. Fel hyn gyd â rhuthr y testir Babilon y ddinas fawr, ac ni cheir hi mwyach. A llais telynnorton, a cheradorton, a phibyddion, ac udeanwyr, ni chlywir ynnot mwyach.*

ac un cr
mwyach
ach.
llais pri
ach.
iolion,
difyrw
ogion.
arnach,
thus ar
a wnae
pan na
laweny
canu a
dim n
perorio
difyrw
ant m

V.
ach :
chyfle
llawer
o'r Sa
yr odfe
thu n
ment
dan e
addeu
mwy
aeth
gylais
VI
wch
ynyr
dragy
Rhuf

ac un crefft i'wyr o'ba greffe bynnag o'bo, ni cheir ynnos mwyach : a thriwst maen mella ni chlywir ynnos mwyach. A llewyrch cannwyl ni welir ynnos mwyach ; a llais priodas fab a phriodas ferch ni chlywir ynnos mwyach. Fel hyn yn union y mae gyd â'r holl annwylion, y maent hwy yn cael eu holl ddigrifwch a'u difyrwch ar y ddaear. Iddoyn awr, ibwi gyfoethogion. wylwch ac udwch am eich truent fydd yn dyfod arnoch, medd St. Iago. 5. 1, 5. Y rhai a fuoch foethus ar y ddaear, a thrythyll ; meithrin eich calannau a wnaethoch i megis mewn dydd lladdedigaeith. Ond pan na bo amser mwyach, yna fe fydd diben i'w holl lawenydd a'u digrifwch ; yna ni bydd dim mwy canu ac ymorfoleddu, dim mwy gloddest, a diotta : dim mwy chwaraau, ac ymgampio, a dim mwy peroriaeth, a dawasio ; yr holl bleferau hyn, a phob difyrwch cnawdol a ddeuant i ben, ac ni byddant mwyach.

V. Amser yr efengyl a baid ac ni bydd mwyach : yn awr yr ym yn mwynhau llawer odfa a chyfleustra i weddio llawer odfa i wrando pregeth, llawer Sabbath, a llawer odfa i fod yn gyfrannog o'r Sacrament, ond ar ddiwedd amser ni swynheir yr odfeydd hynny mwyach, yn ni bydd na phregeth na gweddio mwyach ; dim Sabbathau, na Sacramentau mwyach ; dim o'r oriau euraid a swynheir dan oruwchwylliaeth yn Efengyl mwyach ; dim addewidion o faddeuant a thrugaredd i bechaduriaid mwyach ; na dim cynnygion o Grift ac jechydwrïaeth mwyach ; yna fe fydd i'r holl gyfleusderau efangylaidd hyn beidio, ac ni byddant mwyach.

VI. Ac yn Olaf, amser amynedd a dioddesgarwch Duw a baid ac ni bydd mwyach ; mae Duw yn ymroi na bydd i'w yspryd ef ymryson a dyn yn dragywydd : Ac medd Duw wrth ei bobl Israel, Rhuf. 10. 21. *Ar hyd y dydd yr estynnais fy mwy-*

Llew at bob anafudd, ac yn gwrthddywedyd. Yn awr y mae Duw yn sefyll ddydd ar ôl dydd, Sabbath ar ôl Sabbath, blwyddyn ar ôl blwyddyn, gan gynyng trugaredd i bechaduriaid gwrthryfelgar; yn awr y mae Duw yn hir ddisgwil wrth bechaduriaid, sef trwy'r holl ddydd; hynny yw holl amser eu hymwelaid, yr holl amser, y mae eu dydd a'u hamser gras yn parhau, tra y mae pechaduriaid yn treulio ymmaith ei amynedd ef ac yn tristau ei yspryd: 'Nawr y mae Duw'n galw ac yn galw yn uchel, trwy drugaredd a barnedigaeth hefyd, trwy ei air ac hefyd trwy ei yspryd, trwy garedig ymbiliau a thaer ddeisyfiadau ar bechaduriaid i droi a bod yn gadwedig, gan ddywedyd, *Dychwelwch, dychwelwch; pa ham y byddwch feirw?* Pa ham nad ymlanheuwch? pa bryd bellach y bydd hynny. 'Nawr y mae ef yn ersyn arnoch chwiddefod atto ef ac ymgymmodi ac ef, 'nawr y mae ef yn cynnyg ei rās a'i drugaredd i chwi ac yn deisyf arnoch eu derbyn hwynt.

Ond o'r diwedd, pan fo dydd grās wedi eu dreulio ac amser wedi dyfod i ben, yna ni chynnygir Crist a thrugaredd i bechaduriaid byth mwyach: yna sefydd amynedd a dioddefgarwch Duw wedi dyfod i ben, yna ni bydd i'w yspryd ef ymrylon a dynion mwyach; na chant byth alwad oddi wrth Dduw i droi a bod yn gadwedig; dim mwy cynnygion o Grifft ac jechydwriaeth; canys yna sefydd diwedd ar amynedd a dioddefgarwch cyfarcibadau a gwahoddiadau Duw, ar ddiwedd y byd, yr holl odfeydd a'r amserau cyfleus hyn a beidiant ac ni byddant mwyach.

Cymmaint a hynny am y pen cyntaf, Sef, *pa amser yw'r hwn na bydd mwyach*, nid amser fel y mae i'w ystyried ynddo ei hunan, eithr odfeydd neu amserodd cyfleus a beidiant ac ni byddant mwyach.

II. Yr

II. Y
blyd y b
ddiwedd
farn, pa
yn tro
phan fo
nerth y
hylau'r
r byw
yn tyng
amser m
neulltue
phan de
amser
amser m
III.

rhelym
'Nawr
myfi a'
r: F
fel y ll
hwn yw
tristau y
ef, ac
yn fyn
ny fe
amser,
hun o'r
wyn r
lethu e
lawn o
mi a
24. F
fel yr y
mae h
poeni

II. Yr ail peth neulltuol yw dangos i chwi pa bryd y bydd na bo amser mwyach; hynny yw ar ddiwedd y byd: ar ddydd mawr ac ofnadwy y farn, pan ymollyngo colofnau natur, pan fo'r haul yn troi yn dywyllwch, a'r lleuad yn waed, a phan fo'r fer yn syrthio o'r nef, a phan cleydwir nerth y nefoedd a phan fo Crist yn dyfod ar gymhyllau'r nef gyd â nerth a gogoniant mawr, i farnu'r byw a'r meirw; y pryd hynny y mae'r Angel yn tyngu *i'r hwn fydd yn byw yn nes oesoedd na bydd amser mwyach.* Ond mewn perthynas i bob dyn neulltuol, pan yr elo dydd grâs uwwaith heibio, a phan ddolo ef i farw, ac i gymmeryd ei ehedfa o amser i dragywyddoldeb, dyna'r pryd na bydd amser mwyach iddo ef.

III. Y trydydd peth yw ystyried, ydyw y rhesymmau pa ham na bydd amser mwyach. Nawr fe ellir chwaneegu llawer o rhesymmau, ond myfi a'u hadferaf hwynt oll i'r tri phen hyn.

I. Fe fydd i amser beidio, ac ni bydd mwyach, fel y llwyr ddiddymmer y gwaethaf o ddrygau, yr hwn yw pechod. Pechod yw'r hyn ac y tydd yn tristau yspryd Duw, ac fydd yn treulio ei amynedd ef, ac yn oestadol yn ailgroeshoelio mab Duw, ac yn fynych yn ei ofod ef yn watwor. Atm hynny fe fydd i Dduw o'r diwedd roddi tertyn i amser, fel o'r diwedd y bo iddo ei esmwythau ei hun o'r mawr ddrygau hyn: y mae Duw yn achwyn rhag dynion annuwiol, eu bod hwy yn ei lethu ef a'u ffyrdd crygionus, fel y llethir y fen lawn o ysgubar. Ond *Aha*, medd yr Arglwydd *mi a ymgysfuraf ar fy ngwrthwynebwy*, Esay. i. 24. Fe tydd i Dduw o'r diwedd dertynu amser, fel yr ymesmwythao oddi with ei faich, nagê, y mae hyd yn oed y Sainct eu hunain, yn cael eu poeni a'u tristhau yn fynych gyd a *Lot* o blegid ymadrodd

ymadrodd halogedig yr annuwiol: **3** herwydd pa ham y maent yn taer weddio ar fod i Dduw bryfuro dyfodiad ein Harglwydd Jesu Crist, fel y rhodder terfyn i'r dyddiau pechadurns hyn.

2. Fe fydd i amser beidio ac ni bydd mwyach er mwyn etholedigion Duw, ac fel y cyflawner yraddewidion hynny pa rai a wnaeth Duw iddynt hwy. Nodwch beth a ddywaid ein hiachawdwr bendigedig mewn perthynas i hyn ymma *Math. 24. 22.* *Oni bai fyrrhau'r dyddiau hynny, ni buasai gadwedig un enaid oll: eithr er mwyn yr etholedigion fe fyrrhair y dyddiau hynny.* 'Nawr y mae llawer a gam ddehonglant eiriau Crist yn y lle hwn. Canys, meddant hwy, yr oedd y byd ar y cyntaf i barhau chwe mil o flynyddoedd, dwy fil cyn y ddeddf, dwy fil dan y ddeddf, a dwy fil dan yr efengyl. Ac oddi wrth y geiriau hynny o eiddo ein hiachawdwr Crist. *Eithr er mwyn yr etholedigion fe fyrrhair y dyddiau'r hynny:* Hwy a ddywedant y torrir ymmaith lawer o'r ddwy fil o flynyddoedd tan Crist, ond pwy a wyr hyn, fel fod y byd i barhau cyntaf o flynyddoedd ac y bydd i lawer o'r flynyddoedd gael eu tori ymmaith? Nid yw'r yferythyr yn dadducddio dim o'r fath beth, ni hwyrach y bydd i'r dydd diweddaf ddyfod ar ddiwedd y chwe mil flynyddoedd, neu nid hwyrach y daw ef yn gynt; y mae hynny yn beth na's gwyr neb, fe aliai ei fod ya nes attom nac ym ni yn meddwl: *Canys am y dydd biwnnw a'r awr ni's gwyr neb, nor angylion y nasfodd, na'r mas ond y tad yn unig, ad. 36.* Ond yr 'ych i ddeall ystyr geiriau ein Hiachawdwr yn y tannymma, fel hyn: *Oni bai fyrrhau'r dyddiau hynny, hynny yw, oni bai fod diben neu ddiwedd i'r dyddiau hynny, ni byddai gadwedig un enaid oll: eithr*

er m
hynn
dyddi
fydda
yna n
barn,
bai fo
ethole
tros by
cnaw
gadwe
dyddia
ni by
er mw
pan fo
ac ym
aeth,
dodd
3.
wedd
ion D
ddywe
farn,
ai dru
wedd
byth
redoc
eu cy
anghe
ras od
mha
cyflaw
yn ol
hwn.
ddo a
llonyd

er mwyn yr etholedigion fe fyrrbeir y dyddiau hynny. hynny yw, fe fydd diwedd, canys oni bai fyrrhau dyddiau hynny, ni byddai fyth ddiwedd, eithr fe fyddai i'r byd barhau byth. Ac oni bai fod diwedd, yna ni byddai fyth ddydd barn, ac oni bai fod dydd barn, yna ni bydd byth adim adgyfodiad, ac oni bai fod adgyfodiad, yna fe fyddai raid i gyrph yr etholedigion orwedd yn llygredig yn eu beddau tros byth, ac yno yn wir ni byddai gadwedig un cnawd oll. Gwir yw, y mae eu hysprydoedd yn gadwedig ar eu marwolaeth, Ond oni bai fyrrhau dyddiau hynny, neu oni bai ddyfod diwedd i amser, ni byddai gadwedig un cnawd oll. Gan hynny, er mwyn yr etholedigion fe fydd diwedd i amser, pan fo i'w gyrph gael eu dwyn allan o'u beddau, ac yno hwy a gant dderbyn eu cyflawn daledigaeth, yr hwn a addawodd iddynt hwy, ac a oloddd ef ynghadw iddynt yn y net.

3. Ac yn Olof, *Pe fydd i amser beidio o'r diwedd ac ni bydd mwych, fel y cwblhaer bygythion Duw ar yr annuwiolion*: Canys Duw a ragddywedodd, *I bydd iddo ef ddwyn pob gweithred i farn, a phob peth dirgel, pa un bynnag fyddo ai da ai drwg*, Preg. 12. 14. Eithr oni bydd byth ddiwedd i amser, yna ni bydd i ddynion drygionus byth gael eu dwyn i gyntaf am eu drwg weithredoedd, ac yn ganlynol ni ddeuant byth i gael eu cyflawn golpedigaeth. Gan hynny y mae yn anghenrhaidd, fod i'r odfeydd a'r amserau hyn o ras ddyfod i ben, fel o'r diwedd y dëlo amser ym mha un y bydd i holl ddynol ryw dderbyn eu cyflawn daledigaeth, neu eu cyflawn golpedigaeth, yn ôl fel y treuliasant eu hamser ymma yn y byd hwn. Ni ad Duw bob amser i'r annuwiol lwyddo a myned ym mlaen, ni ad ef mo honynt yn llonydd bob amser i gablu ei enw, i erlid ei Sainct i halogi

halogi ei ordinhadau, i dristâu ei yspryd, ac i amherchi enddaioni; er bod Duw yn gadeb iddynt dros amser, etto ni chydoddef ef a hwynt bob amser, ac ni's goddef ef chwaith bob amser i'w blant anwylaf gael eu herlid a'u cystuddio, ac i fyw mewn tristwch a thrueni; a chan hynny y ddiau se fydd i Dduw rai terfyn i amser, fel y gallo ro'i terfyn i ddifysirwch pechadurus yr annuwiol, ac i uristwch ei blant ei hunan, a chospi y naill mewn poenau tragywyddol. a gwobrwyo'r llall mewn llawenydd tragywyddol yn y nef. Hefyd fel y bo i'r rhai hynny, na's mynnant drugaredd mewn amser, tra y cynaygir iddynt, pan y mae Duw yn galw arnynt, ac yn ersyn arnynt ei derbyn *meddaf* fel y bo iddynt o'r diwedd, pan na bo amser mwyach, a phan fo amser trugaredd wedi darffod, gael eu cymmell i lefain am drugaredd pan fo'n rhyhwyr, pan na's gwrandawr Duw hwynt.

'Nawr o herwydd y rhesymmau hyn a'r cyffelyb, se fydd i amser beidio o'r diwedd ac ni bydd mwyach; am hynny, y *mae'r angel yn tyngu i'r bwn fydd yn byw yn oes o'fodda, na byddai amser mwyach.*

Y CYMHWYSIAD.

MI a af ymlaen mewn fordd o gymmhwyssiad, ac y mae amryw ddefnyddiau pa rai a wnafo dai wrth yr hyn a ddywedpwyd: Megis,

I. Y Delnydd cyntaf sy ddefnydd o addeysg: Ai felly y mae, na bydd amser mwyach, ar ôl diwedd y byd: Yna nynnfa allwn ddylicu oddi ymma, mai pan fo amser ar ddarffod, y bydd i drag'wyddoldeb fod yn siccer o ddechrau, tragywyddoldeb o wynfydedigrwydd i'r Sainct, yn gystal a thragywyddoldeb o bocnau i'r annuwiolion. Pan unwaith y darffo'r oddeyde hynny o amser, yna y

caplyn

canl
gym
Oh
y Sa
lle o
eigio
ddol
wna
fwyr
mil
er hy
feu,
actha
ar uff
loant
o dra
ancir
rhaid
llofge
gwed
hwy
gym
amser
cynta
fydda
ddant
ufferr
ion,
gywy
pagal
draet
o filiv
foedd
fydd
yn ty
y byd

canlyn anfeldrol barhad o amser, (o's gallaf yn
gymmwys ei alw felly) yr hwn ni dderfydd byth,
Oh ! fely bydd i hyn ymma helaethu llawenydd
y Sainct, pan fyddont wedi myned i mewn i'w
lle o lawenydd yn yr uchelder, wrth feddwl pa
eigion mawr o amser, neu'n hytrach o dragywy-
ddoldeb, fydd o'u blaen hwynt pa aneirif o fili-
wnau o filiwnau o flynyddoedd fydd ganddynt i
fwynhau eu llawenydd ynddynt, ac wedi i ddeng
mfl o filiwnau o flynyddoedd fyned heibio, etto
er hynny nid yw eu llawenydd hwynt ond dech-
reu, ac y maent mor newydd iddynt a phan yr
aethant i mewn yno gyntaf: Ac, Oh ! pa uffern
ar uffern a fydd hyn i'r damnedigion, pan y de-
lont i'w lle o becnau, i feddwl pa eigion mawr
o dragywyddoldeb y fydd o'u blaenau hwynt, pa
aneirif o filiwnau o filiwnau o flynyddoedd y bydd
rhaid iddynt cymmeryd eu trigfa gan orwedd yn
llosgedig yn y fflammau uffernol hynny ; ac etto
gwedi mfl o filiwnau o flynyddoedd, nid ydynt
hwyronyn nês i'r ddiwedd, nag ydynt, nid ynt
gymmaint ac un munud, neu'r moment lleiaf o
amser yn nês i'r diwedd, nac yr oeddynt y dydd
cyntaf yr aethant i mewn iddynt: Nagê, hwy a
fyddant cyn belled oddiwrth diweddu, fel na by-
ddant ond dechreu yn oestadol: Ac, Oh ! pa
uffern o uffernau a fydd hyn ymma i'r colledig-
ion, i feddwl am hyn ! Oh ! tragywyddoldeb, tra-
gywyddoldeb ! Oh ! orddyndr tragywyddoldeb !
pagalon a ddichon amgyffred, pa dafod a ddichon
draethu y parhâd o honaw ! pe y rhifen gynifer
o filiwnau o flynyddoedd ac fydd o fer yn y ne-
foedd ; a chynifer o filiwnau o flynyddoedd ac y
fydd o flewynnau glas wellt ac o ronynnau o yd
yn tyfu yn awr, ac hefyd a dysfodd er creadigaeth
y byd ; ac yno rhoddi at hynny gynifer o filiwnau o
flynyddoedd

flynyddoedd ac a fu, ac y fydd o greaduriaid byw o bob rhywogaethau. or dechreuad y byd, ac hefyd a fydd hyd y diwedd; ac hefyd rhoddi at hynny rifedi llwch y ddaear, a'r tywod fydd ar lann y môr: 'nawr fe debygai, ddyn na byddai'r holl filiwnau filiwnau hyn o flynyddoedd byth ddyfod i ben; ond etto mewn amser hwy a ymdreuliant ac a ddeuant i ben; etto er hynny i gyd, ni ddaethom hyd at ddiwedd, na ddo, nac at ddechreuad tragywyddoldeb: parhoad annherfynol yw tragywyddoldeb, yr hwn ni's derfydd byth bythoedd.

II. Yr ail defnydd fydd ddefnydd o gerydd: Ai felly y mae, y bydd i'r odfeydd euraid hyn o ras ddarfod ar ddiwedd y byd, ac y bydd i amser beidio ac ni bydd mwyach; ac ar ol y rhan sechan hon o amser ymma y canlyn tragywyddoldeb, naill ai o lawenydd ai o boenau? Yna pe beth a allwn ni ei feddwl am y rhai hynny ac y fydd yn afradloni yr odfeydd euraid hynny, i wneuthur yr hyn fydd waeth na phe baent heb wneuthur dim! Yr holl amser ac y mae Duw yn cynnyg iddynt Grist, Grâs a thrugaredd, ac yn galw, arnynt i edifarhau ac i dderbyn thrugaredd, tra y cynnygir iddynt, yr holl amser hwn y maent hwy yn ei oferdreulio yn dilyn eu chwantau, yn tristau ylpryd Duw, yn dyfstru ei drugaredd, ac yn amherchi ei ddaioni ef.

Y mae llawer iawn ym mhlith y cyffredin o rai ac a wariant eu hamser gwerthfawr yn ymdrafferthu a'r byd, yn ymgybinio am elw ac yn llafurio am ychydig o dda'r byd hwn, ac ysgatfydd, cyn gynted ac y casglont ychydig ynghyd, y maent yn meirw ac yn ei adol o'u hól: Hwyl a fedrant godi, yn forau a gweithio, a bwyta, ac yfed, a chygu; a dyna'r cwblac a fedrent hwy

feddwl

feddwl
ganddy
ganddy
nid alla
pethau
chefn,
o amser
mor of
treulian
o'u han
eraill n
ymgam
edd bo
gwerth
ac yn
balohde
Duw y
dynion
welyd,
nyg id
mwy p
gwranc
yn hyn
ydyw,
amser
hwn sy
glwydd
ein hur
thr ni a
Duw n
ddanion
fom ein
Ar y
amsera
ddeifyf
ddyfod

feddwl am dano; nid ydynt hwy yn ystyried fod ganddynt enaid anfarwol i edrych ar ei ôl, a bod ganddynt dragywyddoldeb i ddarparu yn ei erbyn; nid allant hwy hepcor ddim amser i feddwl am y pethau hyn pa fai ydynt o'r pwys mwyaf. Tra- chefn, y mae eraill, y rhai y mae ganddynt fwy o amser na chyffredin ddynion y byd; etto, oh! mor ofnadwy yw meddwl, fel yr atradlonant ac y treuliant eu hamser! y mae rhai a warriant lawer o'u hamser gwerthfawr wrth y cardiau a'r diffiau; eraill mewn glothineb a meddwdod, rhyffedd ac ymgampio: Y mae rhai Arglwyddesau a gwragedd boneddigion a dreuliant lawer o'u hamser, gwerthfawr a'u dydd jechydwrïaeth yn ymdrwllo ac yn ymbingcio mewn hardd-wiscedd, mewn balohder, ac aniweirdeb. Ac fel hyn tra y mae Duw yn galw, yn gwahodd, ac yn attolygu ar dynion trwy ei air a'i yspïyd, i edifarhau a dychwelyd, a derbyn Crist a thrugaredd, y mae ef yn cynnyg iddynt bleierau llawer gwell, a melusach, a mwy parhaus, na'r pleierau daearol hyn, pe ond gwrando ar ei alwad ef ac yn dychwelyd: Nage, yn hyn sydd fwyaf Athrist o'r cwbl i'w ystyried, ydyw, fod dydd yr Arglwydd, yr hwn yw yr amser gwerthfawroccaf yn yr holl wythnos, yr hwn sydd ddiwrnod i'w gadw yn Sanctaidd i'r Arglwydd, ar ba un ni's dylem feddwl ein meddyliau ein hunain, na dywedyd ein geiriau ein hunain; ei- thr ni a ddylem dreulio yr holl ddiwrnod yn addoliad Duw mewn darllain a gweddio, ac mewn ymddi- ddanion duwiol, ac yn gwneuthur ac yn darparu tro- fom ein hunain tuag at dragywyddoldeb.

Ar y dydd hwnnw yn enwedigol, uwch law pob amserau eraill, y mae Duw yn galw, ac yn taer ddeisyf ar bechaduriaid (trwy ei air a'i yspïyd) ddyfod i mewn, a derbyn cynnygion o drugaredd, ac

ac addewidion o gymmorth iddynt, o's dychwelant: Ac etto, er bod y dydd hwnnw uwchlaw pob dyddiau, yn odfa ac yn amser tra euraid o ras, etto y mae llawer o rai a gamdreuliant ae a ofradlonant y dydd hwnnw mewn modd echryfion; ni hwyrach yr anti'r eglwys, ac y rhoddant fenthyg ou clustiau i'r gair tros ennyd, ac yno cyn gyn-ted ac a deponit allan o'r Eglwys, hwy a ddech-reuant ymgomio ynghylch rhyw negesau bydol a phethau amserol: Nage, mewn amryw deulu-oedd mawrion y maent yn camdreulio eu hamser gwerthfawr mewn modd tra echryfion: Fe fydd, ai'n ofid i un rhyw Grifion duwiol a deofionol weled fel y camdreulir dydd yr Arglwydd mewn amryw deuluoedd. Nid hwyrach yn wir y cyd-wnant hwy yn myned i'r Eglwys i wrando prege-thiad y gair, achyd yno y maent yn gwneud yn dda ddigon; ac yno gwedi hynny, pan ddeuont adref, braidd y clywir Sôn am ddim mewn perth-yngas i'r bregeth a glywsant, neu ymherthynas i achos ei beneidiau, ond fe fydd i brydnawn ddydd yr Arglwydd, neu rann fawr o honaw, yn gys-tal ac amserau eraill gael ei lenwi i fynu, ac ym-adroddion ofer a halogedig mewn chwerthin a gwawdio, ac adrodd chwedlau, a pha newyddion y clywsant Sôn am danynt y dydd hwnnw. Oh! gyfeillion, pa mor llesola fyddai i chwi, ped faech ar ddydd yr Arglwydd, ac ar rai prydiau eraill, pan foch wedi dyfod ynghyd, yn cyd-ymddiddan a'ch gilydd yn addisrifol fel y canlyn, ac yn ym-egnio trwy eich ymddiddanion i helpu eich gil-ydd yn ffordd tu a'r nef; yna yn wir chwi a iawn dreuliech eich amser, Ond wrth geryddu eraill, y mae gennyf achos i'm ceryddu fy hunan hefyd; canys y mae yn ddiamau gennyf, ddarfod i mi swynhau cynifer o odfeydd gwerthfawr o ras,

ras, ac a
ond mi a
mewn gy
roddo i c
râs i iawn
allan.

Oh! p
flaen y f
ein hamf
wl, pa f
atted a
Items i r

Item.

ofer me

Item.

glothin

Item.

gardiau a

Item.

balchder

Item.

mewn S

Ond

wyd me

pryd, g

y gallw

flaen y

'Naw

ciaid y

fod, me

gwarrio

serau.

gyl, da

yspryd,

dreulio

pleterau

râs, ac a ddarfu i oddi o un o honoch chwithau; ond mi a gamdreuliais y rhan fwyaf o honynt mewn gwagedd ac ynfydrwydd: yr Arglwydd a roddo i chiwi ac i minnau, ac i bawb o honom rîs i iawn ddefnyddio ein hamser yn well o hyn allan.

Oh! pa gystrif ofnadwy fydd raid i ni ei roddi o flaen y frawdle fawr, o's bydd i ni gamddefnyddio ein hamser fel hyn, pan y gaiwer ni i gystrif manwl, pa fodd y treuliasom bob awr o'n hamser, pa ateb a allwn ni ei roddi pan dytter cynifer o Items i mewn: megis.

Item. Am hyn a hyn o amser a dreuliwyd yn ofser mewn ymddiddan anfuddiol.

Item. Am hyn a hyn o amser a dreuliwyd mewn glothineb a meddwdod.

Item. Am hyn a hyn o amser a dreuliwyd at gardiau a diffiau

Item. Am hyn a hyn o amser a dreuliwyd mewn balchder a thraha.

Item. Am hyn a hyn o amser a dreuliwyd mewn Seguryd.

Ond *Item.* Am ddim ond hyn a hyn a dreuliwyd mewn hunan ymholiad, mewn edifeitwch ymryd, gweddi, ac ymddiddan duwiol: Oh! pa fodd y gallwn ni fod yn abl i ateb i hyn ymma o flaen y barnwr mawr?

'Nawr nid yw gymmaint fod paganiaid ac ethniaid y rhai nid adwaenant Duw, na byd i ddyfod, meddaf nid yw gymmaint eu bod nhwy yn gwartio eu hamser ar chwantau cnawdol a phleierau. Ond i chiwi y rhai a ydych dan yr Efen-gyl, dan wahoddiadau Duw, dan ymdrechadau ei yspryd, a than gynnygion o Râs: I nyni i gamdreulio ein hodyfeydd euraid o rîs yn dilyn ein pleierau cnawdol, yn rhoi clust fyddar i wahoddiadau

iadau Duw, yn tristâu ei yspryd ac yn amherchi ei gynnygion grassol o drugaredd, i nyni i wneuthur y fath beth: O! pa mor druenus ac ofnadwy a fydd ein barn yn y diwedd! nyni uwchlaw pawb eraill, a gawn y lle poethaf yn uffern, Oh! y mae yn beth ofnadwy i ddyn annuwiol i feddwl, y bydd iddo pan ymchwelo i uffern, dorri allan a llefain, Oh! na buafwn ni yn treulio fy amser yn well! Oh! na buafwn ni yn gwrando ar wahoddiadau Duw, ac yn ufuddhâu i gynhyrifiadau ei yspryd ef! Oh! yr amryw ddyddiau a nôfweithieu a werriais i mewn rhyfiedd a diotta! Oh! yr amryw oriau a dreuliais i mewn chwaryddiaeth ac ymgampio! ped fuafwn yn gwarrio'r holl amser hwnnw yn holi fy nghalon a'm buchedd, yn ymrydio, yn gweddio, ac yn edifarhâu, yn wylo am fy mhechodau, yn eysyn am faddeuant a thrugaredd, er mwyn Crist, yn ymeginio i gynnorthwyo eraill gyd â mi yn y ffordd i'r nef, ac yn llafurio i weithio allan fy jechydwriaeth fy hun.

Ped fuafwn ni yn treulio fy amser fel hyn, pa le y gallafwn ni fod yn awr! Ni buafwn ni byth yn dyfod i'r lle ofnadwy hwn, eithr mi a fuafwn yn awr ym mhilith y Seinctiau acw, yn ymlawenhâu ac yn ymorfoleddu gyd â hwynt mewn gogoniant: Oh! na allwn ni alw'n ôl drachefn yr amser a aeth heibio. a'r blynyddoedd y rhai a dreuliais i mor ofer, Oh! na chaniadheid i mi fyned i gynnulleidfa Sainc Duw unwaith etto! Oh! na phrofa Duw fi unwaith etto a moddion gras, (iê er na bai i mi fyw ar ddim arall ond bara a dwfr.) Oh! fel y byddai i mi ddiystyru'r byd, a'r holl wagedd sydd ynddo ef. Oh! pa mor fanwl pa mor sanctaidd, a pha mor buredd y byddwn iyw. O'ch! fe fyddai a wna i galon

dyn da
wna e
Pa m
thrach
hamfer
enawd
byd m
fae ho
cymm
blaen h
yr hwn
wrth e
pechad
ei bod
ddion y
ser we
na bo
hwynt
ringcia
bae i
oni bae
yn ddi
thur fo
gwait
yng byd
ac ni's
eithio
Amfer
III.
tyniad
welw
bwn sy
mwyac
chym
gafael
gyd a

dyn ddolurio, yn unig i feddwl pa grochlefa'n a
wna eneidiau'r damnedigion hyn y pryd hynny.
Pa mor fynych y dywedir wrthynt drachefn, a
thrachefn, fel y digwydd iddynt o's treuliant eu
hamser gwerthfawr ar eu chwantau a'u pleierau
cnawdol; etto ni's gallai'r holl rybuddion yn y
byd mor ryccio na gweithio arnynt: nage, ped
fae holl genhadon Duw, a'u holl gyfeillion a'u
cymmydogion duwiol yn Syrthio ar eu gliniau o'u
blaen hwynt, ac yn erllyn arnynt et mwyn Crist
yr hwn a fu farw trostynt, ar fod iddynt dosturio
wrth eu heneidiau truan, ac ymadel a'u ffyrdd
pechadurus, a cheisio trugaredd a maddewant cyn
ei bod yn rhy hwyr: Ond ni rhycciau yr holl fo-
ddion yn byd iddynt hwy. Ac etto pan fo am-
ser wedi darfod a drws trugaredd wedi ei gau, ac
na bo dim ond tragywyddoldeb o boenau o'i blaen
hwynt, yna hwy a blethant eu dwylaw, ac a
ringciant eu danedd, ac a lefaint allan, Oh / na
bae i Dduw fy mhrofi unwaith etto. Yn ddian,
oni bae fod y diafol wedi llygad tynu pobl, y mae
yn ddiammau gennyf na byddai iddynt byth wneu-
thur fel ac y maent yn gwneuthur. Pa sawl
gwaith medd Crist, y mynnaswn eich casglu chwi
ynghyd, fel y casglu i'r chywion dan ei hadenydd,
ac ni's mynnach Matth. 23. 37. Yr wyf yn gob-
eithio y bydd i chwi ystyried y pethau hyn mewn
Amser, cyn ei bod yn rhy hwyr.

III. Y trydydd defnydd sydd ddefnydd o ymo-
tyniad neu ymiliw. Fy anwyl garedigion chwi a
welwch ymma fel y mae'r Angel yn tyngu i'r
bwn sydd yn byw yn oes oespedd, na byddai amser
mwyach. Pa beth yw yr achos gan hynny na
chymmerwch chwi eich perfwadio i gymmeryd
gafael ar amser, i geisio trugaredd a chymmod
gyd â Duw cyn ei bod yn rhy-hwyr? Oh! mor
garedig

garedig y mae Duw yn ymliw a'i bobl. *Jer. 13*
27. O Jerufalem, a ymlanhei di? Oh! pa bryd
 bellach?

Fel hyn y mae Duw yn ymliw a phob pech-
 adur cyndyn a gwrthryfelgar: Oh! bechadur pa
 bryd yr ymlanhei di; Pa ham nad edifarhei ac ym-
 ddewygio? P hyd yrhaid i misefyll yn cynnyg i
 ti Grist, meddeuant a heddwch, ac na's derbynni
 y cynnygiad? Pa hyd y bydd i mi ddigwil wrth
 dy edifeiriwch. a thi yn parhau yn dy gyndyn-
 rhwydd, gan dreulio fy amynedd, ac ni's dych-
 weli? Pa hyd y safaf i gynnyg i ti drugaredd a
 maddeuant, a thi yn eu diystyru hwynt? Pa
 beth yw'r achos nad oes moddion yn y byd yn
 gweithio arnat? Pa mor fynych y ceisiais dy
 ddenu a thrugareddau, a'th ddychrynu o barnedig-
 aethau; ac y rhoddais i ti rybudd ar ôl rhybudd,
 ac etto nid oes dim a dyccia? A ydyw colli dy
 enaid anfarwol, colli'r nef a bywyd tragywyddol,
 yn beth o gyn lleied pwys yn dy olwg di, fel
 na's gwnei ddim mwy cyfrif o honaw? A ydyw
 goddef llosgfeydd tragywyddol o ddim pwys yn
 dy olwg di? Ac nid yw ddim gennyt dy fod yn gor-
 wedd ymhlith cythreuliaid yn y llyn o dân a
 brwmstan? O'm rhan i, nid wyf fi yn ewylly-
 fio, dy drueni tragywyddol, ond yn hytrach mi
 a fynwn i ti dderbyn trugaredd mewn pryd, fal
 y byddych yn gadwedig. Ped fuasai gennyf fi
 blefer yn y byd, yn dy golledigaeth, tydi a fuafis
 yn uffernier ys hfr amser: ni buafwn ni byth yn
 digwil wrthyt cyhyd ac y darfu i mi, gan oddef
 i ti dristau fy yspryd, a blino fy amynedd, a throi
 fy hgras i drythyllwch, a mathru dan dy draed
 wad fy anwyl fab, yr hwn a dywalltwyd i olchi
 ymma dy bechodau: ped fuafwn yn ymhyfrydu
 yn

yn dy
 ar dy
 chadur
 aredig
 hau o
 Pa bry
 ymade
 ydd,
 ti? Pa
 bellach
 i'r ang
 Ac
 bod y
 watwo
 thycci
 yna ni
 IV.
 ffroad
 a chw
 difrif
 mi a
 bydd
 eich o
 i.
 yw ei
 wer g
 chon
 yn y
 ymma
 jawn
 ddiwe
 O y p
 ar ei
 aduria
 rhur a
 hwr

yn dy golledigaeth, ni buafwn ni byth yn galw
ar dy ôl cyn fynched ac y darfu i mi. Oh! be-
chadur a ydwyf fi yn haeddu y fath edeliad angh-
aredig a hyn ymma oddi ar dy law, a pod i ti bar-
hau o hyd i amherchi fy nrhugaredd a'm daioni:
Pa bryd y dychweli attaf gyd â llawn fwriad i
ymadel a'th bechodau, ae i fod yn greadur new-
ydd, a derbyn trugaredd megis ac y cynnygiri
ti? Pa bryd y daw'r amser hwnnw; Oh! pa bryd
bellach? Y mae ef yn gyfryw amser ac a wna
i'r angylion lawenyachu pan y gwelont ef.

Ac oh! gyfeillion, onid yw yn llawer gwell
bod yn achus llawenydd i angylion, na bod yn
watworgerdd i gythreuliaid? Oh gyfeillion, oni
thycia yr holl erfynion caredig hyn gyd â chwi,
yna ni's gwn i pa beth a dyccia.

IV. Y pedwerydd defnydd fydd ddefnydd o gy-
ffroad: Oni thycia yr holl erfynion uchod gyd
a chwi, Mi a ofodaf o'ch blaen rai ystyriaethau
difrifol i'ch cyffroi chwi i edifeirwch prydlon; ac
mi a brofaf beth a wna y rhai hynny, ac oni
bydd iddynt eich cyffroi chwi i lawm ddefnyddio
eich odfeydd euraidd o ras, cyni dyfod i ben.

i. Ystyriwch, yn gyntaf, pa mor werthfawr
yw eich amser yn y byd hwn, y mae ef yn lla-
wer gwerthfawroccach nac Aur; canys ni ddi-
chon yr holl aur, yr holl olud, a'r holl drysorau
yn y byd bwrcafu un munud o amser pan yr ol
ymmaith ac y derfyddo; ni's gwyr dynion mor
jawn werth eu hamser hyd nes y delont at ei
ddiwedd, a phan fo amser unwaith wedi dardod.
O y pryd hynny y maent yn dyfod i gael golwg
ar ei werthfawrogrwydd: Yn awr y mae pech-
aduriaid yn ymosyn, beth a gânt hwy i'w wneu-
thur a'u hamser; y mae amser mor helaeth gyd
i hwynt, fel na's gwyddant pa beth i'w wneud

acef: er bod ganddynt lawer o chwantau perchadurus i'w marwhau, llawer o lygredigaethau i'w darostwng, llawer o bechodau i edifarhau am danynt a Christ i'w ymosyn gyd a hawl ynddo ef, a maddeuant i erfyn am dano, a phrosedigaeth i ymdrech u a hwynt, a chymmaint o waith i'w wneuthur, tros Dauw, a'u heneidiau eu hunain, ac eneidiau eraill, ac etto ni's gwyddant pa fodd i warrio eu hamser. Ond oh! pan unwaith y delont i orwedd ar wely angau, ac na bo ganddynt olwg ar ddim ond tragywyddoldeb o drueni: Oh! y pryd hynny hwy a roddent ddeng mil o lydoedd, pe gallent eu pwrcasu, ped fac ond am un flwyddyn, neu ond am un chwarter blwyddyn o'r amser a dreuliasant mor ofer: Oh! ped fac dynion yn awr yn gwybod iawn werth eu hamser, yn gyftal ac y cant wybod y pryd hynny, yna hwy a fwrient ymmaith eu cardiau a'u difiau, a'u difyrwch eraill, ac a dreulient bob munud o honawer y bydd a'r llefhad mwyaf i yiru ymmlaen ddai- oni tragywyddol eu heneidiau anfarwol.

a Ystyriwch, pa mor beryglus, ydyw i chwi afradlioni a chamdreulio eich amser gwerthfawr mewn pleserau a chwantau enawdol: se allai eich bod chwi yn bwriadu edifarhau yn ol hyn, pan ddeloch i orwedd ar eich gwely angau ond pwy a wyr na byddwch feirw o farwolaeth ddifysed, fel y gwna llawer, heb y moment lleiaf o amser i edifarhau; ac heb law hynny, y mae yn ynlydrwydd i neb gymmeryd arnynt i wneuthur y fath orchwyl mawr mewn moment o amser: Ond, bwriwch y bydd i chwi gael odfa fechan ar ddydd farwolaeth, etto pwy a wyr pa hyd y pery odfa ac amser gras? *Wela*, medd yr Apostol, yn awr yr amser cymmeradw; *wela* yn awr ddydd yr iechyd- wriaeth! a Cor 6: 2. Yn awr yw'r amser y mae

mae Du
o'i yspri
thwyo,
eich der
with ei
chwi eic
yn cynn
a dyn ei
chwi y
am wr
fynych
farhau a
rhytygu
wnaf o'
ediseiru
fe allai,
Eithr a
yn mar
ac a sy
ymdreu
weddy
Dymn
mae y
mawr
3.
un o'i
wn ni
hi yn
erioed
adnew
o ble
rhodd
ras:
ac o'
pa ra
yna y

mae Duw yn eich Galw, ac yn cynnyg rhodd
o'i yspryd i'chwi i'ch cymmorth ac i'ch cynnor-
thwyo, yn awr yw'r amser y mae ef yn addaw
eich derbyn chwi, o's bydd i'chwi, ond dysfod
with ei alwad ef, cyn iddo eich rhoddi i fynu i
chwi eich hunain; A Duw yr hwn sydd heddyw
yn cynnyg gras a thrugaredd i'chwi, ysgatfydd
a dyn ei law yn ôl, ac na's cynnyg mo honaw i
chwi y foru: Mi a ddarlennais hanes trist jawn
am wr jeuange afradlon yr hwn wedi cael ei
synych gyngori gan ei gyfeillion duwiol, i edi-
farhau a diwygio ei suchodd ddrygionus. efe yn
rhytygus a roddodd iddynt yr ateb hwn; *Mi o*
wnaf o'r gorau o's gallaf ond dywyedd tri gair o
edifeirwch, pan fyddwys yn marw: Y tri gair hyn
fe allai, ydoedd i fod *Arghwydd trugarh wrthys*.
Eithrar ryw bryd, yn ol hynny, fel yr oedd ef
yn marchogaeth ar bont gul, ei farch a lithrodd
ac a syrthiodd i'r afon gyd ag ef, ac wedi iddo
ymdrechu yno dros ennyd efe a glybuwyd yn dy-
wedyd y tri gair hyn, *Diawl cymer y cwbl*.
Dymma ei dri gair ef o edifeirwch, am hynny y
mae yn dra pheryglus i ni esceuluso y gwaith
mawr hwn, hyd oni bo amser ar ddarfod.

3. Ystyfiwch, mai odfa ac amser gras i'w
un o'r trugareddau gwerthtawroccaf ac a all-
wn ni ei mwynhau yn y byd hwn. Y mae
hi yn gyfryw drugaredd ac na's caniadhawyd
erioed i'r Angylion cwymipedig: Fel hyn yr
adnewyddir trugareddau Duw i ni bob borau;
o blegid y mae ef bob borau, fel ped fac yn
rhoddi i ni fywyd newydd, ac odfa newydd o
ras: am hynny Gyfeillion, o's afradlonwch
ac o's difrodwch yr odseydd euraid hynny,
pa rai a roddes Duw yn eich dwylaw chwi,
yna yr ydych yn mathru ac yn amherchi y

gwerthfawroccaf o holl drugareddau Duw; ac a ydych chi yn tybied y cymmer Duw hynny ar eich ddwyllaw chi?

4. Ystyriwch, fod eich amser cymmeradwy, a'ch dydd gras yntreulio yn oestadol, pa un bynnaga wneloch chi ai gwneuthur jaw'n ddefnydd o honaw ai peidio: Y mae amser yn rhedeg yn oestadol, ac nid crys ef wrthyck, tra y boch chi yn ymlid eich pleserau pechadurus, ac yn blino amynedd Duw, ond y mae ef yn prysuro ymmaith bob amser; pan unwaith y cyfodo'r haul, y mae ef yn cadw ar ei yrfa ac nid yw byth yn gorphwys, hyd nes y machludo; pan unwaith y goleuer canwyll, y mae hi yn parhau i losgi bob amser, hyd nes y darfyddo; pan droer yr awr-lestr, nid yw ef byth yn gorphwys nes rhedeg o'r cyfan; felly hefyd, cyn gynted ac y ganer dyn i'r byd, y mae Duw yn ddioed yn rhoddi amser gras iddo ef yn ei ddwyllaw, ac yno y mae ef yn ymdreulio, ac yn parhau i ymdreulio yn oestadol, ac nid yw ef byth yn peidio a rhedeg nes ei ddyfodi ben; y mae y naill ddiwrnod yn dilyn y llall, y naill Sabbath yn canlyn ar ol un arall, ac felly yn parhau i reddegi yrfa, hyd nes y bo iddo or diwedd, beidio fel na byddo mwyach.

5. Ystyriwch, pa mor ofnadwy a fydd eich cyflwr o'r diwedd, ped fai amser yn dyfod i ben, cyn gwneuthur o honoch eich heddwch a Duw: ped fac tra yfych chi yn pechu ymmaith eich amser gwerthfawr yn taro melltith ar eich eneidiau ac yn tyngu yn ei lid nad ewch i mewn i'w gorphwysfa ef! ac felly yn cau drws trugaredd yn eich erbyn chi yn dragywydd. Oh! pa gyflwr ofnadwy y byddwch ynddo y pryd hynny. Oh! yna fe fuasai gwell i chi pe na's ganefid chi! Yna chi a ellwch guro with ddrws trugaredd

pan

pan fo
angall:
Ond yn

a'r far
ioed. r

anwire

i'w gae
wch r

42.

ddinas

basit di

ynont i

ddiedig

Tra

hi mon

on dd

Ffran

daygp

arhago

yr am

yn E

athraw

darfu

Rbuse

gethoo

i'w gy

fodydd

y darfu

ion R

adio i

edd

maint

yn erh

oddef

dyfeifi

ymad

pan fo yn rhy-hwyr, fel y darfu i'r morwynion
angall: *Gan ddywedyd: Arglwydd agor i ni.*
Ond yr Arglwydd a'ch erfyn chwi ymmaith gyd
a'r farn ofnadwy ymma, *Ni's adnabum chwi er-*
ioed. swch ymmaith oddi wrthys chwi weithredwyr
amwired. Dymma'r lle mwyaf ofnadwy ac tydd
i'w gael yn yrefengyl; darlennwch ef a chryn-
wch rhagddo; y mae'r geiriau yn *Luc 19 41.*
42. Ac wedi iddo ddyfod yn agos, pan welodd efe y
ddinas efe a wylodd drosti, gan ddywedyd, Pa' gwy-
basit dithau, ie yn dy ddydd hwn y pethau a berth-
ynant i'th heddwch di eithry maent yn awr yn gu-
ddiedig oddi wrth dy Lygaid.

Tra ofnadwy yw siampl *Ffransis Spira*; y mae
hi mor ofnadwy, ai bod yn ddigon i beri i'r gal-
on ddewraf ddolurio, wrth glywed yr hanes: Y
Ffransis Spira hwn a ydoedd wr o gyfraith; efe a
ddygpwyd i fynu ac a fu fyw ddeugein mlynedd
arhagor yn y grefydd *Rufeinaidd*; ac ynghylch
yr amser hwnnw fe gyfodasai haul yr efengyl
yn *Europe*, ac efe a hofodd ac a garodd yr
athrawiaeth newydd ymma yn gystal, fel y
darfu iddo gasau ac ymadel a'i egwyddorion
Rhufeinaidd, a derbyn efengyl Crist, ac a'i pre-
gethodd hi yn gyntaf i'w deulu ei hun, ac yno
i'w gymmydegion, ac wedi hynny mewn cyfar-
fodydd cyhoedd i'r holl wlad yn gyffredin; fel
y darfu iddo ef dros llawer oddiwrth yr egwyddor-
ion *Rhufeinaidd* at athrawiaeth Crist, a'u perfw-
adio i dderbyn yr efengyl, hyd nes iddo o'r diw-
edd ei ddwyn ei hun i berygl mawr, yn gym-
maint a bod yn rhaid iddo naill ai gwadu Crist
yn erbyn ei wybodaeth a'i gydwybod, neu ynteu
oddef y poenau echryllonaf ar a allai malais eu
dyfeisio i'w gosod arno ef; neu ynteu rhaid iddo
ymadel a'i dy a'i uir, a'i wraig a'i blant, ie a'i
wlad

wlad ei hun ac ymdeithio mewn gwlad ddieithr
 a goddef mil o drieni yn y fan honno; ac efe
 fel hyn heb wybod pa ffordd i'w chymmetyd, na
 pha beth i'w wneuthur, se ddaeth yspryd Duw
 atto, ac ai a nnogodd ef i sefyll yn gadarn yn ffydd
 Grist, ganddywedyd wrtho ef, na ddylae ef osod ei
 law wrth yr ysgrifen, a bod Crist yn abl i'w amddi-
 ffyn ef, ac er ei fyned ef i garchar ac i angau,
 etto fod y gwobr tragywyddol ynghadw iddo ef
 yn y nefoedd; etto y dyn truan hwn gan ym-
 gyngori a chig a gwaed, a aeth ac a osododd
 ei law wrth yr ysgrifen; ac felly mewn rhann
 a wadodd Grist, ac hysyd se orŷu iddaw addaw ei
 felio yn ei wlad ei hun; ac fel yr oedd ef yn
 myned yspryd Duw a gyfarfu ac ef yr ail waith,
 ac efe o dybiodd iddo glywed llais yn dwwedyd
 wrtho, *Spiral Beth a wnei di ymma? I ba le yr
 wyt ti yn myned? A ddarfu i ti ddayn anedwydd!
 ddodi dy law wrth yr ysgrifen? Etto na felia mo
 bonaw yn dy wlad dy bun: A gadwyt ti yn edrych
 ar fywyd tragywyddol yn beth cyn waelod ac mor
 ddigyfrif a'th fod yn cyfrif y bywyd presennol yn well
 nag ef? Ho wr cofia, nad yw dioddefiadon yr am-
 ser presennol bwn yn haedau eu cyffelybu i'r gogeniant
 a ddadcuadair. O's dioddefi gyd â Christ, ti a deyr-
 nesi hysyd gyd âg ef. Nia eelli mer ateb am yr hyn a
 wnaethost eusoes; er hynny i gyd y mae driws trugaredd
 heb ei gwbl gau: O na phentyrro bechod ar bechod,
 rhag i ti edifarhau pan fo'n rhy hwyr. Yn awr yr
 oedd Spira mewn anialwch o amheuaeth, heb wy-
 bod i ba le i fyned, na pha beth i wneuthur: O'r
 diwedd efe a aeth ac a ymgynghorodd a'i gyteill-
 ion yn ei gylch; ahwynt hwy; yn anythyriol,
 a'i perswadiant ef, na byddai iddo er dim a ty-
 ddai ei ddwyn ei hunain a nhwythau i berygl yn*

ybyd, o
 llawni e

Yno
 ddiddar
 mha le,
 adduned
 Wedi da
 dega'r h
 wyd i ry
 a'i blant
 glybu le
 pechadur
 adduned
 thi yfarn

Yna S
 a syrthio
 corph y
 mwyach
 a arteith
 Duw, a
 law'r H

Yna e
 edifarhau
 i'r rhai a
 ddigwyd
 er cynted
 yn fy er
 amdwyo!
 yn ei ted
 bod, fel
 yn uffern
 yn teiml
 fwy fwy
 hynny pa
 wedig!
 dros chw

ybyd, ond bod iddo gymeryd yr ysgriften, a chyflawni ei addewid.

Yno pan ddaeth y borau, efe a gyfododd yn ddi-ddarbodus ac a aeth i mewn i'r gynnulleidfya ym mha le, wedi darfod yr offeren efe a adroddodd yr adduned air yng ngair fel yr oedd yn 'scrifennedig. Wedi darfod hynny, efe a ffiniwyd yn ddioed i dalu dega'r hugain o ddarnau aur, ac yno efe a adferwyd i rydd-did ac i fyned at ei eiddo, ac at ei wraig a'i blant; ond er cynted ac yr ymadawodd, efe a glybu les greulon yn dywedyd wrtho, *Tydi ddyn pechadurus! ti a'm gwedaist i! Ti a dorraist dy adduned! Ymmaith a thi wrthgiliwr! Dwg gyd a thi y farn oth dragywyddol ddamnedigaeth!*

Yna *Spira* gan ofni a chrynu yn ddifysymwih a syrthiodd mewn llewyg: Yr oedd cymmorth i'r corph yn agos etto ef, ond ni's gallai ef byth mwyach gael etmwythara yn ei feddwl, eithr efe a arteithiwyd yn oestadola thremla d o ddigofaint Duw, ac yr oedd wedi ei gaethiwo dan ddialodur law'r Hollalluog.

Yna eigyfeillion yn rhy hwyr a ddechreuasant edifarhau am eu cyngor ehud, pan adroddodd ef i'r rhai a ddaethai i ymweled ac ef, yr hyn oll a ddigwyddasai, se barodd iddynt wyl o a chrynu, er cynted meddai ef ac yr adroddwyd barn *Crist* yn fy erhyn, *mi a wybum fy mod wedi fy llwyr amdwyo!* Yr oedd ef yn teimlo artaith oestadol yn ei teddlwl, am rhwygiad diorphwys o'i gydwylbod, fel yr oedd yn addef nad yw'r colledigion yn uffern, yn goddef mor fath drueni: *Yr wyf, yn teimlo meddai ef sed Duw yn fy nghaledu fwy fwy; yr ydwyf yn un o'r gwrthodedigion hynny pa rai na's mynnai Duw eu bod yn gadwedig!* Ac felly gan barhau yn y modd ymmdros chwech wythnos a gwell, efe o'r diwedd a derfynodd

derfynodd y bywyd truenus hwn mewn cyflwr ofnadwy.

Yn wir yr wyf yn dywedyd i chwi, mai dymma un o'r siamplau mwyaf ofnadwy ac y darllenais am dano yn fy holl fywyd; yr Arglwydd a ganiadhao na delo neb o honom ni oll i'r cyflwr hwn.

6. Ac yn olaf, Ystyriwch pa gyflwr dedwydd yr ydych ynddo ef etto; eich bod yn gallael mwynhau eich amser euraidd o ras. nad yw Duw etto wedi darfod galw, nid yw ei yspryd ef etto wedi peidio ac ymdrechu, a bod ei amynedd ef etto yn parhau i ddifgwil.

O pa morgaredig yr oedd yspryd Duw yn galw ar *Françis Spira* yr ail waith, wedi darfod iddo osod ei law wrth yr ytgrifen, gan ddywedyd wrtho ef, nad oedd drws trugaredd wedi ei gwbl gau. O na phentyrra bechod ar bechod, rhag i ti edifarhau pan to'n rhywyr. *Pa beth! a ydodd drws trugaredd heb ei gwbl gau?* O pa aif cyfurus oedd hwnnw! Er pelled yr aethai ef yn ymwrthod a broffes, ac yn gwadu Crist, etto nid oedd hi yn rhy hwyr, yr oedd etto drugaredd ynghadw iddo ef a phe buasai ef ond y pryd hwnnw yn ufuddhau i'r yspryd, ac yn ymattal rhag myned ym mhellach, ond yn edifarhau am yr hyn a wnaethai eufoes. O pa ddyn dedwydd a fuasai ef dros byth!

V. Mi a glôaf a gair neu ddau o gyngor: Mi a'ch cynghoraf chwi yng ngeiriau'r Apostol, *Gan brynu'r amser, o blegid y dyddiau fy adrug.* Ac felly y mae mai o'r diwedd, *Na bydd amser mwyach?* Yna gadewch i mi eich cyngori chwi, i brynu eich amser yn awr fel rhai doethion, i eich amser cymmeradwy cyn y darfyddo, *O bydded yn ddigon i ni yr amser a aeth heibio o'r einioes i weithbrodu ewyllys cenbedigeidd.* 1 Pedr, 4. 3.

Gyfeillio

Gyfeillio
gormod
yng ng
wch eich
mwyn e
yn ol o
thio all
bynnag
le bynn
al yntau
i brynu
prynwel
ochenei
feddylga
er ei fo
yna cyn
hyfforde
dus, cer
pan fydd
feryn y
y ganw
wr nat
pechoda
hylch
Bydded
i fynu
holl all
northw
i'r nefo
dedwyd
adrodd
I glo
i dreuli
fer yn
ac yn

Gyteillion anwyl, chwi a dreuliasoch ddigon a gormod o'ch amser, ym mhleferau'r enawd ao yng ngweithredoedd y cythraul. O! cymmerwch eich perswadio er mwyn yr Arglwydd, ac er mwyn eich eneidiau. i dreulio y rhan fechan sydd yn ôl o'ch amser yng ngwasanaeth Duw, yn gweithio allan eich jechydwriaeth eich hunain, pa beth bynnag yr 'ych chwi yn ei wneuthur, ym mhale bynnag yr ydych, pa un bynnag ai o'r neilltu alyntau gyd a chwmpeni, etto byddwch ddyfal i brynu'r amser: Pan fyddoch o'r neilltu, yna prynwch eich amser trwy hunan ymholiad, trwy ocheneidiau, a gweddiau, trwy fyfyrddodau, a dwys feddylgarwch; pan fyddoch ym mhlith cwmpeini, er ei fod ynghylch gwaith eich galwedigaeth, o yna cymmerwch ofal i jawnddefnyddio eich amser, hyfforddiwch y rhai a weloch eu bod yn anwybodus, ceryddwch y rhai a weloch yn bechadurus, pan fyddoch gyd a'ch gilydd treuliwch eich amser yn ymddiddan y naill, a'r llall ynghylch y diben y ganwyd chwi o'i blegid, ynghylch truenus gyflwr natur, ynghylch dioddefaint Crist dros eich pechodau, ynghylch byrrdra einioes dyn, ac ynghylch eich cyflwr dysfodedig mewn byd arall. Bydded i'r cyflwr ymddiddanion a'r rhain lenwi i fynu eich amser chwi. Oh! llafurwch a'ch holl allu i ynnill eneidiau eu gilydd, ac i gynnorthwyo eu gilydd yn feunvddiol yn y ffordd i'r nefoedd, *tra y gheir bi heddyw*: O pa waith dedwydd a gyflwynech, pedfach trwy eich ymadrodd ymberus, yn ynnill enaid at Dduw.

I gloi'r cwbl ynghyd. Cymmerwch eich cynghori i dreulio yrychydig ac sydd yngweddill o'ch amser yn gweddio, yn edifarhau am eich pechodau ac yn gweithio allan eich jechydwriaeth; ac yno
o'r

o'r diwedd, pan peidio amser ac na byddo mwy-
ach, chwi a dderbynnir i'r llawenydd a'r dedwydd-
wch tragywyddawl, yno i fyw ac i deyrnasu yn
oes oesocedd.

Y kyriwch yr hyn a ddywedpwyd, a'r Arglwydd
a roddo i chwi ddeall.

Diwedd y Bedwaredd BREGETH.

Cyffes a Gweddi i Bechadur edifeiriol, wedi ei
chymmwyso at y traethawd ynghylch *Diwedd
Amser.*

O Rallona, gogoneddusaf, a thragywyddol Argl-
wydd Dduw; yr hwn wyt *Alpha* ac *Omega*,
y dechreu a'r diwedd y cyntaf a'r olaf ti wyt Dduw:
o dragywyddoldeb, a'th flynyddoedd ni ddarfyddant;
ti ydwyd gyfiawn ac uniawn yn dy holl weithred-
oedd; yr ydwyd yn lanach dy olygon nac y gelli ed-
rych ar y Pechod lleiaf gyd â bodlonrwydd; fel er
cynted y pechodd yr Angylion, tydi yn ebrwydd a'u
bwrlaist hwynt i lawr o'r nef, ac a'u cédwaist hwynt
yn rhwym mewn cadwynau tywyllwch, hyd ddyfo-
diad ofnadwy y dydd mawr, heb roddi iddynt y gob-
aith lleiaf o drugaredd na'r odfa leiaf i geisio heddwch
a chymmmod a thi: Lle y darfu i ti pan oeddym ni
wedi ein colli a'n hamdwyo, trwy wrthgiliad ein
rhieni cyntaf, roddi anwyl Fâb dy gariad Ief Jesu
Grift, i'w offrw m ei hunan yn aberth trofom ni ar
y groes, ac er ei fwyn ei a roddaist gyfleustra yn ein
dwy law: ti a roddaist i bob un o honom ddydd a'r
amser ym mha un y gallem fod yn gymmeradwy;
ond

ond oh
asradlon
yn dily
fer ac y
ant a he
bodloni
O Argl
dychry
mywyd
Gwarec
digofair
ant a'r
amser e
hon a c
yched
Ond m
a'th wa
curo w
mewn
anghre
Sabbath
ac yr y
wch;
a'm dy
thrug
esteith
studd,
egais
lawer
o's rhy
i'm cy
a'm pr
wedi h
chwel
hofio
nghief

ond oh / ddyn truenus o'r fath ac a ydwyf, mi a
 asradlonais ac a ofer dreuliais yr amser hwn a ras
 yn dilyn chwantau cuawdol a phleferau: yr holl am-
 ser ac y buost ti yn cynnyg i mi drugaredd, maddeu-
 ant a heddwch, yr amser hwnnw a dreuliais i yn
 bodloni'r enawd, ac yn dilyn digrifwch pechadurus:
 O Arglwydd, yr wyf fi ymma gyd â chywilydd a
 dychryn yn cyfaddef ddarfod i mi trwy holl ystod fy
 mywyd esceuluso Crist, fy unig Jachawdwr a'm
 Gwardwr, yr hwn a tynnasai fy ngwaredu rhag
 digofaint a cholledigaeth myfi a wrthodais y maddeu-
 ant a'r heddwch yr hwn y darfu i ti o amser i
 amser ei gynnyg i mi; mi dreuliais dy amynedd yr
 hon a estynnwyd allan i hŷr ymarhoad. Pa cyn fyn-
 yched y gelwaist arnaf, trwy dy yspryd o'm mewn;
 Ond myfi a droais glust fyddat at dy holl rybuddion
 a'th wahoddiadau grafol: Mor fynych y sefaist yn
 curo wrth ddrws fy nghalon galed am ddyfodfa i
 mewn iddi; ond myfi ai cloais hi yn dy erbyn trwy
 anghrediniaeth a diedifeirwch. Ti am harbodaist o
 Sabbath i Sabbath, ac o'r naill flwyddyn i'r llall,
 ac yr ydwyf etto yn parhau i ddisgwil am fy edifeir-
 wch; ti a geisiaist fy nghynhyrfu a thrugareddau
 a'm dychrynu a barnedigaethau; etto nid oedd na
 thrugareddau na barnedigaethau a weithiau ddin
 effeithiau da arnaf. Pan i'm tarewaist a chy-
 studd, etto hyd yn eidd y pryd hwnnw mi a chwae-
 egais wrthryfela yn dy erbyn: Mi a wnaethym
 lawer o addewidion teg i arwain buchedd newydd,
 o'r rhyngai bodd i ti unwaith yn ychwaneg fy adferu
 i'm cynefin jechyd; ac yno, tydi yn dy drugaredd,
 a'm profaist i fel ped suaia, a bywyd arall: Ond
 wedi hypny, ddyn truenus fel yr ydwyf, mi a ady-
 chwelais drachefn at fy hŷn yrfa o fywyd, gan ang-
 hosio yn fuan yr addewid a wnaethum yn amser fy
 nghiesyd. *Fe ar hyd y dydd yr estynnaist dy*
law

lew attaf fi ; druan anufudd, ac yn gwrthddowed :
 yd ac y cynngiaist i mi rās a thrugaredd yn Jesu
 Grist, ac yr erfynniaist arnaf ei gymmeryd oddi
 ar dylaw. Ond oh ! druan gresynnol fel ag yr
 ydwyf, mi o barheais yn fy Ngwrth ryfelgarwch yn
 dy erbyn di, gan ddiffodd a thristâu dy yspryd Sanct-
 aidd, yr hwn a fynnasai fy felio hyd ddydd prynedi-
 gaeth, gan fflin dy amynedd, ac ammharchi dy dru-
 garedd a'th ddaioni, a throi dy rās yn drythyllwch.
 O Arglwydd pa beth a allaf fi ei ddisgwil yn gy-
 flawn ond bod i ti ymroi na chaffo dy yspryd ymryson
 a myfi byth mwyach ; a dywedyd na lanheid mo
 honof mwyach oddiwrth fy allendid, hyd nes y bydd-
 ai i ti beri i'th lid orphywys arnaf, ac felly fy rhoddi
 i fynu i Ddigosaint tragywyddol ; Arglwydd yr
 wyf yn cyfaddef oni buasai dy ryfeddol drugaredd
 tu ag attaf, mi a fuafwn er ys hŷt o amser (cym
 mhlith cythreuliaid) yn ude ac yn gwaeddi yn y
 llyn fydd yn llosgi a than a brwmstan : O Argl-
 wydd, mor rhyfeddol ydyw fod y fath bechadur a
 myfi etto allan o uffern, fod etto obaith nad ydyw
 drws trugaredd wedi ei gwbl gau yn fy erbyn, yn
 ddiau pe buafit yn cymmeryd plefer yn fy ngholledig-
 aeth, ni buafit byth yn goddef yr hyn a oddefaist i mi
 ni buafit byth yn goddef i mi ammharchi dy dru-
 garedd a'th ddaioni fel y darfu i ti. Ond gan ddar-
 fod i ti. O Arglwydd, fy arbed cyhyd, a'th fod etto
 yn parhau i gynnyg i mi amser a moddion grās, O
 Arglwydd ni bydd i mi byth mwyach dreulio fy am-
 ser fel ac y darfu i mi hyd yn hyn yn dilyn pleferau'r
 cnawd, ac yn tristâu dy yspryd Sanctaidd ; ac yr
 wyf fi yn bwriadu, ac yn ymroi trwy fod dy rās
 di i'm cynnorthwyo i ewyllysio a gwneuthur yn ôl
 dy Sanctaidd a'th nefol ewyllys di, a threulio yr hyn
 fydd yn ôl o'm hamser mewn ufudd-dod i'th gyfraith
 Sanctaidd, a'th orchymmynion ; ac i'r diben hwn.

O Arglwydd
 ganiadha
 herwyd
 fy hun ; a
 galed ac
 alaru o h
 thais, oc
 amfer i do
 hau yn h
 etto, Argl
 mo hono
 bechadur
 oftynged
 aidd oddi
 ych a hyn
 yn rhy-b
 dy drugar
 enaid, tr
 o's dy ew
 bwriais fy
 am danaf
 wyf yn a
 drugaredd
 O bydded
 weithred
 trythyllw
 mi rās i g
 ac i'th wa
 yn awr yn
 y pethau
 y bont yn
 ser yr hwn
 a chwary
 dyro i mi
 yn gwedd
 allan fy je

O Arglwydd, yr wyf yn oftyngedig yn attolwg i th
 ganiadha i mi gyanorthwy dy yspryd Sanctaidd, a
 herwydd nad wyf fi yn abl i wneuthur dim o honob
 fy hun; a bydded i'th yspryd di feddalhau fy nghalon
 galed ac afrywiog, fel ybo i mi gyd â thristwch calon
 alaru o herwydd yr amser a gollais ac a gamdreu-
 liais, oc fel y gallwyf ddyblu fy niwydrwydd am yn
 amser i ddyfod. O Arglwydd, er darfod i mi bar-
 hau yn hir yn fy ngwrthryfelgarwch yn dy erbyn d-
 etto, Arglwydd, yr wyf yn attolwg i ti, na fwrw-
 mohonof ym maitthoddi wrthyt yn awr yr hwn wyf
 bechadur gwael, yn dychwelyd attad i ti gya a chalon
 oftyngedig ac edifeiriol na chymmer dy yspryd Sanct-
 aidd oddi wrthyt er darfod i mi ei dristau ef yn fyn-
 ych a hynny dros hir o amser: Na ddywed, eibod hi
 yn rhy-hwyr yn awr. O Arglwydd, na chau derws
 dy drugaredd yn fy erbyn; na ddarfydded am fy
 enaid, tros yr hwn y bu Crist farw; ac O Arglwydd
 o's dy ewyllys di yw, fy myned yn golledig, mia'm
 bwriais fy hunan wrth draed Crist; ac o's derfydd
 am danaf, darfydded am danaf yno: Arglwydd, yr
 wyf yn attolwg i ti roddi i mi rās, i jawb-brisio'r
 drugaredd hon yn well nac y darfu i mi byd yn hyn.
 O bydded yn ddigon i mi yr amser a aeth heibio, i
 weithredu ewyllys y *Cenbedlodd*, gan fodio mewn
 trythyllwch, a thrachwantu pechadurus; a dyro i
 mi rās i gyllegu yr hyn sydd yn ôl o'm hamser i ti,
 ac i'th wasanaeth. Arglwydd, dyro i mi ddoethineb
 yn awr yn nydd fy ymweliad, i adnabod ac i ystyried,
 y pethau a berthynant i'm heddwch tragywyddol cyn
 y bont yn guddiedig oddi wrth fy llygaid. Ar am-
 ser yr hwn y mae eraill yn ei dreulio mewn rhyfled
 a chwaryddiaeth, a chwantau cnawdol; Arglwydd
 dyro i mi rās i dreulio yr amser hwnnw yn ymryddio
 yn gweddio yn edifarhau, ac yn llafurio i weithio
 allan fy jechyd wriaeth; fel yn y diwedd, pan beldio

amser, ac na byddo miwyach, y cafwyf fynediad i
 rhew'n i'r llawenydd a'r dedwyddwch tragywyddawl.
 Y pethau hyn, ynghyd a phob trugareddau eraill, pa
 rai a wyddost ti eu bod yn angenrheidiol i mi, yr
 wyf, yn ostyngedig yn eu herlyn ar dy law, yn y
 ffurf honno o weddi yr hon a ddysgodd Crist ei hun
 i mi, gan ddywedyd,

Ein Tdd, yr hwn wyt yn y nefoedd, &c.

O's gwyddoch y pethau hyn. gwynn eich byda
 dedwydd vdych o's bydd i chwi fel hynbrynu yn awr
 eich amser cymmeradwya'ch dydd grās; yr hyn fel
 bo i bawb o honom ni ei wneuthur.

*Geds ein Harglwydd Jezu Crist, a chariad Duw'r
 Tdd a chymdeithas felus a chysurus Duw'r
 Ysryd Glan, a fiddoyn ein plith, ac a drigo
 yn ein plith, yn awr, ac yn oes esfedd. Amen.*

Ymroad

Wafana

On d myf,

Y Geir
 lwyd

pennod h

a pha rai

pendithio

ei fod ef v

uniasent a

sent, a

ni's plana

el hyn ofo

nt y mae

offiwm i

dd am yr

thiafai ef

arglwydd,

wydd a gw

wasanae

r Arglwy

wydd at e

ym y dda

In gynt

fofua yn

byddai f

wydd, f

Ymroad Josua

I

Wafanaethu 'r ARGLWYDD' &c.

Jos. 24. rhan o adnod y 15.

Ond myfi, mi a'm rykovich a wafanaethwn yr
ARGLWYDD.

Y Geiriau hyn a ydynt eiriau J O S U A wrth
lwythau *Israel*: canys wedi iddo ef yn y
bennod hon adrodd iddynt, yr amryw ddoniau
a pha rai y dartuasai i Dduw o'i drugaredd eu
bendithio hwynt, megis yn neulltuol yn *Ad. 13.*
ei fod ef wedi rhoddi iddynt wlad yr hon ni la-
uriasent am dani, a dinasoedd y rhai nid adeil-
lent, a gwinllanoedd, ac olew-lannoedd y rhai
ni's planasent, i fwytta o honynt: wedi i *Josua*
el hyn osod daioni Duw o flaen eu llygaid hw-
ynt y mae ef yn *Ad. y 14.* yn eu cyngori hwynt
offiwm i fynu i Dduw galon ddiolchgar ac uf-
odd am yr holl ddoniau hynny a pha rai y bend-
ithiasai ef hwynt: *In awr gan hynny, osnuch yr*
Arglwydd, a gwasanaethwch ef mewn perffectbr-
wydd a gwirionedd; o bwriwch ymmaith i duwiau
a wafanaethodd eich tadau, a gwasanaethwch i hwi
r Arglwydd. Ac felly yr wyf yn dyfod yn ebr-
wydd at eiriau 'r testyn, ym mha rai y mae gen-
ym y ddau beth ystyriol hyn:

In gyntaf, Y rhydd-did yr hwn y tebygid fod
Josua yn ei roddi i lwythau Israel, mae o's felly
byddai fod iddynt wrthod gwasanaethu'r Argl-
wydd, fod iddynt ddewis pwy a wafanaethent.

In ail, Ei ymroad et mewn perthynas iddo e hun a'i deulu: Ond myfi, mi a'm tylwyth a wafael naethwn yr Arglwydd.

Yn awr yn y traethawd bychan hwn, thi a hunaf y ddau beth hyn ynghyd yn yr un Ystyriaeth yma: sef, pa fodd bynnag y mae dynion y byd hwn yn byw, pa beth bynnag y maent yn ei wneuthur, a pha ffyrdd bynnag y maent yn eu dilyn; fod plentyn Duw wedi llwyno dueddu a chyflawn ymroi i lynu wrth yr Arglwydd, ac i ofalu am fod ei dylwyrh, a'r hell na dan ei ofal, yn rhodio yn ffyrdd Sancteiddrwydd a duwioldeb.

Yn fy ngwaith yn trin y pwng hwn ym mhellach, mi a'f ymmlaen i'f hyn.

In gyntaf, Mi a ddangosaf i chiwi pa fath ymroad yw ymroad Cristion.

In ail, Yr achos o'r ymroad hwn. Ac,

In olaf, Y Cymmihwyfiad.

I. I ddangos i chiwi pa fath yw ymroad Cristion. 1. Y mae ef yn ymroad hollawl a chadarn. 2. Y mae ef yn Ymroad presennol. 3. Y mae ef yn ymroad Safadwy ac ystyriol.

In Gyntaf, Y mae ymroad Cristion, yn ymroad hollawl a chadarn; y mae dynion y byd hwn wrth natur yn dewis Pechod, marwolaeth ac uffern; y maent yn dewis marwolaeth a cholledigaeth, o flaen bywyd ac i chydwrriaeth, y maent a'u llawo frvd yn rhedog yn ffyrdd trychyllweh, anlladrwydd, glothineb meddwod a Chwaryddiaeth a phob math o arferion drygionus ac a niweir; ac er bod gweinidogion gair Duw, a'u cyfeillion duwiol yn dywedyd wrthynt drachefn a thrachefn, i ba le y mae'r ffyrdd annuwiol hyn yn eu harwain, etto hwy a barhant i redog ac i gymmeryd eu ffyrdd eu hunain, fel ped haent yn caru eu dinistr a'u dffryw eu hunain.

Ond, y gw
syngchori
na efe fel
meryd eu g
al y dywe
ano ef ei l
ac a bwria
Arglwydd,
oddi ei h
w wafana
Nid add
ithr llawen
newydd.
ond y mae
ydd o dd
eu dan r
raynt, pa
riaid new
newyddion
mor berff
odd i Ddu
Amfer ge
yr yrradu
gwnaeth r
ant hwy,
Arglwydd
a wnat
ddaw, e
gyflawni
na byddai
adaw fy b
da iddynt,
yn wirion
ond hefyd
fan gwbl
wydd; i
Ond

Ond, y gwir grifftion, wedi iddo eu ceryddu a'u
syngchori hwynt, pan welo ef na's dychwelant,
na efo fel ped fac, a ddywed wrthynt am gym-
meryd eu gyrfa, a dewis yr hwn a wasanaethont,
fel y dywedodd *Josua* wrth bobl *Israel*: Ond am
lano ef ei hun y mae ef yn ymroi a llawn fryd
ac a bwriad calon, i'w roddi ei hun i synu i'r
Arglwydd, ac i'w ddewis ef yn rhan iddo, ac i'w
roddi ei hun i synu enaid a chorff yn offeryn
i'w wasanaeth ef.

Nid addewid claf wely a ydyw ymread Cristion,
ithr llawn fryd a bwriad calon i arwain buchedd
newydd. Y mae llawer o rai a addawant yn ddeg,
ond y mao'r Cristion yn ymroi. Och i pa gynifer
ydd o ddynion, pan ffont dan ryw glefyd toft,
neu dan ryw farnedigaeth a fo'n barod i syrthio
i'w ymroint, pa rai a addawant yn ddeg pa ryw gread-
uriaid newydd a fyddant, a pha ryw fucheddau
newyddion a arweiniant, pa mor sanctaidd a pha
mor berffaith y byddant fyw; ond o's rhynga

Cristion i Dduw eu harbed hwynt a rhoddi iddynt
amser gorphwysdra, yn a pa mor fuan yr angho-
mae ei yr addunedau a'r addewidion hyn: Fel hyn y
gwnaeth meibion *Israel*, pa mor ddeg yr addaw-
ant hwy, *Deut.* 5. 27. Yr hyn oit a lesara yn
Arglwydd ein Duw wrthyt ti, hynny a wrandawu
na a wnawn ni: Ond er bod ganddynt darddau i
addaw, etto nid oedd ganddynt mor calonau i
gyflawni; fel y gellwch weled, *Aanod* 29. Ob
na byddai gyfryw galon yddant i'm hofni i, ac i
gadw fy boll orchymmynion bob amser, fel y byddai
iddynt. Ond am bechadur a fo yn dychwelyd
yn wirioneddol, nid yw ef yn unig yn addaw,
ond hesyd yn ymroi i'w roddi ei hunan yn gy-
fan gwbl Enaid a Chorff i fod yn eiddo'r Argl-
wydd; is y mae holl dynnwch ei galon ef yn

tueddu at hynny, fel ac y mae pechadur dryg-
 onus annychweledig yn myned ym mlaen mewn
 pechod gyd â llawn fryd calon, felly hetyd y
 mae pechadur dychweledig, yr hwn sydd yn dy-
 fod at Iesu Grist, yn ei wasanaethu ef a llawn
 fryd ac ymroad calon. Ac fel y mae pechadur
 annuwiol yr hwn sydd yn bwriadu parhau yn ei
 gynsynrhwydd, nad oes na thrugareddau na bar-
 nedigaethau, na cheryddon, na rhybuddion, na
 annogaethau, nac erfyniau, oddiwrth weimidogion
 na chyfeillion, a ddichon ei atal ef yn ei yrfa be-
 chadurus. Felly o'i tu arall, y mae y pechadur
 dychweledig, yr hwn sydd yn ymroi i ddilyn Crist
 a Sancteiddrwydd, ni fydd ef mor droi yn ôl, na
 thrwy addewidion na bygythion, na thrwy guch-
 iau na gwenieithiau: Er i'w gymdeithion pech-
 adurus ei ddenu a'r rhesymmau a fynnont etto ni
 chyttuna ef, ond y mae ef yn llawn fwriadu ac
 yn ymroi i geisio'r nefoedd a gwynfydedigrwydd
 pa beth bynnag a goftio iddo ef; a chan hynny,
 ac ef yngweled gwendid ei gnawd ei hun, a'i duedd-
 iadau tufewnol i gysynio a'r brofedigaeth leiaf,
 am hynny y mae ef yn tueddu at orseddfainge y
 grâs, ac yno y mae ef yn tywallt allan daer we-
 ddiau ac ymbiliau am gymmorth y grâs dwysaf,
 i'w gyfnerthu ef yn y dyn oddi mewn; nid yw ef
 yn meiddio ymddiried i'w nerth ei hunan, y mae
 ef yn ystyried mor fuan y gorchfygwyd *Pedr* ei
 maint oedd ei fryd a'i ymroad i setyll: gan ddy-
 wedyd *Pe gorsyddai i mi farw gyd a thi ni'th*
wadal ddim; ac etto gan ei fod ef yn rhy hyd-
 erus yn ei nerth ei hunan pan y rhyngodd bodd
 i Dduw ei profiad o honaw, ei adael ef iddo ei
 hun, mor fuan y gwadodd ef ei Arglwydd a'i
 iachawdur a hynny trwy lw, eise a ddechrebodd
 dyncu a rhegu, *naa ddwainai efo ef*, *Matth.*

26. 74.
 dychwele
 yn meido
 mae yn
 moddion
 y mae ef
 nod neta
 aid yw
 o ras,
 trwy gyn
 cyflawn
 haeddyd
 wydd

Ac we
 ef yn pr
 wann y
 swy swy
 daer ddy
 fod yn
 gar, yn
 swy nat
 anrhyde
 dan am
 ôl i ff
 ymdrech
 er i ho
 thur a al
 ddenu
 holl fode
 waetha
 ymmiac
 ngau,
 na medd
 ddyfad
 ei waba
 yng Ngh

I wafanaethu'r Arglwydd,

16. 74. 'Nawr meddaf, nid ydyw y pechadur dychweledig, gan ei fod yn ystyried hyn ymma, yn meiddio ymroi yn ei nerth ei hunan, ond y mae yn llafurio ac yn ymagnio gan arferyd pob moddion i geisio nerth o'r n.f., ac yn nerth Crist y mae ef yn ymagnio ac yn llafurio i gyrchu at y nodd nefawl yr hwn y mae ef yn cyfeirio atto, nid yw ef yn gorphwys mewn mesur yn y byd o ras, ond y mae ef yn ymroi yn wirioneddol trwy gymmorth Grâs Duw, tu ag at gyrhaeddiad cyflawn sawrhad o o ho'l gorph pechod, ac er cyrhaeddyd gras a Sancteiddrwydd hyd berffeithrwydd

Ac wedi iddo ef wneuthur ei orau, etto y mae ef yn profi fod llygredigaeth yn gryf, a gras yn wann ynddo ef, am hynny y mae ef yn gwilio swy swy yn erbyn ei lygredigaethau naturiol, a'i daer ddymuniad a'i ymdrechchiadau ydynt ar iddo fod yn swy gostyngedig, yn swy amyneddgar, yn swy llariaidd, yn swy Sanctaidd, ac yn swy nefawl; er i'r diabol ei demtio ef a golud, anrhydedd, hiroes, a phob gwynfyd tymhorol, dan ammod y bydd iedo ef ddychwelyd yn ei ôl i ffyrdd pechod etto nid ildia ef, ond eia ymdrech ac ef a'i holl nerth a'i allu; nagé, er i holl nerthoedd uffern ymagnio a gwneuthur a allont i'w dynnu ef yn ôl, er i'r enwad ei ddenu ef, ac er i'r byd drwg annuwiol arfer yr holl soddion, ac a allo i'w ddigalonni ef, etto heb waetha iddynt ôll, y mae ef yn ymroi i fyned ymmlaen yn ei yrfa Sanctaidd, canys: *sis gall nac angau, nac einios, nac ongylion na sbirytogaethau, na meddiannau, na phechau presennal, na phechau i ddysod, nac uchder na dyfnder nac un creadur arall, ei wahanu ef oddi wrth gariad Duw yn hwn fidd yng Nghrist Iesu ein Harglwydd, Rhuf, 8, 38, 39.*

Fel hyn y mae'r pechadur a fo'n dychwelyd yn wirioneddol yn ymroi yn gyfan gwbl i'w rodd ei hunan i'r Arglwydd enaid a chorff: Ac y mae holl dymmer a thueddiad ei galon fel tu ag at rasa sancteiddrwydd.

Dyna'r peth cyntaf i'w ystyried, fel, bod ymroad Cristion yn ymroad hollawl a chadarn.

Yn ail. Y mae ef yn Ymroad presennol, nid ydyw ef yn chwennych ei eseculuso ef o'r naill amser i'r llall, fel pe na bai yn gosalu pa un o'w nac ai gosod yn ei gylch ef ai peidio. Ond y mae'r Cristion yr hwn sydd wedi llawn fwriadu ac ymroi iddilyn gras a Sancteiddrwydd, yn hiraethuac yn dymuned cyrrhaedd ei ddibenion Sancteidd, y mae holl ogwyddiad ei galon ef yn tuoddi at hynny, ac am hynny y mae ef yn ddiattreg yn gosod ynghylch y gwaith heb bedi ddim yn dwy. Yn wir, y mae gan y rhagrithiwr lawer o amcanion a bwriadu i edifarhau a bod yn greadur newydd; ond y mae ef yn oedi ac yn rhoi'r gorchwyl heibio o'r naill amser i'r llall, gan fod yn anhawdd gando ef yr amser presennol ymadol a'i hechod melus, ac a'i chwaint anwyl, yr hyn sydd yn dangos, nad ydyw ei ymroad ef yn ymroad cadarn a safadwy, y mae ei fwriadu ef yn egwan ac yn rhagrithiol.

Yn ym yn darllen y *Luc. 9. 61* am un yr hwn a wnaeth ryw fath ar ymroad i ddilyn Crist; ond nid oedd ef yn ymroad presennol, yr oedd ef yn deisyf eael myned unwaith etto at ei gyfeillion pechadurus, a chymmeryd ei gennad oddi wrth yot hwy. *Mi a'th ddilynaf di, O Arglwydd; maddai ef, ond gad i mi yn gyntaf gennu yn iach i'r ehai sy yn fy nby.* Y mae hyn yn dangos nad oedd ei fwriad a'i ymroad ef yn wirioneddol; efe a wnaeth rith ymroad i ddilyn Crist; ond dymma fel

y mae
mor
me'i b
galon
ag at
rhodde
ei he
rwydd
ymas
edyd
rhai ei
sydd o'
Fel
a pha
neu g
hauf,
buche
y rhy
teg, a
adau
wydd,
canion
gorchw
on ef
r me
dilyn
i'fyned
i'w g
cwppa
hynny
ddo gy
a gyn
chaelu
y chyd
efe a do
yn gyn

y mae'r achos yn sefyll, ni weithieis ynddo ef
mor cyfnewidiad trwyadl, ni ddadwreiddiasai ef
mo'i beched anwyl; yr oedd tuedd a thynniad ei
galon ef yn swy tuag at ddilyn ei chwant na thu
ag at ddilyn Crist: Am hynny gan ei fod ef yn
rhoddi ei law i Grift, ac etto yn edrych yn ôl ar
ei hên yfted o fywyd pechadurus gyda bodlon-
rwydd a phleiser, nid oedd ef yn gymmwys i de-
yrnas Dduw; fel y mae ein jachawdwr yn dyw-
edyd wrtho ef, *Ad. 62.* Nid oes neb ag fydd yn
rhoi ei law ar yr aradr, ac yn edrych ar y pethau
fydd o'i ôl, yn gymmwys i deyrnas Dduw.

Fel hyn y mae dyn annuwiol pan attolygir arno
a phan yr annogir ef gan weinidog gair Duw,
neu gan ryw rai o'i berthynasu duwiol, i edifar-
hau, ac ymadel a'i ffyrdd pechadurus, ac i arwain
buedd newydd, ni hwyrach y bydd iddo ef, dan
y rhybuddion duwiol hyn, wneuthur addewidion
teg, ac y bydd ganddo ryw twriadau ac ymroi-
adau i edifarhau, a dyfod i fod yn greadur ne-
wydd, ac etto er maint yr ymroiadau o'r am-
canion hyn y mae yn hir-ordi ac yn rhoi'r
gorchwyl o'r neilltu, o herwyd bod ei gal-
on ef yn parhau mewn undeb a'i chwant. Felly
r meddwyn y mae ef yn addaw dychwelyd a
dilyn Crist ond y mae ef yn cymmeryd cennad
i fyned i'r dafarn unwaith etto, ac i ganu'n jach
i'w gymdeithion meddwen, ac i gymmeryd un-
cwpaned llawen gyd a hwynt cyn ymadel ac wedi
hynny y mae yn addaw dilyn Crist; y mae gan-
ddo gyfeillion yn ei dy, ac y mae yn rhaid iddo
o'ngyntaf fyned a chanu yn jach iddynt hwy, a
chael un cysarfod llawen yn eu plith, a mwynbau
ychydig ychwaneg o'u cymdeithas ddigrif, ac yno
efe a ddilyn Grift. A'r cybydd rhaid iddo ynleu
yn gyntaf gael cennad i fyned ar ôl ychydig ych-
waneg

waneg o dda'r byd hwn, ac yno efo a ddilyn
Griff. A'r glwth rhaid iddo ynteu yn gyntaf gael
bod yn gyfrannog o ychydig o'r pechod melus, a
mwynhau ychydig ychwaneg o'i blefer anwyl,
rhaid iddo gael trafylngcu un tamaid melus yn yoh-
waneg ac wedi hynny efo a ddilyn Griff.

Fel hyn y mae pechod mor felus i ddyn an-
nuwïol, y byd Byd a'r cnawd mor hudolaidd fel y
maent yn ei lygad tynu ef, fel er amled a fo tŷg
addewidion ac amcanion pechadur i edifarhau, a
dychwelyd at Dduw, etto y mae y rhain yn ei
luddias ef i roddi dim o'i amcanion mewn ymar-
seriad, ond y mae yn oedi ac yn gohirio o'r naill
amser i'r llall, ni hwyrach, nes y bo amser wedi
dysod i ben, cyn y dechreuo ef wneuthur dim
mewn trefn i'w jechydwrïaeth dragywyddol.

Ond y cristion yr hwn sydd wedi gwneuthur ym-
road hollawla chadarn i'w roddi ei hun i fynu i'r Argl-
wydd ac i'w wafanaeth ef, felly fel y bo holl fryd a
shuedd ei galon ef at hynny y mae ef cyn belled oddi
wrth oedi a rhoddi heibio o'r naill amser i'r llall fel y
mae ef yn anesmwyth, ac heb f' ddu cymmeryd bod-
lonrhwydd mewn dim ar a fo yn ei fwyhau, hyd nes
y bo iddo gael hawl yng Nghrist, hyd nes y bo
iddo ef gael rhyw ficerwydd o gariad Duw, a ma-
ddeuant o'i bechod; y mae yn ofid calon, iddo ef
foddwl ei fod mor ffol ac ynfyd a threulio cymmaint
o'i amser gwerthfawr ac a ddarfu iddo ef, yn dilyn
chwantau cnawdol yn amherchi trugaredd a da-
ioni Duw, yn tristau ei yspryd a darfod iddo ef bori i
Dduw mor dda a grasson ddilgwyl wrtho ef gynifer o
flynnyddoedd tra yr oedd ef yn parhau mewn gyrfa o
wtbrysfelgarwch yn ei erbyn ef. Gan hynny y
mae ef yn awr yn ymroi a'wy gynnorthwy grŷs
Duw o'r pryd hyn allan, i ro'i ffarwel dragywy-
ddol i'w bechod anwyl, y mae ef yn awr yn ymroi
yn

yn h
yrfa
letain
Y t
synbr
yngh
awr
ymes
Fe
senno
Yn
yn y
N
ymro
y ma
I.
ele a
wyl,
pech
ymh
gall e
yftyr
a'i c
'N
yriai
lyn
tynee
ac i
felly
Cany
o'i
bwre
wedi
o bar
Felly
odo

yn hollawl na pharhao ef ddim yn hwy yn ei
yrfa o fuchedd bechadurus y mae ef yn barod i
letain gyd â St. *Auustin* Pa hyd y dwedaf, Y foru,
Y foru? Pa ham na bydd heddyw yn ddydd
synbroadigaeth? Y mae ef gan hynny, yn gosod
ynghylch gwaith ei droedigaeth, yn ddi oed; yn
awr y mae ef yn dechreu ymbil a llafurio, ac
ymegnio i welthio allan ei fychydwrinaeth,

Fel hyn y mae ymroad Cristion yn ymroad pre-
fennol.

Yn drydydd ac yn olaf. Y mae ymroad Cristion
yn ymroad safadwy, ystyriol a phwyllog.

Nid ydyw ef fel y mae llawer, yn gwneuthur
ymroad diswitta ac anystyriol i ddilyn Crist, eithr
y mae ef yn dyfal ystyried,

I. Beth a gyft iddo ef fod yn Cristion hollawl,
efe a wyr y cyst iddo ef farwolaeth ei bechod an-
wyl, efe a wyr y rhaid iddo ef ymadel a phob
pechod; hyd yn oed y pechod y mae ef yn
ymhosi ynddo fwyaf er mwyn Crist, onid e ni's
gall ef mor bod yn Cristion. Ond y mae ef yn
ystyriaid hysyd y gall ef gostio iddo ef golli ei barch
a'i chwedol, colli ei rydd-did, fe a cholli ei fywyd.

'Nawr y mae'r pechadur edifeiriol yn dyfal yst-
yriaid yr holl bethau hyn, cyn iddo ymroi i ddi-
lyn buchedd gristionogaeth, rhag bod wedi iddo ef
fyned ymmhell gyd â Christ, i erledigaeth ddyfod,
ac iddo yntef wrthgilio a fwrthio ymnaith, ac
felly bod ei ddiwedd yn waeth na'i ddechreuad:
Canyr prwy o honoch chwyr, medd ein Hiachawdwr
a'i fryd ar adeiladu twr, nid eistedd yn gyntaf a
bwrw'r draul a oes ganddo a'i gorphen? Rhag
wedi iddo aros y sail ac heb allu ei orphen, ddechreu
o barwb a'i gwglaent ei watwyr ef. Luc. 14. 28, 29.
Felly hysyd pob un a honoch chwyrhau nid ymwrth-
edo a thymmaint all ac a feddo, ni all fod yn adif-

gyl i mi. Ad. 33. Llauer a aethant ymishell
 gyd a Christ, cyn belled ac yr oedd ffyrdd Crist
 yn eidd fyned a'u budd ac a'u helw hwynt : ond
 pan ddaeth Cristionowgrwydd i groesi a gwrthwy-
 nebu eu budd hwynt, yna hwy a wrthgiliafant ac
 a syrthiafant ymmaith, Ond yng ngwrthwyneb,
 y mae'r Cristion doeth, yn eistedd i lawr ac yn
 pwrw'r draul cyn iddo ef ddechreu buchedd new-
 ydd ; y mae ef yn ystyriaid mor athrist y syrth-
 iedd *Pedr* wedi i Crist ei adel ef iddo ei hun,
 er mor gadarn yr oedd ef yn ymroi gan ddywed-
 yd. *Perhwysid pawb o'th oblegid di, etto ni'm
 shwysfir i byth.* Gan hynny ni feiddia ef swriadu
 ac ymroi yn ei nerth ei hun ; canys y mae ef yn
 ei adnabod ei hun ei fod yn draegwan, ac na's
 gall ef ymsymud un cam tu a'r nef, heb gynnorth-
 wi gras Duw ; am hynny y mae ef ddydd a nos
 yn taer weddio ar Dduw am nerth o'r nef, ac
 felly yn nerth Crist y mae ef yn ymroi i'w gym-
 meryd ef er gwell ac er gwaith ; y mae ef yn
 ymroi i'w ddilyn ef trwy bob peryglon, y mae yn
 ymroi i antonio pob peth er ei swyn ef ; y mae
 ef yn arfeiddio colled ei enw da colled ei rydd-did
 a cholled bywyd eu hunan ; felly mae ef yn disg-
 wil teyrnasu gyd a Christ, felly y mae ef yn ym-
 roi i'w ddewis ef yn ei holl swyddau, fel prophwyd
 i'w ddyfegu ef, fel brenhin i deyrnasu arno, ac i'w
 lywodraethu, fel jachawdur i'w waredu ef oddi
 wrth bechod, yn gystal ac oddi wrth gospedigaeth
 am bechod, y mae ef yn ymroi i fwrw ymmaith
 bechodan ei law ddechau, ac ymadel a phechodau,
 eilygad dehau ; y mae yn ymroi nad arbedo ef
 un rhyw bechod, ond bod iddo ymegnio yn ei er-
 byn, gwilio yn ei erbyn, ac ymladd yn ei erbyn a'i
 holl allu ; Y mae ef yn ymroi i ddilyn Crist trwy
 bob anhawldra a pheryglon, trwy erlidiadau a dio-
 ddefiadau,

ddefia
 delo i

Fel
 fes, p
 fod y

II.
 hwn.

ion w

r.
 thur

Duw

bob p

heibie

llall,

iddo

o ddr

holl c

ur yn

yn

efocu

pan d

fo he

Crist

chiad

gylch

a we

meda

ymro

ddedfadau, trwy fywyd a marwolaeth, hyd nos y delo i deyrnasu gyd a Christ mewn gogoniant.

Fel hyn y darfu i mi a'r peth cynaf i'w ystyried; fef, pa fath ymroad yw ymroad Cristion; rhaid i mi fod yn syrr iawn yn yr hyn fydd yn cael yn.

II. Y rheswm am angenrheidrwydd yr ymroad hwn. 'Nawr y mae yn dra anghenrheidiol i Gristion wneuthur ymroad cadarn a safadwy.

1. O herwydd hyd nes y byddo i ddyn wneuthur ymroad hollawl a chadarn i ddychwelyd at Duw, y mae ef mewn ffordd barod i syrthio wrth bob profedigaeth; y mae ef yn chwannog i roi heibio a'i oedi ei edifeirwch o'r naill amser i'r llall, y mae ef hyd yn hyn yn ddarostyngedig i reddi iddo ef fwy o rydd-did i wneuthur pob math o ddrygioni a'i ollwng yr awen yn rhydd i'w holl chwantau; nagê, hyd oni ddelo dyn i wneuthur ymroad hollawl a safadwy, y mae ef yn gorwedd yn ffordd agored i halogedigaeth cyhoedd, ac i ofoculus Duw a dyledswyddau sanctaidd. Ond pan ddelo dyn unwaith i wneuthur ymroad pan fo holl dynniad a thuedd ei galon wedi ei ofod at Grist a Sancteiddrwydd, yna fe ymddengys ymdrechadau difrifol ar ol y peth yr ymrowyd yn ei gylch. Hyn oedd ymroad *Jeb. Job. 31* i *Myfi a wneuthum ammod a'm lygaid; pa ham gan hynny meddylwch am forwyn? Fel pe dywedasai Myfi a ymroais ac a wneuthum ammod a mi sy bun, or fod i mi byd y mae ynnaf si, ochelyd pob profedigaeth i beched; pa ham gan hynny y rhedaf si i brofedigaeth?* Hyn ymma hefyd a oedd ymroad *Daf. da, Pili. 31, 1.* *Dywedais, Cadwaf fy ffordd rhag pechu a'm taled; Cadwaf ffrwyn yn fy ngenau.*

2. Y mae'r ymroad cadarn a safadwy hwn yn anghenrheidiol mewn trefn i edifeirwch, o herwydd hwnnw yw'r cam cynaf tu ag at edifeirwch. Po

ddichon dyn wneuthur llawer o bethau mewn trefn i waith troedigaeth, etto onid oes ynddo ef ymroad hollawl a safadwy i droi at Dduw, nid yw ei ronyn gwell na phe buasai heb wneuthur dim oll. Ond pan ddeio dyn unwaith i ofod i synu ymroad cadarn, safadwy, gwirioneddol a chalonog i lynu yn hollawl ac yn gyfan gwbl wrth yr Arglwydd, ac i roddi aelodau ei gorph a holl alluoedd ei enaid i'w wafanaethu ef, yna y mae mwy na hanner y gwaith wedi ei wneuthur. Yna fe fydd yr holl gristïanogawl ddyledswydd eraill yn hawdd ac yn bleisurus. *Dafydd a ymroawdd ac a dyngodd, ac am hynny efe gyflawnai. Tyngais, a chyflawnaf, i cadw'n farnedig aethau dy gyfarwnder;* Pŵl 119. 106.

Cymmaint a hynny am y rhan athrawiaethol a myfi a fyddaf yn fyrr iawn yn y cymmhwyfiad.

Ni wnaf fi ond un defnydd o'r pwngc hwn, a hwnnw fy ddefnydd o gyngor; ai fel y y mae, mae pa beth bynnog a wnai meibion *Israel*, fod *Josua* yn ymroi ar fodd iddo ef s'i dylwyth wafanaethu'r Arglwydd.

Gan hynny yn y lle cyntaf, ymrowch gyd â llawn fryd calon i'ch toddi eich hunain i synu i'r Arglwydd ac i'w wafanaethu ef; Gedwch i ddynion y byd hwn wneuthur a synnont oni well hânt. gadewch iddynt gymmeryd eu rheola; o's ydynt mewn cariad ac uffern a damnedigaeth felty fel y mynnant redeg yno yn wyse eu pennau, gadewch iddynt gymmeryd eu gyrfa.

Ond, fy anwyl gyfeillion, i ddwylaw pa rai y daw y llyfr bychan hwn, bydded i chwi ymroi yn wirioneddol i'ch rhoddi eich hunan i synu i'r Arglwydd, ac i'w wafanaethu; o's bydd eraill am syned i uffern, ymrowch chwi i geisio'r nef pa beth bynnag a gottio i chwi; ymorwch i lynu yn ddyfal wrth yr Arglwydd yng ngwrthwnebu i falais y

cythraul,

cythraul
y byd
eich de
ynt,
hwynt
gallaf
erbyn
gyfeilli
perswa
yfed, i
aill ym
byth i'w
i ufudd
leid a't
Ymr

ac ar ei
natur a
bob per
heboedi
odau ac
ac a'ch
Arglwy
ddrwyg
maint o
erbyn, g
yn awr,
i lwyr w
yn fy ne
ddot ti,
wyl gen
yn ymro
a Satan,
pob profe
o adfyd,
yn rhan
addunedu

cythraul, i hudoliaeth y cnawd, ac i brofedigaethau
y byd anuwiol. O's bydd i ddynion annuwiol
eich denu a cheisio eich tynnu i bechu gyd a hwy-
ynt, na chyttunwch, ond yn hyttrach atebwch
hwynt, fel yr atebodd *Joseph* ei feistres, *Pa fodd y*
gallaf wneuthur y mawr-ddrwg hwn a phesbu yn
erbyn Duw? Gen 39 9. O's bydd i'ch hên
gyfeillion pechadurus un amser eich denu, eich
perswadio, ac erfyn arnoch fyned gyd a hwynt i
ysfed, i chwaraau, neu i ryw arferion drygionus er-
aill ymrowch ynnoch eich hunain, nad i dioch
byth i'w rhesyddau annogaethol; eithr lasuriwch
i ufuddhau cyngor *Salomon*. *Fy mab o's pechadur-*
teid a'th ddenant na chyttuna.

Ymrowch i gymmeryd Crist yn ei holl fwyddau,
ac ar ei ammodau ei hun er mor wrthwynebus i
natur a fyddont, ymrowch i fyned ar ei ol ef trwy
bob peryglon cymmerwch eich cyngori yn awr
beboedi yn hwy i roi ffarwel dragywyddol i'ch pech-
odau ac o hyn allangwnewch ammod sicra'ch cyrph
ac a'ch eneidiau i fod yn eiddo ef, gan ddywedyd,
Arglwydd, yr wyf fi ymma yn galaru, ac y mae yn
ddrwg gennyf o'm calon ddarfod i mi dreulio cym-
maint o'm hamser mewn gwrthryfelgarwch i'th
erbyn, gan ddewis ffordd pechod, ond yr wyf fi
yn awr, yn ymroi yn hollawl o'r pryd hwn allan,
i lwyr wrthwynebu pob pechod, a thrwy dy ras di
yn fy nerthu i ymgysaminodi a thi i fod yn ei-
ddot ti, ac i ymwrthod a phob peth fyddgu ac an-
wyl gennyf yn y byd hwn er dy swyn di, yr wyf
yn ymroi na bo i mi byth mwyach ildio i bechod
a Satan, eithr gwiliad i honof yn ddyfal yn erbyn
pob brofedigaethau pa un bynnag ai o hawd i fydd ai
o adfyd, ac yr wyf yn ymroi i'th gymmeryd di i fod,
yn rhan ac yn happusrwydd i mi, gan addaw ac
addunedu dy wasanaethu di mewn sancteiddrwydd a
chysurwnder

chyfawnder holl ddyddiau fy einioes; ac yr wyf
 fi ymma yn llawn twriadu ac yn ymroi i ddewis
 Iesu Grist megis y ffordd at y Tad, ac i'w gym-
 meryd efer gwell ac er gwaeth, ac i'w ddilyn ei
 trwy bob math ar beryglon. gan orphywys arno
 ef yn unig, yn y ffordd a drefnodd er jechydwrïaeth.

Ynail. Ymrowch nid yn unig i'ch rhoddol eich
 hunain i synu i'r Arglwydd, ond ymrowch hefyd
 i wneuthur cymmaint ac a alloch, ar fod i'r rhai
 sy dan eich gosol wafanaethu'r Arglwydd. Nid
 yw *Iosua* yn y lle hwn, yn unig yn ymroi i wa-
 fanaethu'r Arglwydd ei hunan, ond efe a ymroawdd
 ar fod iddo a'i dylwyth wafanaethu'r Arglwydd.

O'm rhan i. myfi a fŷm mewn llawer o deulu-
 redd, ond ni chyfarfŷm i ond ac ymbell un ym-
 ma a thraw, lle yr oedd addoliad Duw a dylodf-
 wyddau crefyddol wedi eu gosod i synu yn eu
 plith. mi allaf ei ddywedyd gyd a chywilydd,
 ddigon; canys nid ydynt byth yn gosolu pa beth
 a ddaw o'u heneidlau anfarwol hwynt.

Yn wirfy nghyfeillion, yr wyf yn barod i fe-
 ddwl, gan fod cynifer o deuluoedd halogedig, ac
 anghrefyddol yn ein plith ni *Mhrydain* ei fod
 yn rhag-redwr rhyw farnedigaeth dost y fydd ar
 ddyfod arnom: Canys, o's gwir air Duw yw'r
 rŷorythur, felly yn wir y mae'n rhaid i ni ddig-
 wil i ryw galedi tost syrthio arnom cyn y bo hir
 oddiethr bod diwygiad pryflur mewn tai a theu-
 luoedd. Gwelwch pa fygwth tost fydd yng ngair
 Duw yn erbyn y cyfryw, *Jer.* 10. 25. *T fywalli*
yr Arglwydd ei lid ar y cenhedloedd y rhai nid ad-
waeniant ef, at ar y teuluoedd y rhai ni alwant ar
ei enw. Wrth y cenhedloedd ymma yr yays yn
 meddwl, pob teuluoedd annuwiol ac anghrefyddol.
 Bydded i ni, drigellon y Deyrnas hon gymmeryd
 gosol, nad adrodder y farn hon yn ein herbyn ni;

y mae l
 glonir
 thau y
 peth yn

Ond,
 ofod yng
 yno yn f
 heddych
 er pan y
 peru, dyr
 halogedi
 arnom ry
 lom ni e
 gwardig
 dyddiau
 efeculuso
 meddwl

I derfy
 teuluoedd
 on eich h
 hyn a gyn
 laeth hon
 i oddet ga
 yn awr, n
 liad a gw
 cyn synyc
 nidogion
 hwynt; a
 loch eu bo

Gadew
 hyn ymm
 eich plant
 nos o'r lle
 orion cref
 gelwch ar
 arferol o'u

y mae llawer yn ddiweddar yn achwyn rhag dry-
glonir amseroedd fod celfyddydau a galwedigaethau yn farwaid, fod arian yn brin, a bod pob peth yn ddrud.

Ond, gyfeillion, bydded i chi ond yn unig ymosod ynghylch diwygiad mewn tai a theuluoedd, ac yno yn fuan chi a' gwch weled amseroedd mor heddychlon a llwyddiannus ac a welwyd erioed er pan y mae Prydain yn dryglannol. Ond o's peru dynion etto i fod yn anghrefyddol, ac yn halogedig yn eu teuluoedd yr wyf yn ofni y daw arnom ryw farnedigaeith fwy ofnadwy nac a welom ni erioed etto, pa fodd y gallwn ni ddisgwil gwaredigaeth oddi wrth ein gelynion, a gweled dyddiau da, tra y mae addollad Duw yn cael ei esceulso yn gymmiant, a thra nad ydys byth yn moddwl am ddyledswyddau teuluaidd?

I dertynu: Chwy chiw rieni, meistnald, a phen-teuluoedd, o's ydych byth yn dymu eich daionieich hunain, a bendith ar eich teuluoedd, a'r hyn a gymmeroch mewn llaw, a daioni genhedlaeth hon, cymmerwch eich perswasio yn awr i odder gair o gyngor, cymmerwch eich cyngori yn awr, na bo i chi ddim yn hwy esceulso addollad a gwafanaeth Duw yn eich teuluoedd, ond cyn synyched ac y gweloch eich plant a'ch gweinidogion yn oechu yn erbyn Duw, ceryddwch hwynt; a hyfforddiwch hwynt, yn yr hyn y gweloch eu bod yn anwybodus.

Gadewch i mi eich cyngori chiw, i wneuthur hyn ymma ar amseroedd cyfeus, sef, Cateceisio eich plant a'ch gweinidogion, anwaith yn yr wythnos o'r lleiaf, ac addysgwch hwynt yn egwyddorion crefydd: A phob boreau ddydd yr Arglwydd, gelwch arnynt i gysodi yn foreuach nac y boch arferol o'u galw ar ddyddiau eraill; a chyn gynted

ac y gorphennont eu gorchwylion anghensheidiol,
cyn i chwifyned gyd 2 hwynt i gyhoeddus addo-
liad Duw, rhoddwch iddynt ryw hyfforddiadau
preifat ymherthynas i'r hyn a ddarllenbasant a
gelwch arnynt i ddarllen gair Duw, ac yno un-
weh gyd a hwynt mewn gweddi; a chweddi'r
addoliad cyhoeddus gelwch bob un o honynt i
gyrif am y bregeth a glywsant, a chyffrowch ei
colladwriaeth i feddwl am dani, ac adeiledwch
hwynt yn orau ac y medroch a'r hyfforddiadau
hynny parai a adroddodd y pregethwr allan o air
Duw, ac yno hyfforddiwch hwynt ym mhrif-fan-
nau crefydd: a therfynwch brydnawn ddydd yr
Arglwydd, yn darllain, ac mewn ymddiddanion
Duwiol yn canu Psalmanau ac yn gweddio: A by-
ddedi chwi bob borau yn yr wythnos, alw eich
planta'ch gwemidolion ynghyd a gweddio gyd a
hwynt, cyn eu myned ynghylch gweithredoedd eich
galwedigaeth: A byddedi ymddiddanion duwiol
a gweddi gael eu harferyd yn eich teuluoedd bob
hwyr, cyn eich myned i'ch gorphwysfa; a gwn-
ewch ymrodd cadarn a Safadwy, fel y gwnaeth
Josaf yn ystle hwn, mai, pwy bynnag a wfan-
aetho rhyferall, ybydd i chwi wafanaethu Ar-
glwydd Iesuws Israel, gan ddywedyd, ond myfi, mi
o'm tylwyth a wafanaethwon yr Arglwydd.

Llwydd y Bummed BREGETH.

Gweddi

O
ac yn
lawr
druga
wng
nyhe
eidr
ddiau
dy an
glwy
geni
o ly
pa u
adau
buasa
enus
holl
thre
yn d
wyn
Argl
nydd
haaf
deb,
lafai
boche
oda
ain;
amy
ddia
ras
pech

Gweddi i Deulu.

O Rasufai a byth fendigedig Arglwydd Dduw, yr hwn wyt yn berffaith mewn Sancteiddrwydd, ac yn anfeidrol yn dy holl briodoliaethau, edrych i lawr o'r nef yr 'ym yn attolwg i ti a golwg o drugaredd a thosturi arnom ni dy weision annheilwng llwcha lludw pechadurus; y rhai a chwenychem y pryd hwn gyd â phob parch a gostyng-eiddrwydd, gyfeirio atiad ti, i offrw m i ti ein gweddau a'n herfyniau yn onw ac yn haededdigaethau dy anwyl Fab Jesu Grist; canys yr 'ym ni, Arglwydd, yn cyfaddef ddarfod ein hymddwyn a'n geni mewn pechod, nyni a ddygasom grug lwyth o lygredigaeth gwreiddiol gyda ni i'r byd hwn, pa un a droiglwyddwyd i ni oddi wrth drosedd- iadau gweithredol ein rhieni cyntaf; a phe na buasai hynny yn ddigon i'n gwneuthur ni yn druenus dros byth, nys a aethom rhagddom yn ein holl fywyd mewn gyrfa o wrthryfelgarwch gweithredol yn dy erbyn di, yr 'ym ni wrth naturaeth yn dueddol at bob math o ddrygioni, ond yn wrthwynebol ac yn gyndyn at ddim ar y fydd ddaionus: Arglwydd, yr 'ym yn cyfaddef, mai megis y cynnyddasom mewn blynyddoedd, telly y helyd yr amlhaafom mewn pob math o bechod ac annuwioledeb, fel y diystyrasom dy ddaioni di, yr hwn a ddy-lasai ein tywys ni i edeifeirwch nyni a rodasom i bechod yn wirfoddus, yn erbyn goleuni ein gwybodaeth, ac argybeddiadau ein cyewylbedau ein hunain; nyni a dristâsom dy yspryd, a flinasom dy amynedd, ac a droelom glust fyddar at dy wahoddiadau nefol, ac a ddiystyrasom dy gynnygion o ras a thrugaredd trwy Jesu Grist. Ah! drueiniaid pechadurus y cyfryw ac a ydym, nyni a fuom fyw

fel ped fuafit wedi ein danfon i'r byd i ddim arall
 ond yn unig i foddhau y cnawd a bodloni ein
 chwantau arianol; ond nyni a anghofiasom y
 dibenion mawr a Sanctaidd, er mwyn pa rai i'n
 crewyd, sef, i fyw i'rh anrhydedd a'rh ogoniant
 di. Pa mor fynych y sefaist di yn cure wrth
 ddrylau ein talonnau caledion, am ddyfodiad i
 mwyn iddynt, ond nyni a'u caluasom hwynt yn
 dy erbyngan eu cloi i synu trwy anghrediniaeth,
 a diedifeirwch. Pe byddai i ti, O Arglwydd,
 ddelio, a ni yn ôl ein haeddidigaethau, beth a allem
 ni ei ddifgwyl oddi ar dy ddwyllaw ond digofaint,
 a cholledigaeth dragywyddol? Ond, Arglwydd,
 tydi o'rh annrhaethol gariad tu ag at ddynol ryw,
 a anfonaiſt dy anwyl fab i'r byd i fod yn jawu
 dros ein pechodau ni, fel y byddai iddo ef trwy
 ei ddioddefaint a'i farwolaeth, dynnu ymmaith be-
 chodau'r byd: yr 'ym yn oftyngedig yn erfyn arnat
 ti er ei fwyn ef, ac er mwyn y farwolaeth chw-
 erw, a'r ddioddefaint waedlyd, yr hon yr 'ym yn
 credu, a ddioddefodd ef drosom, ar fod i ti bardynu
 a madden i ni ein holl bechodau, dilea, hwynt, yr
 'ym yn attolwg i ti, o lyfr dy goffadwriaeth, hoe-
 lia hwynt wrth ei groes ef, a chladd hwynt yn ei
 fêdd ef, fel na chvfodant byth mwyach yn ein her-
 byn, i'n cywilyddio a'n gwradwyddo yn y byd
 hwn, nae i'n condemnio yn y byd addaw: Ac
 i'r diben hwn, O Arglwydd, yr 'ym ni yn oftyn-
 gedig yn gweddio arnat ti i rododi i ni wir a by-
 wiol fydd yn ei haeddidigaethau ef: O na fydded
 hyn ymma yn trymbau ein heuogrwydd, sef ein
 bod ni wedi cael cynnyg o jachawdwr i ni, ond
 darfod i ni trwy ystyfnigrwydd ei wrthod ef, eithr
 caniadha, O Arglwydd fod i ni yn galonnog ac yn
 ddiolchgar dderbyn y brynnedigaeth yr hon a
 byrcasodd efe i ni; caniadha fod i ni ei dderbyn
 a'i

a'i groe
 nygic
 yn wa
 sawro
 gyfri h
 sorod a
 pa lesh
 holl dd
 wedd
 mor d
 heb G
 ar fod
 ni yn
 ein ca
 gariad
 bywyd
 y neso
 ymma
 oftyng
 dduwi
 heibio
 nau,
 gio D
 yd ti
 marw
 fod i
 ddech
 O na
 gwna
 bu bec
 tolygw
 dy dde
 ni a
 a chye
 ewyll

Gwedd i Deulu.

133

a'igroesawif ar y cyfryw aminodau ac y cyn-
nygit ef i ni yn yrefengyl. O bydded i Grist fod
yn warthfawroccach yn ein golwg, se yn werth
fawroccach nac aur ac arian; a dyro i ni ras i
gyfri holl elw, a holl bleferau y byd hwn, megis
soroda thomm mewn cymhariseth i Grist; canys
pa leshad a fydd i ni os enillwn holl gyfoeth, a
holl ddifyrwrch y byd hwn, a bod i ni yn y di-
wedd golli Grist a'n heneldiau anfarwel? A pha
mor dduenus i fydd ein cyflwr o's byddwn feirw
heb Grist; Arglwydd, yr 'ym yn gweddio arnat
ar fod i ti ein huno a Christ trwy ffydd, fel y b'om
ni yn un a Christ, a Christ a ninnau; diddyfna
ein calonnau, yr 'ym yn attolwg i ti, oddiwrth
gariad at bob pethau daearol; a bydded fod ein
bywyd a'n hymarweddiad bob amser gyd a thi yn
y nefoedd tra yr 'ym yn rhodio ac yn gweithredu
ymma ar y ddaear. Ac, O Arglwydd, nyni yn
ostyngedig a arfyniwn arnat ti, weithio ynom ni
dduwiol dristwch am ein holl bechodau a aethant
heibio, bydded fod yn edifar gennym o'n calon-
nau, ddarfed i ni erioed fod mor ddinas a di-
gio Duw mor ddaionus a grasson ac a ydw-
yd ti; Arglwydd, caniadta, fod i ni roddi arf
marwolaeth ar wddf ein chwant anwyl; Caniadha
fod i ni ddysgu torri ymmaith bechodau ein llaw
ddehau, a thynnu allan bechodau ein llygad deheu.
O na ryngai bodd i ti roi i ni natur newydd, a
gwna i sancteiddrwydd fod mor naturiol i ni ac y
bu bechod yn naturiol i ni; Meddalha, ni a at-
tolygwn i ti, ein calonnau caledion, ac yscrifenna
dy ddeddfau arnynt; Cyfnewidi ein naturiaethau
ni a attolygwn i ti, ac adnewyddu ein ewyllyfiau
a chydfyrfa di hwynt a'th Sanctaidd ac a'th nefol
ewyllys dy hun; a chaniadha, i ni hyfforddiad a

chynnorthwy dy yspyd sanctaidd, fel y bo i ni
 roddi ufudd-dod calonnog a gwirioneddol i' th ewy-
 dlys di : Na fydded i ni byth mwyach ymfodloni
 yn y gwneuthuriaid o un rhyw bechod adnabyddus
 i ni, nac mewn cseculufiad o un rhyw ddyledswydd
 ar y gwyddom oddi wrthi ; a chaniadha fod i ni o
 hyn allan ymladd yn erbyn pechod, a gwrthwy-
 nebu holl brofedigaethau y cythraul, y enawd ar
 byd pechadurus, fel trwy fod pechod yn marw ac
 yn gwanhychu ynnom fwy fwy, y galle gras a
 Sancteiddrwydd gynnyddu ac amrhau ynom ni
 fwy fwy, a chan fyned o unradd o ras i un arall,
 y gallom o'r diwedd gael ein perffeithio mewn gogo-
 niant. Ac, O Arglwydd, yr ym ni yn oftyngedig yn
 gweddio arnat, ar fod i ti edrych a golwg o
 doffuria a thrugaredd ar y wladwriaeth a'r genedl
 bechadurus hon, i ba un yr ym ni yn perthyn :
 Rhaid i ni gyfaddefddarfodi ni fod yn bobl anu-
 fudd ac yn gwrthddywedyd, nid oedd dy drugar-
 eddau yn ein hennill, nac etto dy farnedigaethau
 yn destroi mo honom, nac yr un o weithredoedd
 dy ragluniath a weithia'i arnom mewn modd yn
 y byd ond myned a wnaethom yn ein blaen yn
 wrthnyllig yn ein gwrthryfelgarwch yn dy erbyn
 di, fel y gallest ti yn dy gyfawnder ein rhoddi
 ni i synu yn anrhaith i' gelynion cyn hyn o am-
 ser i Bendithia, ni attolygwn i ti, fawrhydd'r Bren-
 hin gartref ac oddi cartref, llwydda ef a dyro iddo
 y fuddigoliaeth ar ei holl elynion : Diddymma, ni
 a attolygwn i ti, y bwriadau a'r cydsradwriaethau
 y rhai a ddychymygir yn erbyn dy ogoniant di ;
 a daioni dy egiwys : Amddiffyn di ef, ni a attoly-
 gwn i ti a dyro iddo ef deyrnasiad hir a llwyddi-
 annus arnom ni ymma ar y ddaear, ac yn y di-
 wedd corona di ef a gogoniant tragywyddol yn y
 bywyd yr hwn fydd i ddysod. Testuria, ni a er-
 fyniwn

yniwn
 math o
 ai mew
 ynt h
 odidog
 oniant
 a'n cad
 fennol
 trofom
 chymn
 er ein
 ni, yr
 a'n dy
 a'n cy
 ai effe
 ciddo
 ni ddo
 ymwe
 ynant
 guddio
 i ni fy
 ac fell
 thredo
 diwed
 ac et
 hyn,
 fod y
 oftyn
 dy la
 Grist
 enw
 ach,

yniwn arnat wrth bawb ac ysydd yn goddef un
 math o gyftudd, pa un bynnag ai mewn corph
 ai mewn meddwl; Sancteiddia eu cystuddiau idd-
 ynt hwy, ni a attolygwn i ti fel y bo iddynt yn
 odidog ragorol weithredu tragywyddol hwys gog-
 oniant iddynt: Ac megis y dasu i ti ein cynnal
 a'n cadw ni o'n mebyd hyd y dydd a'r awr bre-
 sennol; felly ni a attolygwn i ti, barthau i ofalu
 trofom, trwy dy Dduwielragluniaeth, a rhoi gor-
 chymmyn i'th angylion i werfyllu o'n hamgylch
 er ein hamddiffynniad a'n diogelwch ni: Bendithia
 ni, yr 'ym yn ersyn arnat ti, yn ein mynediad allan
 a'n dyfodiad i mewn, yn ein gorweddiad i lawr
 a'n cyfodiad i fynu, fel pa un bynnag ai cyfgu,
 ai effro, ai byw ai marw a f'om, y byddom yn
 eiddo ti; Arglwydd, ni a attolygwn i ti, roddi i
 ni ddoethineb fel y b'o i ni yn hwn ein dydd o
 ymweliad aenabod ac ystyried, y pethau a berth-
 ynant i'n heddwch tragywyddol, cyn y b'ont yn
 guddiedig oddi wrth ein llygaid; A chaniadha fod
 i ni fyw bob dydd, fel ped fac ein dydd diweddaf;
 ac felly trefnu ein meddyliau, ein geiriau a'n gwei-
 thredoedd, yn y cyfiwr fodd fel y gallom yn y
 diwedd roddi i fynu ein cyfrifon gyd a llawenydd,
 ac etifeddu bywyd tragywyddol: Y Bendithion
 hyn, ynghyd a phob peth arall ar a wyddost ti ei
 fod yn addas ac yn anghenrheidioli ni, yr ym yn
 oftyngedig yn eu hersyn ac yn eu deisyt oddi ar
 dy law, ar gyfrif, a thrwy haeddedigaethau Jesu
 Crist ein Harglwydd a'n hunig Iachawdwr; yn
 enw ac yn geiriau pa un y galwn arnat ti ymmhell-
 ach, megis ag i'n dyfodd, gan ddwywedyd,

Ein Tad, &c.

Nodedig Ffordd i'r N E F.

Matth. 29. 16. *Atboda, pa beth do a wnâf, fel
y taffwys fywya Tragywyddol?*

YR Achos pa ham yr wyf yn rhoddi y cyfarwyddiadau hyn, yw o herwydd fod cynifer o filoedd yn heidio i Uffern, pan y maent yn tybed yn ddiammau eu bod yn y ffordd i'r Nef: Ac eraill yn myned ymlaen yn ddiofal yn eu pechodau, heb ystyried pa beth addaw o honynt, hyd nes y descynnont i Uffern.

Yn gyntaf. Mi a sonias ychydig am gyflwr ofnadwy yr annuwiolion; ac am gyflwr gwynfydedig y Duwiolion; ynghyd a thaf cyfarwyddiadau mewn trefne eich Jechydwriaeth.

Ystyriwch yn gyntaf, chwy chwi oll y rhai a ydych yn parhau yn eich pechodau, ac na chymmerwch eich perfwadïo i edifarhau, ac arwain buchedd newydd, ystyriwch meddâf pa mor ofnadwya fydd eich cyflwr yn y diwedd; canys tra y parhacoch yn eich cyflwr annychweledig, y mae Duw a chwithau yn elynion a'u gilydd; yr ydych dan ei ddigofaint ai felldith ef, yr ydych yn gaethweision i'r cythraul: Ac heblaw hyn oll, yr ydych bob awr mewn perygl o syrthio i uffern; ni'r gwyddoch chwi pa mo'r ddifymmawth y bydd i angau gymmeryd gafael arnoch: Ac yno o's byddwch yn amharod. chwi a fuscir gan y Cythreuliaid i lawr i uffern, lle y cedwir chwi mewn cadwynan a thywyllwch, hyd Farn ofnadwy y bydd mawr; ac yno eich cyrpha gyfodir i fywyd drachefn.

drachel
i chwi
y rhoddi
ddyliad
holl an
y felfwe
a ddigil
wy holl
wrthys
hwn a

Cyn
ymmar
chwi
cymde
fydd y
byth fy

Ono
a fydd
edifarh
greadu
Dad,
i chwi
glân,
ar bob
ant rh
fir mo

Ac
aeth,
fyddw
thaf,
dygafa
eich c
gis yng
gonede
gyfodi
gogon

drachefn, ac a ail-unir a'ch eneidiau, a rhoir dyfyn i chwi i ymddangos ger bron brawle Crist; lle y rhoddwch gyfrif manwl am yr hwn oll a feddyliasoch, a ddywedasoch, ac a weithredasoch yn holl amfer eich bywyd ymma ar y ddaear, yno y fefwch gan grynu o flaen eich Barnwr yr hwn a ddigiasoch, gan ddifgwil clywed y farn ofnadwy honno yn cael ei phaffio arnoch, *Ewch addi wrthyf, rai melltigedig, i'r tŷn tragywyddol, yr hwn a barotwyd i ddiafol ac i w angylion.*

Cyn gynted ac yr adrodder y farn ofnadwy hon, ymmaith y rhaid i chwi fyned, ymmaith y lluscur chwi gan y cythreuliaid, ynghyd ar lleill o'ch cymdeithion damnedig, i lawr i'r llynn, yr hwn fydd yn llosgi gan dân a brwmstan, lle nad oes byth fynud o feibiant na diwedd iddo.

Ond, o'r tu arall, ystyriwch pa mor ddedwydd a fydd eich cyflyrau, o's byddi chwi mewn amler edifarhau, ac ymadel a'ch pechodau, a bod yn greaduriaid newyddion; yna fe fydd Duw yn Dad, Crist yn Frawd, a'r Ysryd yn ddiddanudd i chwi: Chwi a lenwir a llawenydd yr Ysryd glân, yr hwn fydd filoedd o weithiau yn rhagori ar bob llawenydd bydol; chwi a gewch taddeuant rhâd a chyflawn o'ch pechodau, fel na chofir monynt mwyach.

Ac heblaw hyn oll, pabryd bynnag y delmarwolaeth, pa un bynnag ai'n fuan ai'n hwyr, chwi a fyddwch yn siccer o'r nef, ac ar eich anadliad diwaeithaf, fe fydd i'r angylion ddwyn eich enaid fel y dygalant enaid *Lazarus*, i deyrnas nef. Ac am eich corph, fe a osodir hwnnw yn y bedd, megis yngwely Crist, yno i orphywys hyd forau gogoneddus yr aogryfodiad; ac yno eich cyrph a gytodir drachefn, ac a wneir yn gyffelyb i gorph gogoneddus Crist; ac yno wedi ail-uno eich enaid a'ch

a'ch corph, chwi a gydnabyddir ac a dderbynnir a'gyhoedd, a chewch glywed yr ymadrodd cyflurus hwnnw yn cael ei draethu wrthyth, *Deu-wch, chwi fendigedigion fy Nhdd, etifeddwch y deyrnas a boratowyd i chwi er feilod y byd*: Yna chwi a dderbynnir gyd â llawenydd a gorfoledd i nef y nesoedd, y lle o ddiddanwch a gwynfydedigrwydd. Yna chwi a ddiosgir o'ch holl wisgoedd o farwoldeb, a gwisgir chwi ac anfarwoldeb; yna yr eisteddwch i orphywylt gyd ag *Abraham, Isaac, a Jacob* yn aheyrnas Deuw. Yno y cewch feddiannu y fath Ddauwl dryllor, y fath lawenydd ardderchog; ie, y fath amrywiaeth o lawenydd, a'r fath hyfrydwch melus na welodd llygad marwol erioed ei gyffelyb, ac ni chlywodd clust farwol erioed am y cyfryw, ac ni ddichon calon dyn feddwl pa lawenydd a hyfrydwch a barotoawdd Duw i chwi yn y nef, yno chwi a ryddheir dros byth oddi wrth bob math ar bechod a thristwch: *Na bydd marwolaeth mwyach na thristwch, na llefain, na phoen ni bydd mwyach: o blegid y peithou cyntaf a aethant heibio, ac fe sych Duw ymmaith bob daigr oddi wrth eich llygaid chwi*. Dad. 21. 4. Yno y bydd bywyd heb farwolaeth, jechyd heb losgedd, a digrifwch heb boen, megis y cewch eich rhyddhau oddi wrth bob drygioni, felly chwi a gewch fwynhau pob daioni ar a ellir ei twynhau: yno y cewch lawenychu yn eu gilydd, yno y bydd i chwi ag un galon ac ag un genau, ganu mawl ac Aleluja i Dduwr ac i'r oen yr hwn sydd yn eistedd ar yr orseddfainge yn oes oes oedd.

Ac yn awr, yr wyf yn gobeithio eich bod yn barod i eyn, pa beth a wnawn ni, fel y gallom ddiangc rhag y poenau tragywyddel, a dysod yn ddiangoli deyrnas Deuw? A'ch bod yn dechreu
cael

cael eich
yd, pa
wedig?

Att.
chweny
yn ewyll
gis y dar
aingc, r
ddiange
llyfr hwn
pa beth
llawer, r
pa rai yd
canlynw
a fyddw
ddeddf yr
nid oes n
y cwym
ymmyne
yn gadw

Feryn
edwr ofy
esengyl,
ddawl
mae Duw
Jechydaw
yl, a ch
mau, mi
raf, ac y
mae i chw

Yn gynt
fod dau fa
ac edifeirv
Gau ed
yn cael ei
beth; pan

cael eich dwylbigu, a'ch bod yn barod i ddywed-
yd, pa beth a wnawn ni fel y byddom yn gad-
wedig?

Atf. O's felly y mae eich bod chwi o ddisrif yn
chwennych gwybod y ffordd i'r nef, ac o's ych
yn ewyllysio rhodio yn y ffordd honno, yna, me-
gis y darfu i mi yn fy llyfr bychan i'ch rhai jeu-
aingc, roddi *naw* o gyfarwyddiadau, pa fodd i
ddiange rhag uffern a chyrraedd i'r nef; felly yn y
llyfr hwn mi a roddaf i chwi rai cyfarwyddiadau,
pa beth a wneutwch i fod yn gadwedig; ac yn lle
llawer, mi a roddaf i chwi y ddau hyn yn unig:
pa rai ydynt, (*edifarhewch, a chredwch yr esengyl*)
canlynwch y ddau gyfarwyddiadau hyn, ac chwi
a fyddwch yn yr jawn ffordd i'r nef. Y mae
ddeddf yn wir yn gofyn utudd-dod perffaith; ond
nid oes neb yr hwn nid yw ond dyn yn unig er
y cwmp, a ddichon yn berffaith gadw holl orch-
ymynion Duw, ac felly, ni's gall ef byth fod
yn gadwedig, trwy weithredoedd y ddeddf.

Fe ryngodd bodd i Duw, trwy Grist ein gwar-
edwr ofyn *ffydd* ac *edifeirwch*, fel ammodau yr
esengyl, trwy ba rai y mae cael bywyd tragywy-
ddawl. *Rfydd ac edifeirwch*, yw'r hyn oll ac y
mae Duw yn ei ofyn gennym, mewn trefn i'n
Jechydwrïaeth: *Edifarhewch, a chredwch yr esen-
gyl*, a chwi a fyddwch yn gadwedig yn ddi-
amau, mi a roddaf i chwi y cyfarwyddiadau eglu-
raf, ac y fydd bosibl i mi ei rhoddi, pa fodd y
mae i chwi gyrrhaeddyd y ddau rasusau hyn.

Yn gyntaf am edifeirwch. Rhaid i chwi wybod,
fod dau fath o edifeirwch, y mae edifeirwch gau,
ac edifeirwch gwirioneddol.

Gau edifeirwch yw'r hwn i ba un y mae dyn
yn cael ei yrru iddo, trwy ofn uffern a cholledig-
rth; pan fo dyn drygionus yn gorwedd ar ei glaf-
wely,

wely, yna y mae ef yn ymddangos fel pe byddai yn athrist am ei bechodau a aethant heibio ac efe a wna lawer o addewidion i arwain buchedd newydd; ac o's rhynga bodd i Dduw eu adferu ef i'w gynefin jechyd, yna efe a ddilyn ei hên yrfa drachefn. Nawr ni ddichon i'r fath edifeirwch a hwn ymma fod yn effeithiol i jechydwriaeth.

II. Rhaid i chwi ystyried pa beth yw gwir edifeirwch.

Grâs jaehusol yw gwir edifeirwch, trwy ba un y mae pechadur, dan deimlad bywiol o'i bechod, a gobaith o drugaredd Dduw yng Nghrist, gyd a gofid a chafineb at ei bechod yn troi oddi wrtho ef at Dduw, gyd â llawn fwriad, ac amcan ar ôl usudd-dod newydd.

Ond yn awr, yn gymmaint ac nad allwn ni gyrhaedd i'r nef heb yr edifeirwch hwn, ac na's gallwn ni edifarhau o honom ein hunain, canys, rhâd rodd Duw ydyw; am hynny mi a roddaf i chwi rai hyfforddiadau eglur pa todd y mae i chwi gael edifeirwch, a pha fodd y mae i chwi fyned trwy'r ddyledswydd hon; canys er na's gallwn ni edifarhau o honom ein hunain, etto onid edifarhawn, arnom ni y mae'r bai.

1. Y cam cyntaf at wir edifeirwch, yw hunan-ymholiad, profwch eich calonnau, chwiliwch eich bucheddau gynt, y Sutt, a'r modd y trauliafoch eich amier er pan oeddych yn blentyn, ac i'r diben hyn, yr wyfyn eich cyngori i wneuthur cofrestr o'ch pechodau, sef cynifer ac y bob o'fibl i chwi ei galw i'ch cof; ac fel y galloch yn well ddwyn hynny o gwmpas cymmerwch y deg gorchymyn yn gynddelw i chwi.

2. Yr ail cam at wir edifeirwch, yw cyffesiad o'r pechodau hynny pa rai y gallafoch eu galw i'ch cofiadwriaeth: Rhaid i chwi eu lledu awynt

ell

oll o fla
yn neill
amgylc
a'r lle,
a'r perh
ffredino
ychydig
yw eich
fio pob
gyffesu
lleill yn
byddi D
fiad gw
oes un
ac y dy

3. C
iol drist
hyn: A
thio edi
wch o
driftwel

1. C
garog f
arwyddi
i chwi,
iddo ef.
ef chwi
er darto
etto ei f
fer hwn
yn disgw
gyfawn
red o b
llosgfey
arbed ch
hau i ac

oll o flaen yr Arglwydd, a'u cyffessu hwynt oll yn neillduol bob un wrtho ei hun, ynghyd â phob amgylchiadau, megis, yr amser pa bryd, y fann a'r lle, y fudd a'r modd, y gwnaethpwyd y peth a'r peth. Nawr y mae llawer a gyffessant yn gyffredinol, eu bod yn bechaduriaid, ond nid oes ond ychydig o rai a gyffessant eu pechodau. Ac o's yw eich pechodau mor aneirif, fel nad ellwch gofio pob pechod yn neillduol, felly fel y gallech gyffessu pob un ar ei ben ei hun, yna cyffesswch y lleill yn gyffredinol: Ac nid oes dim ammau na byddi Dduw gymmeryd hyn ymamz am gyfaddefiad gwirioneddol a didwyll, yn gymmaint ac nad oes un pechod ac y fydd yn adnabyddus i chwi ac y dymunech ei guddio oddi wrth Dduw.

3. Cam atall tu ag at wir edifeirwch, yw Duwiol dristwch am y pechodau a gyfaddefwyd fel hyn: A Duwiol dristwch yw yr hyn fydd yn gweithio edifeirwch er jechydwrtaeth, ni bydd edifeirwch o honi. Ac fel y cyrhaeddoch y Duwiol dristwch hwn, rhaid i chwi aifer y moddion hyn.

1. Gofoddwch at eich calon, mor dda a thru-garog fu Duw tu ag atoch chwi; pa gynifer o arwyddion o'i gariad a'i ewyllys-da a roddodd ef i chwi, ac etto mor ddrwg yr ad-talafoch chwi iddo ef. Ystyriwch yn ddifrifol, fel y gwaredodd ef chwi oddi wrth y fath a'r fath elynion: Ac er dardod i chwi ei fynych annog ef i ddigofaint: etto ei fod ef yn cyd-dawyn a chwi yr holl amser hwn: Y mae ef yn amyneddgar wrthyh, ac yn disgwyl am eich edifeirwch, er y gallai ef yn ei gyfiawnder eich torri chwi ymmaith yn y weithred o beched, a'ch danfon chwi yn ebrwydd i'r llosgfeydd tragywyddol: Etto y mae ef yn eich arbed chwi hyd yn hyn; y mae ef, etto yn parhau i adnewyddu ei drugaredd i chwi yn feunyddiol.

ddiol: Ac, megis i'ch cynghorais o'r blaen, wneuthur cofrestr o'ch pechodau, felly yn awr yr wyf yn eich cynghori i wneuthur cofrestr o drugareddau Duw, yr amryw drugareddau a chymwynasau y rhai a dderbynniasoch oddi ar ei law ef, ac yno gosodwch ateich calon pa ddyn anwedus ac anniolchgar a fuoch, i ddigio a thristau Duw yr hwn a fu mor ddaionus a thrugarog wrthych. Meddyliwch wrthrych eich hun fel hun, *Obfi* mod i yn gyfryw pechadur drwg ac anniolchgar, a bod i mi hyd yn hyn gyffroi a thristau, tād yr hwn a fu mor ddaionus ac mor raslon tu ag attaf! Ac jachawdur yr hwn a fu mor drugarog a marw drosaf.

Y cyfryw ystyriaethau a'r rhai hyn wedi eu gosod yn ddwfn yn eich calon, a ddwys biga eich calon i Dduwiol dristwch am eich pechodau; fel *Pedr.* pan ystyriodd ef fel y gwadodd Grist, *Efe* a aeib allan, ac a wylodd yn cwcerw ddi. *Matth.* 26. 75.

2. Deliwch yn eich côf y rhan fwyaf o'r pechodau hynny trwy ba rai y darfu i chwi ddianghydeddu Duw yn fwyaf, a thristau ei yspyd ef: Fe fydd hyn hefyd yn fodd i weithio ynoch Dduwiol dristwch,

3. Nefewch at orseddfainge y gras, gyd â thaer a dyfal weddi ar fod i Dduw dynnu ymmaith y galon garreg o'ch cnawd chwi, a rhoddi i chwi galon o glê, fel yr addawodd ef, *Ezec.* 36. 26. Ond ni hwyrach, na'rgwrendu Duw eich gweddianu chwi yn ebrwydd, gan hynny oni theimlwch eich calon y llarieiddio y tro cyntaf, ewch a gweddiwch drachefn, a thrachefn, ac na thewch wrth Dduw nes iddo ef eich gwrando chwi; ac yno yn ddiannau, ryw amser neu gilydd fe adawdd Duw eich calon i Dduwiol dristwch a gollid am eich pechodau gynt; ac yno y mae'r grâs rhagorol

hwn

hwn
ynnoc

4.

erfyr
pechodau
ol i'w
yngwa

Ac

arn a
newyd
thaid y
llog.gall ef
eni a'i

iddo w

wain bu

gwaith y

dyn hwn

Cymma

Yn awr

iadau pa

feirwch y

1: Bo

wch yn

thaer erf

cadw ch

hwnnw

etto y ma

yn ddilym

i'w gynno

2. W

ewch yn

gosodwch

calonnau

ched ac y

bethod,

hwn o edifeirwch wedi ei ddechreu a'i weithio ynnoch.

4. Y peth nefaf i'w wneuthur yw hyn, *Taer, ersyniwrch o'ch calon, ar Dduw, am faddeuant o'ch pechodau gyne, ar fodd iddo of eu buro hwrnt o'r tu ol i'w gefn, a bod iddynt gael eu golchi ymmaith yngwaed Crist.*

Ac yno yn ddiweddas, gwnewech ymroad cadarn a Sefydlog (o hyn allan i arwain buchedd newydd;) nid ymroad egwan y rhaid ei fod, ond, rhaid yw iddo fod yn ymroad Safadwy a phwyllog. 'Nawr pan ystyrio dyn yn ddifrifol, na's gall ef mor bod yn gadwedig, oddi eithr ei alleni a'i wneud yn greadur newydd; ac yno bod iddo wneuthur ymroad cadarn a sefydlog, i arwain buchedd newydd o hyn allan, yna y mae'r gwaith wedi mwy na hanner ei orphen; nid yw'r dyn hwnnw ym mhell oddi wrth deyrnas Ddow. Cymmaint a hyn am y weithred o edifeirwch: Yn awr mai a geisias roddi i chw'r rai cyfarwyddiadau pa modd y mae i chiwi adnewyddu eich edifeirwch yn feunyddiol,

1. Bob borau cyn cynted ac y cyfodoch, syrthiwrch yn oftyngedig o flaen gorieddfainge y grâs, a thaer ersyniwrch am râs cynnorthwyo! Duw, i'ch cadw chiwi rhag syrthio i un rhyw bechod y dydd hwnnw: Canys wedi i ddyn gael ei adgenhedlu, etto y mae ef bob dydd yn ddarostyngedig i syrthio yn ddiflymmwrth i bechod, heb râs enwedigol Duw i'w gynnorthwyo ef.

2. Wedi gwneuthur o honoch fel hyn, yno ewch ynghylch gwaith eich galwedigaeth: Ond gosodwch willadwriaeth ddyfal a gwaftadol ar eich calonau; a'ch holl synhwyrau. A chyn lynychedd ac y bo i'r diatol eich temtio chiwi i un rhyw bechod, neu gynnyg i chiwi un rhyw abwyddu, yna

yna derchefwch eich calon yn ebrwydd at Dduw;
mewn gweddi ocheneidiawl, i'r pwrpas hwn:
" O Arglwydd, cerydda di Satan y pryd hwn, fel
" na bo iddo fy nghorchfygu. Arglwydd, cynnal
" fi y waith hon rhag syrthio i bechod : Arglwydd,
" trugarha wrth fy enaid, a nertha fi yn erbyn y
" brofedigaeth hon o eiddo'r diafol. fel na'm gorch-
" fyger. " Ac o'sbydd i ddynion annuwiol un
amser, geisio eich denu chwi i bechod yno gwne-
wch ymroad cadarn ynnoch eich hunain, na bo i
chwi byth gyttuno, ac hyd y mae'n hofibl i chwi
cedwch eich hun allan o gymdeithas dynion an-
nuwiol. Dymma'r cam cyntaf yn y ffordd, i'r
nef, ief, *Edifeirwch*.

Yr ail yw *Ffydd*: Megis yn gyntaf i'ch cyfar-
wyddais i *Edifarhau*, felly yn ail *Gredwch yr*
Efengyl.

'Nawr grasjachusol yw *Ffydd*, trwy ba un yr
'ym yn derbyn Crist ac yn gorphwys arno ef
yn unig am jechydwriaeth, megis y cynnygir ef
i ni yn rhad yn yr efengyl. 'Nawr gan nad ell-
wch chwi o honoch eich hunain gyraedd gwir
ffydd jachusol, canys Rhodd Duw ydyw ac y
mae Duw yn ei rhoddi bob amser i'r cyfryw ac
a arferant y moddion hynny pa rai a appwyntiodd
Duw yn ei air, tu ag at ei chyrrhaeddyd : Am
hynny mi a roddaf i chwi rai cyfarwyddjadau, pa
beth fydd raid i chwi ei wneuthur fel y gweith-
reder ynoch y gras hwn o *Ffydd*.

1. Byddwch yn ddiwyd yn darllen yr yscryth-
yrau : yn gyntaf rhaid i chwi bob borau a hwyr,
ddarllein Pennod yn eich Bibl, neu yateu ryw ran
o bregeth Dduwiol ; a phan ddarllennoch, nid digon
yw i chwi, redeg dros ryw ran o'r yscrythur, ac
yno ei adel ef, fe fyddai gystal i chwi fod heb
wneuthurdim oll a gwneud felly ; ond pan ddar-
llennoch,

llennoch
pa beth y

2. By
gethiad
chlywed
ddoch yn
mor ddiw
fel ped f
i farn.

nodwch
rhesym
3. Tra
ymarfer a
gelwch i'
bob defny
i weddi ;
a glywsoc
Myfyrdoc
ddaf ymo

4. Mo
taer wedd
ynnwch, a
wch ; cur
ddywedw
canys nid
aidd gand
atdeb, mai
dy Duw ;
than daion
weddiau y
fydd yn dy
iad gyd a
ac a wedd
enwedig y
o gael eu d

'Nawr y

llennoch, rhaid i chwi gymmeryd gafal enwedigol pa beth y boch yn darllen yn ei gylch.

2. Byddwch wresog a diwyd yn gwrando pregethiad y gair, *Canys ffydd fydd trwy glywed a chlywed trwy air Duw*, Rhuf. 10. 17. Pan fyddoch yn yr Eglwys, rhaid i chwi glust ymwrando mor ddiwyd ac y galloch; gwrando yn ddisrifol, fel ped faech i farw yn ebrwydd, ac i fyned i farn. Ac i'ch cynnort hwyo yn hyn ymma, nodwch pa beth yw'r Athrawiaeth; pa beth yw y rhesymau a'r defnyddiau, a'r nifer o honynt.

3. Tra toch yn gwrando, gwnewch ymroad i ymarfer a'r hyn a glywch; a phan ddeuoch adref gelwch i'ch cef hollbennau'r Bregeth, a throwch bob defnydd a hyfforddiad, ar a draddodwyd i chwi i weddi; gweddiwch am fendith Duw ar yr hyn a glywsch, a bydded iddo fod yn ddefnydd eich Myfyrdod yr holl Wythnos; ac yno yn ddiweddaf ymosodwch ynghylch yr ymarferiad o honaw.

4. Modd arall i gyrraedd Ffydd Jachusol, yw taer weddiat Dduw am dani, *Matth. 7. 7. Gafynnwch, a rhoddir i chi; caiswch, a chiwi a geirwch; curwch, ac fe agorir i chi.* Ond chwi a ddywedwch, *fe allai na wrendy Duw sy ngweddiau; canys nid yw Duw yn gwrando Pechaduriaid, a ffiaidd ganado o weddiau'r annuwiol.* Yr wyf yn ateb, mai pechaduriaid cyndyn yw y rhai na wrendy Duw; y rhai a weddiant am, drugaredd, a pheithau daionus eraill, ac etto a gafant ddiwygiad; weddiau y cyfryw, ni wrendy Duw: Ond y rhai ffydd yn dyfod at Dduw mewn ffordd o ddechwelriad gyd â llawn fwriad i ymadel a'u pechodau, ac a weddiant, am, ac a daer ddymunant Râs, yn enwedig y Grâs ymma o Ffydd, a fyddant siccr o gael eu derbyn a chaniadhau iddynt eu gweddiau.

Nawr ymherthynas y weithred o Ffydd, cymmerwch

merwch y cyfarwyddiad hwn : Gwnewch Gof-
 tetter o'r holl addewidion, megis y gwnaethoch
 o'r blaen o'ch holl bechodau, ac o drugareddau
 Duw ; a ohredwch yn eich calon, a sicrhewch i
 chwi eich hunain, fod pob un o'r addewidion hyn-
 ny yn perthyn i'r holl rai ac a gyflawnant am-
 modau yr addewidion hynny : Ac o's ydych chwi
 yn cyflawni'r ammodau, yna y mac'r Addewidion
 hyany yn perthyn i chwi. Et Esampl, mi a en-
 was yr un neillduol hon *Matth. 19. 29.* • *Pob un*
a'r a adawodd dai, neu frodyr, neu chwiorydd, neu
dad, neu fam, neu wraig, neu blant, neu diriedder
mwyn fy enw i, a dderbyn y can tynmaint, a by-
wyd tragywyddawl a etifedda efe:

Yr hyn Duw o'i Anfeidrol Drugaredd o'i caniadbas
 i bawb o honom, Amen.

Diwedd y Chweched BREGETH.

A M

No ryste

yn yr

wed a

a wna

a wna

Y Ma
 go

ddynion

bechod

siccrach

na bod

eu hadg

uriaid er

unwaith

ddeuant

folly y m

gaeddu

Ddyfodedig Gyflwr Dyn :

NEU,

DRAETHAWD.

YNGHYLCH YR

ADGYFODIAD.

Mewn Pregeth a Bregethwyd mewn Angladd;

Joan 5. 28, 29.

No rystedddech am hyn; canys y mae'r awr yn dyfod yn yr hon y caiff pawb a'r sydd yn y beddau glywed ei lesferydd ef; a hwy a ddeuant allon, y rhai a wnaethant dda i adgyfodiad bywyd; ond y rhai a wnaethant ddrwg adgyfodiad barn.

Y Mae'n Hiachwâr yn y geiriau hyn, yn golod allan gyflwr ac anafedd pob rhyw ddynion yn y dydd diweddar; canys er darfod i bechod ddwyn marwolaeth i'r byd, ac nid oes dim siccrach na marwolaeth, felly nid oes dim siccrach na bod yn rhaid i'n cyrph ni ryw ddiwrnod gael eu hadgyfodi o lweb y ddaear; am bob rhyw greaduriaid eraill, y rhai a ymsymudant ar y ddaear, pan unwaith y trengont, dyna ddiwedd o honys, ni ddeuant hwy i fywyd byth i'w vyach; Ond nid felly y mae gyd â dyn y mae i'w wedi cynys-gaeddu dyn ag enaid anafwol, yr hwn ni bydd

marw byth; gwir yw fod dechreuad i ddyn, ond ni bydd byth ddiwedd iddo. Pan ddel marwolaeth, fe wahanir ei enaid oddi wrth ei gorph, dros ryw hyd o amser, a'i gorph a ofodir i orphywys dros ennyd yn llwch y ddaear: *Onid o'r diwedd yr udcorn a gân, ac yno y caiff pawb a'r fydd yn eu beddau glywed ei leferydd ef; ac a ddeuant allan, y rhai a wnaethant dda i adgyfodiad bywyd; ond y rhai a wnaethant ddrwg i adgyfodiad barn.*

Yr athrawiaeth a godaf oddi ymma, yw hon: Y bydd i holl ddynol ryw, da a drwg, gyfodi drachefn o bridd y ddaear wrth sain yr udcorn diweddaf.

Y drefn a gymmeraf fydd fel hyn:

1. Profi, y bydd adgyfodiad,
2. Am y dynion y rhai a adgyfodir; sef, *Pawb a'r fydd yn eu beddau.*

3. Trwy bafodd y cyfodir y meirw, Sef, *Wrth sain yr udcorn, hwy a gân glwed ei leferydd ef, ac a ddeuant allan.*

4. Y rhagoriaeth rhwng cyflwr ac anlawdd holl ddynol ryw yn yr adgyfodiad: *Y rhai a wnaethant dda i adgyfodiad bywyd; ond y rhai a wnaethant ddrwg i adgyfodiad barn.*

5. Ac yn olaf, Mi a geisaf eich argyocddi chwi oll, mewn ffordd o gymhwyriad, o neshad yr amser hwnnw, ac am hynny nad rhaid i ni ryfeddu o'i blegid ef: *Na ryfeddwch, canys y mae'r awr yn dyfod, &c.*

1. Mi a geisaf brofi y bydd adgyfodiad; a hynny a wnaif; yn gyntaf, allan o'r yscrythyr, yr hwn yw gwir a diflomedig air Duw, i nodi mewn ychydig fannau, megis *Esay. 26. 19.* hefyd, *1 Cor. 15.* Lle y mae gennych ddarluniad helaeth o'r adgyfodiad: hefyd, *Act. 24. 15.* *A chennys obaith ar Dâuro, yr hon y mae y rhai byn eu hunain yn ei*

disgwyl,

ac i'r an

llawer o

a ddeffro

warth a

14. Y

oedi wrth

2. 'N

ni gred

lon yw g

ddywedu

cyn y bo

Matth.

addewid

soes yn h

hâd yr un

badgyfodi

A byn y

rodde ef

ei adgyfod

3. Y

nid yn un

natur ei h

gyfodiad

yn Esay.

fy nghor

preswylw

llysiâu; a

fydd fel g

ni gymm

plânnigio

drwy'r ga

ac a dardd

megis yn

wg a'r dy

rwydd y

disgwyl, y bydd adgyfodiad y meirw, i'r cyfiawnion
at i'r anghyfiawnion. Felly yn Dan. 12. 2. A
llawer o'r rhai fydd yn oysgu yn llwch y ddaear
a ddeffroant, rhaid i fywyd tragywyddol, a rhai i
warth a dirmyg tragywyddol. Hefyd, Hos. 13.
14. Y mae Duw yno yn addaw gwaredigaeth
oedi wrth angau, i achub ei bobl o law'r bedd.

2. 'Naw'r o's credwn yr yscrythyrau, rhaid i
ni gredn adgyfodiad y cnawd; oanysgwyr a ffydd-
lon yw gair Duw, a'n Harglwydd Jesu Crist a
ddywedodd yn ei esengyl, *Yr a nef a daear beithig,*
yn y bo i un jor nac un tippyn o'i air ef ballu,
Matth. 5. 18. Ac heblaw hyn oll, y mae yn
addewidion yscrythyrol pa rai a gyflawnwyd eu-
soes yn holl oesoedd y byd, yn sicrhau i ni gwpl-
hâd yr un addewid hon, *Y bydd i'n cyrph gael eu*
badgyfodi o lwch y ddaear, yn y dydd diweddaf.
A hyn yw ewyllys y Tad, medd Crist, o'r cwbl a
roddes ef i mi na cholllwn ddim o hano, eithr bod i mi
ei adgyfodi ef yn y dydd diweddaf, Joan. 6. 39.

3. Y bydd adgyfodiad y cnawd, a ellir ei brofi,
nid yn unig o'r yscrythyr, ond hefyd oddi wrth
natur ei hunan; Yr ydys hefyd yn profi yr ad-
gyfodiad oddiwrth naturiaeth, fel y gallwn weled
yn *Esay. 26. 19. Dy feirw a fyddant byw, fel*
fy nghorff i yr adgyfodant. Deffrowch a chenwib,
prafwylwyr y llwch: canys dy wllith fydd fel gwllith
llysiâu; a'r ddaear a fwrw y meirw allan. Dy wllith
fydd fel gwllith Llysiâu; yr hyn fydd yn arddangos i
ni gymmaint a hyn. Mai megis y mae'r llysiâu a'r
plânigion fel ped faent yn feirwon ac yn wywedig
drwy'r gauaf, etto yn y gwanwyn hwy a adfywiant
ac a darddant allan yn adnewyddol ac yn leision ac
megis yn y nos, mae'r haul wedi cilio o'r gol-
wg a'r dydd fel ped fae wedi ei gladdu yn nistaw-
rwydd y nos, etto pan ddel y borau, y mae'r haul

yn cyfodi cyn ddisgleiried ar amser disgleirias, ac yn bywioſeau'r byd a'i belydrau gogoneddus : Felly y mae ymma : er i gyrph meibion a merched fof tros amser fel ped faent wedi eu colli a'u troi i swch a llygredigaeth, etto ar forau gogoneddus y adgyfodiad, hwy a gyfodir i fywyd, ac a adfywio ceir i gyflwr anfarwol.

4. Y Bydd adgyfodiad y enawd, a ellir ei brophesydd oddi wrth adgyfodiad Jesu Grist ; megis dioddefodd, y bu farw ac y claddwyd ein Harglwydd Jesu Grist, fel trwy ei farwolaeth y gwardai ef nyhi oddi wrth bechod ac uffern ; felly ef a gyfododd drachefn, fel trwy rinwedd ei adgyfodiad y gwardai ef nyhi oddi wrth farwolaeth a bedd : Y mae'r Apostol yn gwneuthur adgyfodiad Crist yn sail ein prynedigaeth, fel y gellwfwled. 1 Cor. 15, 12. *Ac o's pregethir Crist, gyfodi ef o feirw, pa fodd y dywed rhai yn eich plith chw'i nad oes adgyfodiad y meirw ?* 'Nawr yr oed rhai nad oeddynt yn credu, fod dim o'r fath bechod ac adgyfodiad y meirw, ac y mae'r Apostol yn beio ar eu hanghrediniaeth a'u petrusder ynghylch hynny, ac yn profi y bydd adgyfodiad ; a hynny oddi wrth yr athrawiaeth o adgyfodiad Crist, ga arddangos, os yw Crist wedi adgyfodi oddi wrth y meirw, megis yr oedd ef yn pregethu, ei fod wedi cyfodi, yna y mae'n canlyn yn anghenrheidiol, mai rhaid bod adgyfodiad i bawb o'r bedd. 'Nawr yr oedd y bobl hyn y rhai a oeddynt yn barnu na bydd adgyfodiad oddi wrth y meirw, yr oeddynt hwy eu hunain yn pregethu ddarllo cyfodi Crist o feirw ; ond y mae'r Apostol y dywedyd wrthynt hwy yn eglur, *Ma'i os felly oes, onid oes adgyfodiad y meirw, ni chyfadwyd Crist i bawb, Ac o's ni chyfadwyd Crist y mae yn dywedyd iddynt, pa gyflwr a thrift yr 'ym*

ynddo

ynddo
gwed
mwy
Apo
thr yn
ac a
Felly
hau i
rinwe
ddyno
o'r be
yn M
Crist,
y Sain
o'r be
trwy
feibion
fuant,
byd,

5.
Bwng
wadu
credin
yr oed
24. 1
y rhai
y meirw

On
wedan
cyfodi
a fwy
y rhai
ac a d
ynt a
sgrwyd

ynddo; canys yna osaf yw ein holl brogethu, ein gweddio, a'r hyn all a wneid ac o ddiaddefam er mwyn Crist, Ad 14. Ond yn ad. 20. Y mae'r Apostol yn heddychu'r ddwy ddadl ynghyd; Eithr yn awr Crist o gysfodwyd oddi wrth y meirw, ac a wnaed yn flaen ffrwyth i'r rhat a hunafant; Felly y mae'r Apostol yn y geiriau hyn yn sicrhau iddynt, ddarfod cyfodi Crist o feirw, a thrwy rinwedd a gallu ei adgyfodiad ef, y bydd i holl ddynol ryw, ar ryw ddiwrnod gael eu hadgyfodi o'r bedd. Ac heblaw hynny, yr ym yn darllen yn Matth. 27. 52, 53. ddarfod ar ôl adgyfodiad Crist, I'r beddau agoryd, a chyfodi o lawer o gyrph y Sainet y rhai a hunafant, a dyfod o honyn allan o'r beddau: Yr hyn fydd yn wystl i ni, y bydd trwy yr unrhwy rinwedd a gallu, i gyrph yr holl feibion a'r merched, y rhai a ydynt, a'r rhai a fuant, a'r rhai a fyddant o hyn hyd ddiwedd y byd, gael ei hadgyfodi yn y dydd diweddaf.

5. Y mae credu y bydd adgyfodiad y caawd yn Bwngc o'n Ffydd ni; gan hynny, ni's gallwn ni wadu'r adgyfodiad, oddi eithr i ni Symud ein crediniaeth, a gwadu ein Gristionogaeth ein hunain; yr oedd hwn yn Bwngc o Ffydd yr Apostol, Act. 24. 15. A chennys o baith ar Dduw, yr hon y mae y rhai hyn ei hunain yn ei disgwyl, y bydd adgyfodiad y meirw, i'r cyfiawnion, ac i'r anghyfiawnion.

Ond ni hwyrach y gwrthddadleu rhai ac y dywedant, Pa fodd y dychon fod i'r holl feirw gael eu cyfodi; canys llawer a foddwyd yn y môr, a'u caawd a fwyarwyd gan Bysgod, a dynion byw a twytasant y rhai hynny, a'r Dynion hynny, se allai, a losgwyd, ac a drowyd yn lludw yn ôl hynny, a'u Lludw hynny a gynyfsgwyd a phriidd y Ddadar, ac a wafgarwyd i fynu ac i wared, ni wyr neb i ba la

I hyn yr wyf yn Atteb, yn wir; y mae hyn yn beth ammhoffibl iddo fod, gyd â dyn; ond o's yw Duw yn anfeidrol yn ei ddoethineb a'i allu, fel yn wir y mae ef, yna esefydd yn gwneuthur llwch pob gwr, gwraig a phlentyn, a thrwy ei holl ddoeth ragluniaeth efe a wyr pa lwch sy'n perthyn i'r cyfryw a'r cyfryw gorph, pa le bynnao y mae yn wasgaredig.

Gyfeillion, fe fydd hyn yn eglurhaad o anfeidrol allu! Canys gwybyddwch hyn, yr hwn trwy ei allu a wnaeth bob peth o ddim, a ddichon yn hawdd trwy yr unrhyw allu gyfodi ein cyrph ni drachefn o Ryw beth, ie o'u defnyddiol sylwedd eu hunain:

Fel hyn y profais yn ddigonol, y bydd Adgyfodiad y meirw.

2. Yr ail peth i'w ystyried yn y testyn, yw nifer y meirw pa rai a gyfodir; hynny vw pawb oll o honynt, canys felly y dywed ein Harglwydd a'n Hiachawdwr ymma yn y Testyn: *Y mas'r atur yn dyfod yn yr hon y caiff pawb a'r fydd yn y beddau glywed ei tesferydd ef.* &c. Pawb, hynny yw, pawb o feibion a merched *Adada*, y rhai a tuant fyw un amser er pan ddechreuodd y byd, a'r holl rai a fyddant byw a meirw hyd y diwedd iad o honaw; rhaid iddynt oll gyfodi ac ymddangos ar y dydd diweddaf: Y mae St. *Joan*, yn mynegi yn ei weledigaeth, *Dad. 20. 12. Iddo ef weled y meirw, fychain a mawrion, yn sefyll ger bron Duw.* Wrth fychain a mawrion, yr ydym i ddeall, pob math a gradd o ddynion; (nid ydym i gymmeryd ystyr y geiriau mewn perthynas i faintiolaeth, fel ped ymddangosai rhai yn henafgwyr, a rhai yn blant) canys rhaid i ni oll ymddangos ym mesur oedran a maintioli Crist; hynny yw o faintiolaeth ganolog, neu'r maintioli ym mha

un y
aid y
ddim
ydym

Yn
o'r by
nhyrn

Yn
ddeall
ac isel
rhaid
gos y
hyd

Joan
i synu
hynny
meirw

un yn

rodidi

rai ac

yr hol

ac a

ddyfod

diwed

fodi n

pa gyr

fo i h

Yr yd

wyr g

i'r hol

gyfarf

fawr,

pa bet

ydys

maint

pheth

un y Creuwyd *Adda*, yr hon yw canol oedran,
nid ymddengys yr hunaf ddim hyn, na'r jeuangaf
ddim jeuangach, ond wrth fychain a mawrion yr
ydym i ddeall.

Yn Gyntaf, Y rhai a fuant feirw o bob oedran,
o'r hynaf oll, hyd y plentyn a anwyd yn an-
nhymig.

Yn ail. Wrth fychain a mawrion, yr ydym i
ddeall, pob stat a gradd o feibion a merched, uchel
ac isel, cyfoethog a thlawd, enwog ac anenwog;
rhaid i bob math a chyflyrau o ddynion ymddan-
gos y pryd hwnnw, o'r brenin ar yr orseddfaingo
hyd y cardottyn ar y domen; ac ad 13. *St.*
Joan yn ei weledigaeth a welodd, *Y môr yn rhoddi*
i synu y meirw oedd ynddo; a marwolaeth ac uffern,
hynny yw, y ddaear a'r bedd, *yn rhoddi i synu y*
meirw oedd ynddynt hwythau; a hwy a farnwyd bob
un yn ôl eu gweithredoedd. Rhaid i'r holl efennau
roddi i synu eu meirw wrth alwad Crist, yr holl
rai ac a ysodd y tân ac a losgodd ef yn lludw;
yr holl rai ac a gladdwyd yn y môr, a'r holl rai
ac a gladdwyd yn y ddaear; rhaid iddynt oll
ddyfod allan cyn gynted ac y cano yr udcorn
diweddas, ni bydd neb mor fawr a chael ei escu-
sodi na neb mor fyehan fel yr anghofir ef, *Oh!*
pa gynnulleidfa fawr ac aneirif a fydd yno, pan
fo i holl feibion a merched *Adda* gyd-ymgyfarfod;
Yr ydym ni yn meddwl fod gweled byddin o
wyr gyd a'u gilydd, yn olwg fawr iawn. *Ped* fac
i'r holl wyr a gwragedd ym *Mhrydain Fawr* ym-
gyfarfod ynghyd, yn yr un lle, pa gynnulleidfa
fawr, ac anorfod a debygid fod yno: Ond och!
pa beth yw *Prydain Fawr* wrth yr holl fydd, nid
ydys yn cyfrif mo homi ond megis gardd mewn
maintioli wrth ei chyffelybu a gwledydd eraill. *A*
pheth yw holl ddynion y byd y rhai fydd yn byw
yn

yn awr, mewn cymhariaeth i'r holl oesoedd pa
rai a aethant heibio ac y fydd i ddyfod? Yr holl
Israeliaid gynt, y rhai a gyfrifwyd fel tywod y
mor, yr oeddyni mor aneirif; ac heblaw hwynt
hwy, cynifer o fyrddiwnau o fyrddiwnau y rhai
a laddwyd yn y rhyfelodd, a chynifer o filoedd y
rhai a lyngcwyd mewn dacef grynfaeodd, a chyn-
ifer o filoedd a myrddiwnau o fyrddiwnau y rhai
a fuant feirw o'r pla, a heintiau marwol eraill,
ym mhob oesoedd y byd: a'r holl rai a fuant
feirw o farwolaeth naturiol yn eu mebyd, yn eu
hieungŕid, ac mewn henaint, a'r holl rai a yd-
ynt yn byw yr awron, a'r rhai a fyddant byw o
hyn hyd ddiwedd y byd; pan fo i'r holl rai hyn
meddaf ymgyfarfod ynghyd ar yr adgyfodiad cyn-
redinol; O pa gyfarfod rhyfeddol a fydd yno!
Rhaid i ni oll ymddangos ger bron brawdle Crist,
medd yr Apostol, 2 Cor. 5. 10.

Gyfeillion, rhaid i ni oll ymddangos yno, chwy
chwi y rhai a ydych yndarllen y traethawd hwn,
yn gystal a minnau yr hwn wyf yn ei 'scrifennu,
pawb a'r fydd yn y beddau a gânt glywed ei le-
ferydd ef, ac a ddeuant allan.

In Drydydd, Y peth nefaf i'w ystyried, yw hyn,
trwy ba fodd yr adgyfodir y meirw; sef wrth
sain yr udcorn diwedda; canys felly y dywed ein
Hiachawdwr yn y testyn, *Pawb a'r fydd yn y*
beddau a gânt glywed ei leferydd ef ac a ddeuant
allan; a pha leferydd yw hyn y caiff y meirw ei
glywed, chwi a allwch weled yn 1 Cor. 15. 52,
mai lleferydd yr udcorn diwedda, yw'r lleferydd
a glywant, *Canys yr udcorn a gânt a'r meirw a gy-*
fodir; a phwy yw hwnnw, a udcano'r udcorn
hwn ohwi a ellwch weled hynny yn 1 Thes. 4.
15, 16. *Canys hyn yr ydym yn ei ddywedyd wrth-*
ych yngair yr Arglwydd, na bydd i ni y rhai byw.

rhaf

rhai a adewir hyd ddyfodiadyr Arglwydd, ragflaen
y rhai a hunasant: O blegid yr Arglwydd ei hun
a ddisgyn o'r nef gyd a bloedd, o llef yr Archangel,
ac ag udcorn Duw.

Felly chwi a ellwch weled mai Archangel a ud-
cana yr udcorn hwn: Felly hefyd yn *Matth*
24. 30, 31. *Abwy a welant Fâb y dyn yn dyfod.*
ar gymhyllau'r nef gyd a nerth a gogoniant mawr;
ac efe a ddenfyn ei angwlion a mawr sain udcorn;
a hwy a gasglant ei ethaledigion ef ynghyd o'r ped-
war gwynt, o eithafodd y nef hyd eu beithafodd
hwynt.

Fel hyn nyni a welwn trwy ba foddion yr ad-
gyfodir y meirw: hynny yw trwy lef yr Arch-
angel, a sain yr udcorn diweddas, yr hon lef a
draethir yn uwch ac yn fwy soniarus na llais ta-
ran, gan adrodd y geiriau hyn, *Cyfodwch, y meirw,*
a druwch i'r farn. Ychydig o adnodau o *Matth*
y testyn, *ad. 25:* y mae gennym lef arall yn fei-
nio yn ein clustiau *Y mae'r awr yn dyfod ac yn*
awr y mae, pan glywch y meirw lef Mâb Duw:
o'r rhai a glywant a fyddant byw. Er bod y ddwy
adnod hyn sef y testyn ac *ad. 25:* yn adfeinio yn
gynhebygol, etto y maent yn amrywio yn fawr
mewn ystyriaeth; a hynny yn y ddau beth hyn.

1. Yn gyntaf mewn perthynas i amser: y llef
yr hon y sonir am dani yn *ad. 25* a adroddir yn
yr amser cydrychiol, *y mae'r awr yn dyfod, ac yn*
awr y mae, &c. Ond pan y mae ef yn son am
y llef yn y testyn, y mae ef yn llefaru mewn
dyfodedig amser, *Y mae'r awr yn dyfod, deliwech*
fulw, nid oes yno ddim yn awr y mae, ond y mae
mewn amser fydd yn dyfod.

2. Y mae rhagorlaeth mawr rhwng y ddwy lef
ymma, a hynny mewn perthynas i ystyr a medd-
wly geiriau; canys y mae geiriau'r llef gyntaf
yn

yn cynnwys ynddynt wahoddiad grasol a charedig,
y rhai y mae difnyddion yneu deonglu yn y modd
ymma: *Cysfodwch, y meirw, a deuwb at Grist
am fywyd.* Hynny yw, y rhai a ydynt yn feirw
yn eu pechodau, ac yn braenu ac yn drewi ym
medd eu drygchwant: 'Nawry mae y rhain dan
alwad yr efengyl, a'r rhai hynny o honynt a
wrandawont y galwad hwn, ac a ufuddhaont ei
leserydd ef, ac felly a ddeuant at Jesu Grist, trwy
wir a bywiol fydd, ac edifeirwch diffuant, hwynt
hwy drwy Grist, a gânt fwynhau bywyd tragi-
wyddol. Ond pa un bynnag a wnelont hwy ai
gwrando'r llef hon, ai yntau cau eu clustiau yn
eu herbyn hi; etto gwybyddant fod llef arall, yr
hon fydd lef alluog ac a adroddir i'r holl fydd;
ac fe wpeir iddynt glywed y llef honno pa un
bynnag a wnelont ai mynnu ai peidio, a geiriau'r
llef a fydd, *Cysfodwch y meirw, a deuwb i'r farn.*

Ystyriwch, Gyseillion, er eich bod chwi yn
awr yn cau eich clustiau rhag gwrando sain ude-
corn yr efengyl; etto gwybyddwch hyn, fod
udecorn arall yr hwn a gân ryw ddiwrnod, ac a
oïlw'r meirw allan o'u beddau, gan ddywedyd,
Cysfodwch, y meirw, a deuwb i'r farn. A pha
bryd bynnag y teirio'r udecorn diweddas, rhaid i
chwi ei glywed ef pa un bynnag a wneloch ai
mynnu a'i peidio; ni ddichon dyfnder y bedd rwy-
stro mo'r llais, nac ni's lluddia dyfnder y môr mo
honaw chwaith.

Yr hwn ar y cyntaf a allodd orchymmyn i bob
peth fod o ddim, trwy air ei nerth, telly ar y
dydd diweddas ni wnâ ef ond dywedyd y gair, a'r
meirw oll a gyfodant ac a ymddangosant ger bron
gorffeddfaingc barn Crist.

Fe fydd llef yr udecorn diweddas hwn yn llef
uchel, fel y clywer hi dros yr holl fydd, hi a dreiddia
hyd

hyd y
y dda
fe a u
y llef
yno y
fynwe
fyd, g
a lunir
a phob
phob
mô'r a
a'r dda
ynt h
ynghy
flaen h
3. 12.
awr y
beddau
allan.

4yd
testyn
wdd l
yw, l
gyfoda
shwng
yr adg
thynat
1.

amser
cyfodi
honyn
adgyfo
adgyfo
a siccr
iaeth
adgyfo

hyd yn oed i waelodion y môr ac i ymysgaroedd y ddaear: Er cynted ac y lleisio'r udcorn hwn, fe a ufuddheir y llais: Er cynted ac yr adrodder y llef, *Cysodwch, y meirw, a deuwb i'r farn*, yno yn ebrwydd fe fydd i'r beddau yn yr holl fynwentydd ac ymhob lleoedd eraill, drwy'r holl syd, gael eu hagoryd, a choroph pob gwr a gwraig a lunir o'ilwchei hun, algwrn a gydirag algwrn, a phob rhan ac aelod a gydir yn ei le a'i drefn; a phob enaid a ddychwel i'w gorph ei hun; y mô'r a ryddi fynu y meirw sydd ynddo, a'r tân a'r ddaear a roddant i fynn y meirw sydd yndd- ynt hwythau; ac yno yn ebrwydd hwy a gelfgir ynghyd, fel i ddyffryn *Jehosaphat*, i'w gosod o flaen brawdle Crist; fel y gellwch weled, *Joel. 3. 12.* Canys y mae Crist yn dywedyd, *'Y mae'r awr yn dyfod yn yr hon y caiff pawb a'r sydd yn y beddau glywed ei leserydd ef, a hwy a adeuant allan.*

4ydd. Y pedwerydd peth i'w ystyried yn y testyn, yw y rhagorieth rhwng cyflwr ac ansaf- wdd holl ddynol ryw yn yr adgyfodiad; hynny yw, *Rhai a gyfodant i adgyfodiad bywyd, a rhai o gyfodant i adgyfodiant barn.* 'Nawr y rhagoriaeth rhwng cyflwr y cyfiawnion ar anghyfiawnion, yn yr adgyfodiad, a ellir eu hystried yn y tri pher- thynaffau hyn.

1. Y maent yn amrywio mewn perthynas i amser: canys er y bydd i holl ddynol ryw gael eu cyfodi o lwch y ddaear, etto ni chysodir pawb o honynt yn yr un a'r unrhyw amser; fe fydd dau adgyfodiad, yn gyntaf adgyfodiad y sainct; ac yno adgyfodiad yr annuwion. Y mae llawer o rai a sicrhiant, y bydd mil o flynyddoedd o rago- iaeth mewn amser rhwng adgyfodiad y sainct ac adgyfodiad yr annuwion; y bydd i'r sainct o'

eu cyfodl arddyfodiad Crist yn y cymhylau, gyd a'u holl liaws gogoneddus o lu nefolaidd, ac y bydd iddynt deyrnalugyd ag ef fil o flynyddoedd ymma ar y ddarar, ac na's cyfodir y lleill o'r meirw nes cyflawni'r mil blynnyddoedd, *Ead.* 20. 4. 5. Mae rhai yn dywedyd, fod yn meddwl ymma y nifer cyfrgwyl o fil o flynyddoedd: Ac y maerhai a ddywedant, nad yw yspryd Duw yn y lle hwn yn meddwl mil o flynyddoedd, ond yn unig rhyw ennyd sawr o amser: Ond myfi a adawaf y pethau hynny heb eu cadarnhau; etto yr ym yn siccr o hyn, y bydd rhagoriaeth rhwng adgyfodiad y cyfiawnion, a'r anghyfiawnion mewn perthynas i amser. Canys y mae St. Paul yn eglur yn hyn o beth, fel y gallwn weled, i *Thef.* 4. 16. lle y dywed ef, o'r meirw yng Nghrist a gysodant yn gyntaf: Ac o's bydd i'r meirw yng Nghrist gytodi yn gyntaf, yna y mae'n rhaid fod adgyfodiad yr annuwionion ar ol hynny: Ac *Act.* 24. 15. Y bydd adgyfodiad i'r cyfiawnion, ac i'r anghyfiawnion. Yn gyntaf, i'r cyfiawnion, ac yno i'r anghyfiawnion, ond ni chadarnhaf fi yn siccr, pa hyd o amser a fydd rhwng y ddau.

2. Fe fydd rhagoriaeth rhwng adgyfodiad y cyfiawnion, a'r anghyfiawnion; mewn perthynas i'w llun a'u gwedd: Cyrph y sainet a gysodir mewn gogoniant, yn gyffwrth i gerph gogoneddus Crist *Phil.* 3. 21. medd yr Apostol, ys hwn a gyfnewidia ei corph gwael ni, fel y gwneir ef yr un ffurf a'i gorph gogoneddus ef. Fel hyn y mae Crist ei hunan yn rhoi i ni ddarluniad o ddisgleirdeb cyrph y sainet yn nydd yr adgyfodiad. *Matth.* 13. 43. Yna y llewyrcho y rhai cyfiawn fel yr haul, yn aheyrnas eu Tdd.

Yr oedd cyrph ei rhieni cyntaf yn eu cyflwr o ddiiniwcidrwydd, wedi eu haddurno a harddwch

wch a
perha
eu he
o'r a
oddici
nid y
gwrth
dir oc
Crist.

On
ion, y
rol, y
oedd e
eur: A
gael e
trymde
yn lle o
prydol
a thrav
yr annu
dwylau
y bydd

3. A
iawn rh
fiawnie
ddol i b
thant d
thant d
cyfiaw
yna yn
a'r ang
oddi wa
ald oddi
y defaic
Ac yn

wech ac a phrydferthwech gogoneddus: A pho na's perhasent, dyna a fuasai trefn a chyflwr cyrph eu holl hiliogaeth; ond pechod a'n diogodd ni o'e addurn a'r tegwech gogoneddus hwnnw, ac oddieithr eu hamwisgo a dillad gwneuthuredig; nid yw ein cyrph ni yn awr ond gwaelion a gwrthun iawn, ond cyrph y Sainc a gysnewidir ac a wneir yn yr un ffurf a chorff gogoneddus Crist.

Ond, o'r tu arall, fe fydd i gyrph yr annuwiolion, yn yr adgyfodiad, ymddangos yn fwy aruthrol, yn wrthunach, ac yn fwy anffurfiol, nac a oedd erioed o'r blaen pan oeddyn ynghyflwr natur: Ac heblaw hynny fe fydd i gyrph y Sainc gael eu rhyddhau oddiwrth y marweidd-dra a'r trymder a pha un y rhwystrir hwynt yn awr, ac yn lle cyrph anianol, hwy a wneir yn gyrph ysprydol, i Cor. 15. 44. A hwy a ehedant ymma a thraw cyn gyflymmed ac ysprydion; ond am yr annuwiolion hwynt hwy a rwywir draed a dwylaw, a ddesfir hwynt, i'r tywyllwch eithaf: yno y bydd wylofain a rhingcian danned, Matth 22. 13.

3. Ac yn olaf, fe fydd hefyd rygoriaeth mawr iawn rhwng adgyfodiad y cyfiawnion, a'r anghyfiawnion, mewn perthynas i'w cyflwr tragywddol i ba un y cyfodir hwynt, set Y rhai a wneithant dda, i adgyfodiad bywyd; ond y rhai a wneithant ddwrg i adgyfodiad barn. Wedi cyfodi o'r cyfiawnion yn gyntaf, ac yno yr anghyfiawnion, yna yn ebrwydd ar ôl, adgyfodiad y cyfiawnion, a'r anghyfiawn hefyd; Hwy a ddidolir y naill oddi wrth y llall, Megis y didola'r bugail y defaid oddi wrth y geifr Matth, 25. 32. Ac a fydd y defaid ar ei daeheulaw ond y geifr ar yr offwr. Ac yno yn gyntaf fe a adreddir y farn gyflurus

ar y rhai cyfiawn, *Deuwch, chwst fendigedigion sy*
Nhâd, etifeddweh y deyrnas: Ond y rhai anghy-
 fiawn a ddanfônir ymmaith a'r farn alaethus hon-
 no, *Ewch oddi wrthys, rai meiddigedig, i'r tân tra-*
gywyddol yr hwn a borotawyd i adiafol ac i'w an-
gylion.

Yn Bummed, ac yn olaf. Y peth diwaethaf i'w
 ystyried yn y testyn, a'r hyn yr wyf i yn ei
 fwriadu, a gaiff fod yn gymhwysiad o'r cwbl, yw
 neshad yr amser ym mha un y bydd yr adgyfodi-
 ad; am hynny y mae ein Hiachawdwr yn peri
 i ni naryfeddom o'i herwydd. Yr oedd rhai yn
 amser ein Hirschawdwr a rhai hefyd yn amser
 yr Apostol, ac y mae rhai yn y dyddiau hyn, pa
 rai a ryfeddant wrth glywed Sôn am adgyfodiad
 y caawd, ac am farn gyffredinol, Ni chredant
 hwy y bydd dim o'r fath beth; ond Oh! pa
 mor ddiethr bynnag yw'r peth yn eu golwg hw-
 ynt, y mae ein Hiachawdwr yn eu hatteb hwy,
 ac yn dywedyd wrthynt, fod y fath beth yn siccr,
 o ddyfod. Gan hynny se wafanaetha'r athraw-
 iaeth hon i'n hargyoeddi ni.

Yn gyntaf. Y bydd adgyfodiad, cyffredinol a
 Dydd barn: Canys myfi a'i profais trwy amryw
 resymmau yn y traethawd hwn. Y bydd adgyfodi-
 ad i'r cyfiawnion, ac i'r anghyfiawnion hefyd;
 ac megis nad oes dim siccrach na marwolaeth,
 felly nid oes dim siccrach nac adgyfodiad cyffredinol
 ar ol marwolaeth.

Yn ail, Fe ddichon hyn ein hargyoeddi mai
 megis ac y bydd adgyfodiad, felly y mae'r amser
 yn neshau, ym mha un y bydd yr adgyfodiad;
 felly y mae ein Harglwydd Crist ei hunan yn
 dywedyd ymma yn y testyn, *Na ryfeddweh*
am hyn, canys y mae'r awr yn dyfod yn yr hon y
gysfwr a'r sydd yn y beddau glywed ei leserydd

ef, a hwy
dwr bend
 24. 36.
y bydd yr
yr amser
ni a wel
yn yr hw
golodedig
mae dyd
ar ffrwy
fodiad cy
fau ac yn
er y cre
ddirwyn
parhau i
yr awr h
an o fl
wydd C
wrth y
ddyfod.
ted i'r n
dyfod ne
ny yn d
yn awr
ddyfod
a'r meib
wneuthu
In gy
sawl sydd
mewn
wrthynt
gis yn oc
am hyn
wneuthu
postol,
y rhain e

ef, a hwn o ddauant allan; er bod ein Hiachawr dwrbendigedig yn dywedyd wrthym yn Matth. 24. 36. Na's gwyr na dynion nac angylion pa bryd y bydd yr amser, etto mae ef yn sicrhau i ni, Fod yr amser yn dyfod, darlennwch yn Act. 17. 31. ni a welwn yno fod Duw wedi gosod diwrnod, yn yr hwn y barna ef y byd; Ac y mae yr amser gosodedig hwn yn neshau; oni welwn ni 'el y mae dyddiau a nosweithiau yn dirwyn o amgylch ar ffrwst? Je, mor brysur y mae amser yr adgyfodiad cyffredinol yn neshau; cynnifer o weithiau ac yr ymdreiglodd yr haul o amgylch y byd er y creadigaeth, cynifer a hynny o gylchau a ddirwynwyd ymmaith o'r edau, ac y mae hi yn parhau i ddirwyn ymmaith yn bestadol. Y mae yr awrhon yn agos i un mil, saith gant, a deugain o flynyddoedd er pan esgynnodd ein Harglwydd Crist i'r net, pan ddywedodd yr angylion wrth y gwyr o Galilea, y bydd i'r Jesu hwn ddyfod yn yr un modd ac y gwelsoch chiwi ef yn myned i'r nef. Act. 1. 11. Ac y mae yr amser yn dyfod nês nês er hynny byd yn hyn, ac am hynny yn ddiau ni's gall yr amser mor bod ymhell yn awr; hyd nes y bo i'n Harglwydd Jesu Crist ddyfod yn y cymhylan, ac yno yr udcorna gan a'r meirw a gyfodir, a bydd i'r byw a'r meirw wneuthur ymdangosiad cyffredinol.

In gyntaf, Y mae ymma ddeffnydd b gerydd i'r sawl fydd yn cymmeryd rhydd-did i redeg ymlaen mewn pechod, gan bellhau'r dydd drwg oddi wrthynt; Ac o herwydd bod yr Arglwydd megis yn oedi eiddysodiad, (yn ol eu tyb hwynt,) am hynny y mae eu calon yn llawn ynddynt, & wneuthur drwg. Yr oedd rhai yn ryddiau'r Apostol, ac yrwyf yn osni fod llawer o'r fath yn y rhain ein dyddiau ni, pa rai a rodiant yn ôl eu chwantau

chwantau eu hunain, ac yn dywedyd, *Pa ti, mae addewid ei ddyfodiad ef*; Canys ei pan hunodd y tadau, y mae pob peth yn parhau fel yr oeddant o ddechreuad y creaduriaeth, 2 Pedr. 3. 3, 4. Ond y mae'r Apostol yn dywedyd wrthynt, *Ad. 9. 10, Nadydyw'r Arglwydd yn oedi ei addewid, (fel y mae rhai yn cyfrif oed) ond hir ymarhous yw efi su ag attom ni, heb ewyllysto bod neb yn golledig, ond dyfod o bawb i edifeirwch*; Eithr dydd yr Arglwydd, pa bryd bynnag y delo a ddaw megis lleidr yn y nŷs: *Thes. 5. 3, A phan ddywedo dynion, tangnefedd, a diogelwch, yno y mae dinistr disymmwch yn dyfod ar eu gwarthaf, megis gwawyr esgor ar un a fo beichiog, ac ni adiangant hwy ddim*. Fy nghyfeillion ertolwg cymmerwch ofal; canys er eich bod chiwi yn meddwl fod yr Arglwydd yn oedi ei ddyfodiad, ac ar hynny yn cymmeryd rhydd-did, i gyflawni ewyllys y cnawd, etto byddwch willadwrus rhag dyfod o'ch Arglwydd yn y dydd nad 'ych chiwi yn disgwyl am dano, ac yn yr awr na's gwyddoch chiwi; a'ch gwabannu, a gosod eich rhan gyd a'r rhagrithwyr, lle y bydd wylofain o rhingcain dannedd *Matth. 24. 50, 51.*

2 Y mae ymma ddefnydd o rybudd: Os felly y mae, fod yr Arglwydd Jesu Grist yn siocr i ddyfod, ac i ddyfod at frys, a bod yn rhaid i ni oll gael ein gosod ger ei fron ef, yna pa mor ymogelgar y dylem ni fyw ymma gyd a phob gofal a manyldra, set i'n caffer ganddo ef mewn tangnefedd vn ddisfrycheulyd ac yn ddiargyodedd; *Pa fodd y dylem ni lasurio i fod yn Eadelaidd ymhob ymarwedd, a duwioldeb*; vn disgwil, ac yn bryfo at ddyfodiad dydd Duw. 2 Pedr. 3. 12. Bydded hyn ymma yn rheiswm cryf i gyflroi dynion at ddyledswyddag ufudd-dod, a pharhaad yn yr un-ryw, Bydded i gyngor St. *Jago* fod megis yst-ardun

ardun i'c
ddianwa
Byddwch
bewch ei
wydd a n
chwi ol
13. 35.
ddoch pa
eu ddywe
wrth dav
Heb. 10
ny'n fwy
nesau.

Ac y
daioni, a
rhybudd
llall; ga
gyfartod
yntau i g
wolaeth
ei gwr,
o hona
oddi wrt
euthur
mydogio
yr adgyf
gweled a
fyd gyd
fartod o
euog-far
'r Apost
byd yn
fydd hyn
plants eu
hunain,
ynddyn

afdu. I'ch twmbylu chwi i fod yn siccr, ac yn
ddianwadal yngwaith yr Arglwydd, *Jago. 5. 8.*
Byddwch gan hynny, yn ymarbous, frodyr; cadarn-
bawch eich calonau; o blegid dysfodiad yr Argl-
wydd a nesaedd. A gadewch i mi eich rhybuddio.
chwi oll yng ngeiriau ein Hiachawdwr Marc
13. 35. 37. Gwiliwch gan hynny, canys ni's gwy-
ddoch pa brydy daw'r amser; A'r hyn yr wyf yn
eu ddwywedyd wrthyh chwi, yr wyf yn eu ddwywedyd
wrth bawb, Gwiliwch. Ac yng ngeiriau'r Apostol
Heb. 10. 25. Gan annog bawb eu gilydd: a hyn-
ny'n fwy, o gymmaint a'ch bod yn gweled y dydd yn
nesau.

Ac ym mhellach i'n hannog ni i wneuthur
daioni, ac i fod yn fwy diwyd, yn ceryddu, yn
rhybuddio, yn cynghori, ac yn annog y naill y
llall; gadewch i ni ystyried, y bydd i ni oll ym-
gyfartod ynghyd ryw ddiwrnod, i ryddhau, neu
yntau i gondemnio y naill y llall; er dyfod mar-
wolaeth a chymmeryd gwraig ymmaith oddiwrth
ei gwr, a gwr oddi wrth ei wraig; er cymmeryd
o honaw y rhieni oddiwrth y plant, a'r plant
oddi wrth y rhieni; er dyfod marwolaeth a gwn-
euthur rhwygiad ym mlith cyfnewid, cym-
mydogion a theuluedd, etto ystyriwn, y daw dydd
yr adgyfodiad, ac yno ni bydd i ni yn unig gael
gweled ac adnabod eu gilydd, ond ni a gawn he-
fyd gyd ymddiddan a'u gilydd, ond oh! pa gy-
fartod ofnadwy a gawn ni yno o's cymhellir ni i
euog-farnu eu gilydd y diwrnod hwnnw; y mae
r Apostol yn dywedyd i ni y barna y sanct y
byd yn y dydd diweddaf: O pa mor ofnadwy a
fydd hyn pan fo rhieni duwiol yn euog farnu eu
plant eu hunain, strwyth eu hymysgaroedd eu
hunain, y rhai yr oddeynt unwaith yn ymhyfrydu
ynddynt, ac yn eu caru yn awwylaf; yn awr rhaid

iddynt adrodd barn Crist yn eu herbyn hwynt, a
 herwydd iddynt fod yn wargaled yn gynedyn, ac
 na's gwrandawent eu cynghorion duwiol hwynt,
 a'u rhybuddion; Oh! pa mor ofnadwy meddaf a
 fydd hyn; fod rhieni duwiol yn moliannu ac yn
 ymlawenhau ym marn Crist yn eu herbyn hwynt,
 pan y cōdemnir hwy i dan tragywyddol: Ac
 fel hyn i blant euog farnu eu rhieni eu hunain, o
 blegid iddynt eu gadel hwynt yn llonydd yn eu
 gyrfa bechadurus ac na's gwnaent eu ceryddu na'u
 cospi hwynt. Ac hefyd i wyr a gwragedd euog-
 farnu eu gilydd. Oh! pa mor echryslon a fydd
 hyn! Nage, ystyriwch ymmbhellach, am y cer-
 aint y teuluoedd, y cymmydogion, a'r cyfeillion,
 y rhai sy'n cyd-dreulio eu hamser gwerthfawr
 mewn glothineb a meddwod, mewn chwarydd-
 iaeth a drwg arferion eraill, rhaid iddynt ymgysar-
 fod ynghyd, a bod yn gyhuddwyr ac yn euog-
 farnwyr y naill i'r llall ar y dydd diweddaf: Ac
 Oh! pa gyfarfod, ofnadwy a fydd hwnnw! Ond
 ar y llaw arall, ystyriwch, am yr holl rieni a'r
 plant y gwyr a'r gwragedd, y teuluoedd a'r cyf-
 neifeidiaid, y rhai na chyd-ymgyfeilliant ar an-
 rawiolion, ond treulio eu hamser yn gweddio gyd
 a'u gilydd, a thros eu gilydd, yn cynghori yn addy-
 fgu, yn ceryddu, ac yn annog y naill y llall; am y
 rhai hyn meddaf, Oh! pa gyfarfod llawen agant hwy
 yn nydd yr adgyfodiad! Nawr y mae marwolaeth
 lawer gwaith yn gwneuthur gwahaniad ymhlith
 teuluoedd a charennydd; y mae'r wraig yn galaru
 oran ei cholled am ei gwr a'r gwr yn galaru o
 ran ei golled am ei wraig; ac weithiau mae'r
 plant yn tristau o herwydd iddynt golli tad car-
 edig, neu fam anwyl, a'r rhieni y maent hwy yn
 athrist, ac yn ofidus; o blegid colli o honynt
 plantyn gwerthfawr. Ond, i y nghyfeillion, na
 wylw

wylw
 ni ch
 gyfod
 gyfod
 drach
 neu d
 hau
 bydd
 byd h
 Ac y
 bawb
 ymm
 ni ar
 yr ud
 wyd
 yllion
 Duw
 men.

Di

wylwch am eich cerant, megis heb obaith, canys
ni chollwyd monynt, canys boreu ddydd yr ad-
gyfodiad a ddaw, a'r udcorn a gan. a'r meirw a
gyfodir, ac yno chwi a gewch gyfarfod a hwys
drachefn: Ac nid oes un safod a ddichon adrodd
neu ddatcan y llawenydd a gewch chwi ei fwyn-
hau gyd a'ch gilydd i bob tragywyddoldeb, o's
bydd i chwi dreulio eich amser gyd a'ch gilydd yn y
byd hwn, yng ngweithredoedd ffydd ac ufudd-dod.
Ac ynawr i ddiweddu, gadewch i ni gan hynny
bawb o honom fyw a threulio ein byrr amser
ymma ar y ddacaryn y cyfryw fodd, fel y bo i
ni ar fôrâu gogoneddus yr adgyfodiad, pan gano
yr udcorn Diweddaf, gael cyfodi i adgyfodiad by-
wyd, a llawenychu a gorsoleddu ymmhlith ang-
yllon gogoneddus i bob tragywyddoldeb: Yr hyn
Duw o'i anfeidrol drugaredd a'i caniadhao, *A-*
men.

Diwedd y Seithfed B R E G E T H

T E R F Y N

Gweddïar Dydd Sul y Boreu,

Yn erbyn y Cnawd.

O Arglwydd gwared fi rhagof fy hun, fy mhe-
chadur diriaid fy 'gnhawd fy hunan, sydd
barod i uno am gelynion i ddifetha fy enaid, gan
ymroi i brofedigaethau pechod, gad i mi ei willio
ei megis fy ngelyn marwol, heb yr hwn ni ddi-
chon holl gythreuliaid uffern drechu, na'r holl
gedyrn ar y ddacwr glymmu pechod arnaf, ac
etto pechod mor gartrefol ac anianol i mi, a
gyfannedd a ynof si tra byddwyf fyw, ac ni ymad
syth a myfi, Pâr i mi weled yr achos sydd i mi
i gadw gwiliadwriaeth beunyddiol arno, ac erfyn
dy gynnorthwy, pryd y mae diafol a'r byd yn
gofod arnaf om hamgylch oddiallan, ac yn arw-
ain lliaws o brofedigaethau yn fy erbyn: a'r
cnawd om mewn sy'n dwyllodfus, ac yn barod
bob amfer im bradychu a'u gollwng i mewn ar-
naf: Oddiwrth y cyfryw elynion a bradwyr,
Arglwydd gwared fi. At fel yr wyf yn caru
fragywyddawl Jechydwrriaeth fy enaid, na âd i mi
gysgu mewn diosfalwch, a minnau i ymdrech ar
cyfryw elynion.

A chap fod y cnawd yn elyn, na âd i mi ei
lonychu ef, a'r fodloni ai ddigonig ai groesawu
ef fel cydymaith; ond bydded i mi ei groeshoel-
io ai ladd ef fel fy ngelyn, yn ol dy ewyllys di
ac anghenion fy enaid; yr hwn am merthyra i
oni chroeshoeliaf ef, ac am ladd i oni laddaf fi
ef. A chaniatta i mi Arglwydd daionus, nerth
dy yspryd i wneuthur dy ewyllys yn marweiddio
y cnawd i achub fy enaid.

Bydded fy mywyd yn ymdrechu beunydd yn
erbyn llygredigaethau fy nghnawd, a nertha fi a
doethineb

doeth
bydd
fodde
hyn
a gw
sio y
i gun
ddwy
A
geill
daro
O A
nus
eddu
a chr
iol ar
hwn
gredi
Nert
nost
yspry
ymra
dden
dy w
chyd
ait f
Orse
mi y
a chv
fai a
ydd
llyw
wrth
dega
Cad
ymla
ldrac

doethineb a gras i faentimio yr ymladd hwnnw
bydded i mi wilio, ac ymptydio, ac arferu holl
foddau rheidiol i guro i lawr fy ngorph os bydd
hynny yn rhoddi nerth iddo. Bydded i mi fyfyrto
a gwrando a darllain, a gweddio, ac wylo, gan gei-
sio ym mhob moddau da ddal i fynu fy enaid,
i guro i lawr y corph pechodlawn hwnnw, ai
ddwyn ef i farwolaeth.

Ac o herwydd, er i guro i lawr yr awrhon, y
geill profedigaeth newydd ei gysodi i fynu; er ei
daro'n farwol y bywha ef drachefn. Dyto ar frys
O Arglwydd fy enaid allan or rhyfelocdd aniben-
nus hyn, lle y gallwyf gadw hyfrydwech gorfol-
eddus o danghnefedd dragywydd or ddaiar ir. Nes,
a chryfha fy enaid i gael buddugoliaeth beunydd-
iol ar fy ahrythyllwch, fel im dyger ir gorfoledd
hwnnw. O Crist yr hwn oedd it gnawd heb ly-
gredigaeth, trugarha withyf fi sydd ar ddau i mi
Nertha fy ngwendid deublyg, fi yr hwn a adwae-
nost wendid y cnawd. Cynnorthwya fi ath lân
yspryd i sefyll: adgyfoda fi pan gwympwys yn yr
ymrafaelion sanctaidd hynny, portha fy angen, ma-
ddeu fy ngwendid, cau i fynu fy mrwiau trwy
dy waed. Iachawdwr bendigedig, Captain fy le-
chydwrriaeth yr hwn a ymladdaist ac a orchfyg-
aist fy holl elynion, ac wyt yn awr yn eistedd ar yr
Orseddfainge mewn gorfoledd, yn y nefoedd gwna i
mi ymladd selly, fel y gallwyf orchfygu ar y ddaiar:
a chwedidaroftwng fy nghnawd gael eistedd gyda
thi ar yr Orseddfainge. Cadw fi rhag eu cywyl-
ydd hwynt yr rhai a wnant yn fwy or deuliad na'r
llywydd, or cnawd na'r yspryd. Cadw fi oddi-
wrth eu colled hwy yr rhai a wnant yn fwy o
degan nag o goron, o drachwant nag o deyrnas.
Cadw fi rhag eu llyfrdra hwy, yr rhai ni feiddiant
ymladd am Goron, ond rhoi eu heneidiau i fynu
i drachwant. Cadw fi byth rhag eu galar hwy

Y rhai a bryn difyrwrch a'u marwolaeth, ac am
fywyd bychan yn ol y cnawd marw yn drwy-
ydd gyrph ac eneidiau: oddiwrthy cyfryw yn-
fydrwydd a thrueni Gwared fi Jesu Anwyl, A-
men.

Gweddi arddydd Sul Brydnhawn.

Am byfrydwch Nefol.

A Rglwydd Caredig. Yr hwn a brynaist i mi
y Nefoedd golledig ath waed, ac yn awr
ei meddiannu hi trosol fi yn dy gnawd, meddi-
anna fy yspryd mi attolygaf i ti ath lan yspryd;
fel y byddo fy ymarweddïad yr awrhon yn dduw-
iol ar y ddaear, am preswylfa yn ol hyn yn dde-
dwyddol yn y Nefoedd. O na ad i mi, (o ran
difyrwrch diflapedig yn y byd oter hwn,) golli
yr byfrydwch bendigedig gar dy fren di yn dy
deyrnas nefol. Cyweiria fi iddo (Brynwr An-
wyl) yr hwn a Parotoist ef i mi, a hyn ef
amwyn dy drugareddau Arglwydd, Amen.

D I W E D D

